Lapal hap pasal si Isa Almasi
JURAN BAY SIYULAT UK SI LUKAS

Manga aa bayi nulat juran maka sulat ma diyōm kitab bayi bangsa Yahudi kamemon. Duwal si Lukas iya 'nsa' sabab bangsa Girik iya.

Doktol iya maka langkaw pangadji' na. Bagay na tōōd si Paul, hangkan na paingga-paingga palangnganan si Paul magnasihat lapal hap pasal si Panghu' Isa, mawumu parōngan ma iya si Lukas. Minsan si Paul bayi pilisu maka biyo pahi' ni daira Roma hiyukum, 'nsa' si Lukas bayi ngalabba min iya.

Juran itu bayi siyulat uk si Lukas pamatau na bagay na si Teyopilus, dakayo' aa bangsahan 'nsa' isab Yahudi. Hiyaka uk si Lukas ma diyōm juran itu pasal kapaitu si Isa ni dunya itu mag-baran manusiya'. Iya kabayaan si Lukas in aa kamemon, Yahudi maka bangsa kasehean, subay makatau pasal si Isa in iya asal Anak Tuhan pipaitu uk Tuhan ngalappas ma manusiya' min hukuman dusa sigam. Pipasti' uk si Lukas itu 'nsa' bangsa Yahudi sadja iya tiyabangan uk si Isa suga' bangsa kamemon ma diyōm dunya. Hiyaka uk na bang salaingga panabang si Isa ma manga aa sakihan maka ma manga aa katiksaan, iya le' na ma manga aa dusahan. Hiyaka isab uk si Lukas pasal kamemon bayi kalabayan uk si Isa min 'llaw kapanganak ma iya sampay ni kamatay na, sampay isab ni kallum na pabaik.

Sulat min si Lukas tudju ni si Teyopilus.

1 Asal heka aa bayi nulat pasal kamemon bayi
tahinang ma diyōman kami.
2 Iya siyulat uk sigam ian iya bayi pangalapal
ni kami uk manga aa bayi makanda' kahinangan
si Isa sataggōl min katagna', maka sigam itu bayi
magnasihat isab ma palman Tuhan.
3 Na, tuwan Teyopilus, pagka tapaliksa' ku
pahap kamemon bayi tahinang itu sataggōl min
katagna' na, tapikil ku in aku isab wajib nulatan
kau ma pasal na. Subay usul ku min katagna' na
sampay ni katapusan na
4 bo' supaya katauhan nu kasabannalan na
tōōd pasal kamemon bayi pamandu' ma kau.

Pasal pag-anak ma si Yahiya Magpapandi

5 Salaitu iya tagnaan na: ma timpu le' bayi
pagsultan si Sultan Herod ma lahat Yahudiya
niya' imam iyōnan si Jakariya. Dakayo' imam iya
ma tumpukan manga imam me' maka si Imam
Abiya. Iya du handa na si Elesabet, min panubu'
kaimaman isab sabab tubu' min si 'Mbo' Harun.
6 Bōntōl sadja sigam duwangan ma panganda'
Tuhan. Biyōgbōgan uk sigam sara' na maka
panohoan na kamemon ma 'nsa' niya' sā' na.
7 Suga' 'nsa' sigam taga anak sabab 'nsa'
makaanak si Elesabet, maka toa na sigam
duwangan.
8 Jari itu niya' dakayo' 'llaw paghinang si
Jakariya maka kasehean na ma langgal pagkul-
banan, bo' si Jakariya na paganti' mag-imam.
9 Iya addat manga imam hi' subay magkoot
ōn bo' kitauhan bang sayi iya pene' nugtug

kamanyan tudju ni Tuhan. Jakariya iya tapene'
pasōd ni diyōm langgal Tuhan hi'.
10 Maka heka aa magtipun may'an ma hala-
man langgal nambahayang ma waktu panugtug
kamanyan hi'.
11 Jari niya' panyata' ni iya dakayo' malaikat
min Tuhan nangge ma bihing panugtugan ka-
manyan, ma bihing na ni katau.
12 Pag'nda' si Jakariya ma malaikat, magtuwi
iya kiyōblaan maka tiyāw.
13 Suga' halling malaikat ni iya, uk na, “Daa
kau tiyāw, Jakariya, sabab take uk Tuhan iya bayi
amu' nu iyu. In handa nu si Elesabet nganak du
dakayo' anak lalla, bo' si Yahiya iya pangōn bi
ma iya.
14 Mehe du kakōgan bi, maka heka aa isab
kiyōgan bang iyanakan na si Yahiya hi'.
15 Sabab pilangkaw du iya ma panganda'
Tuhan. 'Nsa' du iya nginum ayi-ayi makalango.
Sataggōl min 'llaw panganak ma iya kahōpan
asal iya uk Nyawa Sutsi.
16 Maka heka manga aa Israil tabo na du mag-
taat pabing ni Tuhan iya pagpanghuan sigam.
17 Anak nu si Yahiya itu parahu du min
Panghu'. Kapag-agihan iya uk Nyawa Sutsi
sali' si Nabi Eliyas ma awwal jaman hi', maka
pisukuan iya barakat isab sali' bayi ma si
Eliyas hi'. Manga maas maka anak sigam bayi
magsagga', pipaghap du uk na. Sampay manga
aa bayi mabiyal ma panohoan Tuhan, tabo du
uk na mindahan pikilan sigam ni pikilan bōntōl.
Pisakap uk na manga aa bo' mammōs na bang
takka Panghu' sigam.”

18 Uk si Jakariya ni malaikat hi', “Salaingga
katauhan ku in bissala nu iyu bannal? Toa na
aku maka handa ku toa isab.”
19 Iya sambung malaikat hi', uk na, “Aku itu
si Jibrail. Aku iya nangge ma haddarat Tuhan.
Bayi aku siyoho' uk na paitu missala ni kau
masampay lapal hap itu.
20 Pake kau. Pagka kau iyu 'nsa' magkahagad
ma bissala ku, ngumaw du kau. 'Nsa' kau
makabissala min 'llaw itu sampay tahinang bayi
pangalapal ku ma kau. Hangkan salaihi', sabab
'nsa' kau magkahagad ma bayi lapal ku ma kau,
iya lapal tantu katumanan du bang taabut waktu
na.”
21 Sabu peen ian hi' ngagad kahekahan aa
hi' ma si Jakariya. Inu-inu sigam bang ayi
kataggōlan na ma diyōm langgal hi'.
22 Taabut peen iya paluwas 'nsa' na iya mak-
abissala ma sigam, hangkan kitauhan uk sigam
niya' bayi pinyata' ni iya ma diyōm langgal ian.
Ninyal sadja iya ma sigam sabab 'nsa' na iya
makapaluwas bissala.
23 Manjari, ubus peen waktu paghinang na
ma diyōm langgal pagkulbanan hi', magtuwi iya
mowe' ni lahat na.
24 Taggōl-taggōl peen minnihi' battōng na si
Elesabet bo' ma diyōm limam bulan 'nsa' iya bayi
magluwas-luwas min diyōm luma'.
25 Uk na, “Hap tabang Tuhan ma aku. Ka-
pakalloan na uk na kaiyaan bayi pamakaiya' aku
uk manga pagkahi ku, sabab tiya' na aku song
taga anak.”

Pahati pasal pag-anak ma si Isa

26 Taabut peen 'nnōm bulan ma si Elesabet,
siyoho' uk Tuhan malaikat na si Jibrail pahi' ni
dakayo' kalumaan ma lahat Jalil iyōnan Nasaret.
27 Siyoho' iya panyata' ni dakayo' budjang, ōn
na si Mariyam. Si Mariyam itu magtunang maka
si Yusup, dakayo' panubu' si Sultan Daud iya bayi
sultan bangsa Israil ma awwal jaman.
28 Pagpahi' malaikat hi' ni si Mariyam, uk na ni
iya, “Assalamu alaykum. Mehe kahapan Tuhan
ma kau, Mariyam. Kau iya tapene' uk Tuhan.”
29 Suga' pagtake peen itu uk si Mariyam mag-
tuwi sasaw pikilan na, bo' pikil-pikil uk na bang
ayi hati na hangkan iya bissalahan salaihi'.
30 Manjari halling malaikat ni iya, uk na, “Daa
kau giyawa, Mariyam, sabab kasulutan Tuhan
ma kau.
31 Pake kau. Song kau battōng. Nganak du kau
lalla bo' si Isa iya pangōn nu iya.
32 Bangsahan du iya tōōd, iyōnan du iya Anak
Tuhan Mahatinggi. Pibōtang iya magsultan uk
panghu' Tuhan, sali' bayi kapagsultan 'mbo' na
si Daud ma masa awwal hi'.
33 Bo' magsultan du iya ma bangsa Israil, iya
panubu' si Ya'kub, sampay ni kasaumulan. 'Nsa'
du patōbtōb pagsultan na.”
34 Uk si Mariyam ni malaikat, “Salaingga
paniya' iya uk nu iyu, sabab masi le' aku
budjang?”
35 Iya sambung malaikat, uk na, “Patakka du
ni kau Nyawa Sutsi maka kalandungan kau uk
barakat Tuhan Mahatinggi, hangkan sutsi du
onde' iya iyanakan uk nu bo' iyōnan iya Anak
Tuhan.

36 Intōmun isab kampung nu si Elesabet.
Battōng iya buttihi' minsan toa na. Kannōm
na bulan ma iya, iya bayi iyōnan danda 'nsa'
makaanak.
37 Sabab bang ma Tuhan 'nsa' niya' hunit,” uk
malaikat hi'.
38 Jari halling si Mariyam, uk na, “Aku itu
sosohoan Tuhan. Maglilla' du aku ma pama' nu
iyu.” Magtuwi pakallo' malaikat hi'.

Tibaw si Elesabet uk si Mariyam

39 Na, 'nsa' taggōl minnihi', magsakap si
Mariyam bo' parayi'-dayi' pahi' ni dakayo'
kalumaan ni de ma hi' ma lahat Yahudiya.
40 Pagtakka na pahi' magtuwi iya pariyata' ni
luma' si Jakariya bo' siyum uk na si Elesabet hi'.
41 Take peen uk si Elesabet bissala si Mariyam,
magtuwi magsikal na onde' ma diyōm battōng
na bo' kahōpan iya uk Nyawa Sutsi.
42 Missala iya pakōsōg ma si Mariyam, uk na,
“Kau iyu kabuwanan kahapan uk Tuhan labi
min danda kamemon ma dunya itu. Damikkiyan
du isab onde' iya song iyanakan uk nu, maglabi-
labi isab kahapan iya pamuwan ma iya.
43 Angay aku subay pimehe uk ina' Panghu' ku,
pagka tiya' iya nibaw ma aku?
44 Pagtake ku ma bissala nu sini' magtuwi
onde' ma diyōm battōng ku itu magsikal tōōd
sabab kiyōgan na.
45 Mehe kahapan nu sabab magkahagad du
kau in palman Tuhan ma kau tiyuman du.”

Kalangan si Mariyam pamudji na ni Tuhan

46 Manjari halling si Mariyam, uk na,

“Sanglitan ku Tuhan min diyōm atay ku.
47 Kiyōgan aku ni Tuhan iya ngalappas ma aku.
48 Sabab taintōm uk na aku, dakayo' sosohoan na deyo' pangatayan na.
Puwas min 'llaw itu bista uk aa kamemon,
in aku asal danda bayi pisukuan kahapan,
49 sabab makainu-inu kahinangan Tuhan Kawasa iya panabang na ma aku.
Asal iya landu' sutsi.
50 Maase' iya ma sasuku magpamehe ma iya
min panubu' dakayo' sampay ni dakayo'.
51 Pindaan uk na kawasa na ma manga kahinangan na,
bo' pigkawukanat uk na manga aa abbuhan maka paggara' sigam.
52 Pikalloan uk na manga sultan min pagsultanan sigam,
maka aa deyo'-deyo' pilangkaw uk na.
53 Manga aa tiksa' biyuwanan uk na lidjiki' heka,
maka aa dayahan pipowe' uk na ma 'nsa' niya' tabo sigam.
54 Tatuman uk Tuhan bayi janji' na ma ka'mbo'-mboan tabi,
hangkan tiyabang uk na sosohoan na, iya bangsa tabi Israil.
55 Bayi iya nganjanji' ma si Ibrahim in iya subay kaasean na saumul-umul.
Damikkiyan na isab kitabi panubu' na.”
56 Na, kulang-labi tallum bulan iya kahanti' si Mariyam ma si Elesabet bo' iyampa mowe'.

Panganak ma si Yahiya

57 Taabut peen 'llaw panganak si Elesabet, jari nganak iya lalla.

58 Pagtake peen uk manga kampung maka
lungan si Elesabet pasal mehe kahapan Tuhan
ma iya, magbe' sigam maka iya kiyōgan.
59 Na, pagka walu' 'llaw na onde' ma luwasan,
magtipun manga aa ian mag-islam ma iya. Arak
iya iyōnan si Jakariya uk sigam, sali' ōn 'mma'
na,
60 suga' ngalāng ina' na. Uk na, “Daa. Subay
iya iyōnan si Yahiya.”
61 “Angay?” uk sigam. “'Nsa' niya' min lung-
kampung nu iyōnan si Yahiya.”
62 Manjari ninyal sigam ni 'mma' onde' ian
bang ayi kabayaan na pangōn ma onde' ian.
63 Ninyal isab si Jakariya ngamu' panulatan bo'
salaitu iya panulat na: “Ōn na si Yahiya!” Inu-
inu makalandu' manga aa ian kamemon.
64 Saruun-duun du makabissala si Jakariya
pabayik maka siyanglitan uk na Tuhan.
65 Takkahan tāw manga lung-kampung di si
Jakariya, maka habal pasal bayi tahinang ian
patanyag na peen ni kare-rehan lahat Yahudiya
hi'.
66 Sasuku isab makake habal ian magpikilan
tōōd. Uk sigam, “Ayi baha' panganggantа' Tuhan
ma onde' ian?” Sabab pasti' in onde' ian
kaniyaan barakat uk Tuhan.

Magpalatun si Jakariya pasal waktu siyong

67 Manjari si Jakariya, 'mma' si Yahiya hi',
bayi kahōpan uk Nyawa Sutsi bo' piluwas uk na
palman Tuhan, uk na,
68 “Sanglitan tabi Panghu', iya pagtuhanan
bangsa tabi Israil.

Sabab na paitu na iya nabangan kitabi manga
aa suku' na bo' piyuwasan na kitabi uk na
min kasigpitan.
69 Biyuwanan du isab kitabi uk na aa makagaōs
ngalappas ma kitabi.
Tubu' du aa itu min si Sultan Daud iya bayi
sosohoan Tuhan hi'.
70 Janji' Tuhan ko' itu, bayi pilatun uk manga nabi
na sutsi.
71 Iya uk janji' hi', in kitabi piyuwasan du uk na
min manga banta tabi,
sampay min pangantanan manga aa bansihan
kitabi.
72 Uk Tuhan isab in bayi ka'mbo'-mboan tabi ian
kaasean na du,
maka tuman na du bayi janji' na pagsulutan na
maka sigam.
73 Iya na janji' bayi panganjanji' na ma si
Ibrahim,
pipagtapil maka sapa na,
74 Bayi iya napa in kitabi panubu' si Ibrahim
piyuwasan du min pangantanan manga banta
tabi.
Jari makapaghinang kitabi ma Tuhan ma 'nsa'
niya' makitāw,
75 bo' supaya sutsi pangatayan tabi maka bōntōl
kahinangan tabi
sataggōl kitabi 'llum ma dunya itu.”
76 Jari missala si Jakariya ma anak na, uk na,
“Kau, Oto', iyōnan du kau nabi min Tuhan
Landu' Kawasa,
Kau iya parahu du min Panghu' nu mahap
daddōk palabayan na.

77 Sabab kau iya matau manga aa na in sigam
lappasan du min mulka',
pagka iyampun dusa sigam.
78 Sabab Tuhan tabi landu' maase' maka lunuk
atay na.
Biyuwanan kitabi sawa min diyōm sulga', sali'
hantang 'llaw paluwas min sōbangan.
79 Sasuku pabōtang ma diyōm kalindōman ma
sabab tiyāw matay, tawwa' du sigam sa-
haya na,
maka piyanduan kitabi daddōk hap iya mo kita
ni kasannangan atay."
80 Manjari anak si Jakariya ian pasuwig
na peen maka pasong isab akkal-pikilan na.
Bo' pabōtang iya ma lahat de iya 'nsa' agōn
kalluman ayi-ayi, sampay taabut 'llaw paluwas
na ni manga aa Israil.

2

Iya pag-anak ma si Isa Almasi (Matiyu 1.18-25)

1 Ma waktu ian si Agustus iya Sultan Mahat-
inggi ma bangsa Roma. Manjari magpanoho'
iya subay pigsulat ōn aa kamemon ma sabarang
lahat ma kalohahan pagsultanan na.
2 Iyampa niya' panohoan salaihi' pamasulat
ōn aa kamemon, maka si Kirinu iya gubnul ma
kalingkal lahat Siriya ma timpu ian hi'.
3 Jari magpowean manga aa kamemon ni lahat
ka'mbo'-mboan sigam magpasulat ōn sigam.
4 Si Yusup iya bayi pakallo' min Nasaret
dakayo' kalumaan ma lahat Jalil, pahi' tudju

ni lahat Yahudiya, ni kalumaan Betlehem iya
bayi lahat panganakan si Sultan Daud ma masa
awwal hi'. Pay'an iya magpasulat ōn na sabab
tubu' iya min si Daud.
5 Magbe' iya maka si Mariyam, iya bayi pi-
handahan ma iya, supaya sigam magpasulat ōn
sigam pahi'. Si Mariyam battōng na.
6 Jari itu, mahi' peen sigam ma Betlehem,
taabut 'llaw na mag-anak.
7 Iyanakan uk na anak na siyaka, lalla. Pilamp-
inan uk na maka sammek bo' iyampa pibahak
ma diyōm tuung pamanganan hayōp ipat, sabab
'nsa' niya' lugal ma sigam ma diyōm luma'
paghantian hi'.

Manga tunggu' bili-bili maka manga malaikat

8 Na, niya' ma jadjahan ian hi' manga aa
nunggu' bili-bili sigam ma kahayangan ma ka-
parangan, waktu sangōm.
9 Sakali niya' panyata' ni sigam malaikat min
Tuhan, maka nayinag sahaya Tuhan ma katilibut
sigam. Jari tiyāw sigam kalandu'.
10 Suga' uk malaikat ni sigam, “Daa kaam tiyāw
sabab tiya' aku mohan kaam lapal hap, lapal
makapakōg atay manga aa kamemon.
11 Iyanakan na aa ngalappasan kaam, hati na si
Almasi, iya Panghu'. 'Llaw itu iya panganak ma
iya, ma Betlehem iya bayi paglahatan si Sultan
Daud ma masa awwal hi'.
12 Maka iya na itu tanda' na pamabannal ma
kaam: makatawwa' du kaam anak pilampinan
maka sammek, ian pabahak ma diyōm tuung
pamanganan hayōp.”

13 Magtuwi niya' baanan malaikat min sulga'
tanda' uk manga tunggu' bili-bili ian ma tōngōd
malaikat dakayo' hi'. Mudji manga malaikat itu
ma Tuhan, uk sigam,
14 “Wajib Tuhan siyanglitan ma diyōm sulga',
Mura-murahan isab, bang peen niya' kasannan-
gan ma dunya itu, ma sasuku makasulut
iya!”
15 Pakallo' peen manga malaikat ian pabing
tudju ni sulga', magtuwi magbissala manga
tunggu' bili-bili ian. Uk sigam, “Sung na kitabi
ni Betlehem hi'. 'Nda' tabi bang ayi piniya' ian,
iya pamatau kitabi uk Tuhan.”
16 Manjari magdayi'-dayi' sigam pahi' bo'
tatawwa' uk sigam si Mariyam maka si Yusup.
Tanda' isab uk sigam onde' pabahak ma diyōm
tuung pamanganan hayōp.
17 Makanda' peen sigam ma onde', magtuwi
sigam ma'-ma' pasal bayi pamissala malaikat ma
sigam pasal onde' hi'.
18 Bo' kamemon makake ma habal manga
tunggu' ian inu-inu tōōd.
19 Suga' si Mariyam iya bayi nawu' kamemon
itu ma diyōm atay na bo' kiyannal uk na.
20 Jari pabing na manga tunggu' ian ni manga
hayōp sigam, maka uk sigam nanglitan maka
mudji Tuhan ma sabab kamemon bayi take
maka bayi tanda' uk sigam. Sabab ayi-ayi bayi
pamissala uk malaikat ma sigam bannal sadja.

Pangislam si Isa

21 Pagwalu' 'llaw na onde' ian ma luwasan
pig-islam iya, bo' iyōnan iya si Isa, ōn bayi

pangōn ma iya uk malaikat ma 'nsa' le' iya bayi pingiraman.

Si Isa iyungsuran ni Tuhan ma diyōm langgal pagkulbanan

22 Taabut peen 'mpatpu' bahangi min pan-
ganak si Mariyam, bine' uk sigam addat pagsutsi
sali' bayi panohoan bangsa Yahudi ma sara' si
Musa. Biyo onde' uk sigam tudju ni Awrusalam
bo' supaya iya iyungsuran ni Tuhan ma hi'.
23 Bine' uk sigam iya tasulat ma diyōm sara'
bayi pamuwan uk Tuhan, iya uk na, “Kamemon
manga anak lalla siyaka subay pisuku' ma
Tuhan.”
24 Iyungsuran isab uk sigam pagkulban sali'
bayi panohoan ma diyōm sara' Tuhan, iya uk
na hi', “duwa assang atawa duwa malapati iya
subay pagkulban bi.”

25 Na, ma waktu ian niya' dakayo' maas lalla
maglahat ma Awrusalam. Ōn na si Simiyun, hap
asal addat na, magtataat ni Tuhan. Iyagaran uk
na waktu pangalappas ma bangsa Israil, maka
kapagbayaan iya uk Nyawa Sutsi.
26 Bayi iya pitau uk Nyawa Sutsi in iya 'nsa'
matay sataggōl 'nsa' le' tanda' na si Almasi, iya
bayi panganjanji' asal uk Tuhan.
27 Manjari si Simiyun itu pipay'an uk Nyawa
Tuhan pasōd ni diyōm langgal pagkulbanan. Jari
may'an iya ma waktu katakka maas si Isa pay'an
mo onde' hi' ni langgal supaya tahinang ma iya
sali' bayi panohoan sara' agama pasal onde'-
onde'.

28 Tanda' peen onde' uk si Simiyun, magtuwi
pipi uk na bo' iyampa magsukul ni Tuhan, uk
na,
29 “O Tuhan, sosohoan nu aku.
'Nsa' du niya' kasusahan ku bang aku papowe'
nu na ni diyōm ahirat,
pagka tatuman na bayi janji' nu.
30 Tanda' na uk mata ku aa nu manglalappas,
31 iya pisakap uk nu ma panganda' bangsa
manusiya' kamemon.
32 Sabab onde' itu sali' hantang sawa pamandaan
kabayaan nu ma manga bangsa kasehean
iya 'nsa' bangsa Israil,
bo' taga kabantugan du manga aa nu bangsa
Israil ma sabab na.”
33 Na, inu-inu ina'-mma' si Isa ma sabab bayi
bissala uk si Simiyun ma pasal na.
34 Sakali bissalahan sigam kahapan uk si
Simiyun. Uk na isab ni si Mariyam, ni ina'
onde' hi', “Anak nu itu, iya pangangganta' Tuhan
ma iya, in iya poon-sabab na hangkan heka
aa bangsa Israil makatawwa' kalappasan maka
heka isab kamulahan. Tahinang du iya pal-
tandaan min Tuhan suga' siyulak du iya uk
kahekahan aa.
35 Bo' minnihi' kisakupan bang ayi tōōd pikil uk
sigam. Maka kau iyu, Mariyam,” uk si Simiyun,
“makananam du kau kasusahan sali' hantang
kalis parugsu' ni diyōm atay nu.”
36-37 Niya' isab may'an dakayo' nabi danda
iyōnan si Anna, anak si Panual, min pangkatan
si Asel. Toa na iya tōōd, walumpu' maka 'mpat
tahun umul na. Pitun tahun sadja bayi pagpun

na maka halla na bo' sataggōl minnihi' balu
iya. Tōtōg na peen iya ni langgal pagkulbanan.
Jari may'an iya 'llaw-sangōm mudji Tuhan maka
magpuwasa sampay nambahayang.
38 Manjari pasabu si Anna itu ma waktu ian
hi' bo' magsukul tōōd iya ni Tuhan maka ma'-
ma' isab iya ma pasal onde' ian ni aa kamemon,
sasuku ngagaran waktu pangalappas manga aa
Awrusalam.

Pagbing pahi' ni Nasaret

39 Manjari itu, ubus peen uk si Yusup maka si
Mariyam maghinang kamemon bayi kawajiban
ma sigam ma diyōm sara' Tuhan, pabing na
sigam ni jadjahan Jalil, ni Nasaret iya paglahatan
sigam.
40 Pasuwig onde' sampay pakōsōg. Lōm pan-
gatau na maka biyuwanan iya barakat uk Tuhan.

Si Isa may'an ma diyōm langgal pagkulbanan

41 Magtukad asal manga maas si Isa ni
Awrusalam kahaba'-kahaba' tahun bo' maghi-
nang sigam hinang Pangintōman.
42 Jari itu, taabut peen sangpu' ka duwan tahun
umul si Isa, magbe' sigam pahi' ni paghinangan
sali' asal kabiyaksahan sigam.
43 Tammat peen paghinangan hi', mowe' na
sigam ni lahat suga' si Isa iya tamban ma
Awrusalam bo' 'nsa' kitauhan uk maas na.
44 Bang ma pangannal sigam magbe' du iya
maka manga sehe' sigam. Jari dangallaw iya
palangngan sigam bo' iyampa sigam meha iya
ma diyōm kabagayan maka kahekahan sigam,
suga' 'nsa' iya tatawwa' may'an.

45 Pagka iya 'nsa' tatawwa' uk sigam, pabing
sigam tudju ni Awrusalam meha iya ma hi'.
46 Puwas peen tallum bahangi, iyamboho' iya
tatawwa' uk sigam ma diyōm langgal pagkul-
banan magtingko' maka manga guru. Ian iya
pake ma sigam maka tiyaw na peen ma sigam.
47 Sasuku makake ma iya inu-inu tōōd sabab
lōm tau na, maka tawwa' panambung na.
48 Pag'nda' maas na ma iya magtuwi sigam inu-
inu. Uk ina' na ma iya, “Oto', angay salaiyu
hinang nu ma kami? Susa tōōd aku maka 'mma'
nu meha kau.”
49 Uk si Isa ni sigam, “Angay aku subay peha
bi? 'Nsa' baha' katauhan bi in aku subay maitu
ma luma' 'Mma' ku?”
50 Suga' 'nsa' tahati uk sigam bang ayi
pamissalahan na.
51 Jari magbe' si Isa maka maas na pabing tudju
ni Nasaret bo' bine' uk na panohoan sigam, bo'
si Mariyam iya bayi nawu' ian hi' kamemon ma
diyōm atay na.
52 Pasong na peen mehe si Isa maka pasong
tau na. Pasong isab iya makasulut atay Tuhan
sampay manusiya'.

3

*Si Yahiya Magpapandi nagna' mandu' ni ka-
hekahan
(Matiyu 3.1-12; Markus 1.1-8; Yahiya 1.19-28)*

1-2 Na, pagka sangpu' maka liman tahun iya
pagsultan si Tibirus, Sultan Mahatinggi ma
bangsa Roma, manjari takka palman Tuhan ni si

Yahiya anak si Jakariya, waktu kamahi' na ma la-
hat 'nsa' agōn kalluman ayi-ayi. Si Puntus Pilatu
bayi maggubnul ma lahat Yahudiya ma waktu
ian hi', si Herod bayi ngantan parinta ma lahat
Jalil, danakan na si Pilip bayi ngantan parinta ma
lahat Ituriya maka ma lahat Tarakunit, maka si
Lisani bayi ngantan parinta ma lahat Abilen. Si
Annas maka si Kayapas bayi imam nakura'.
3 Kapalmanan peen si Yahiya, mangngan iya
ngalatag kalahat-lahatan ma jadjahan sapa' Jor-
dan magnasihat palman Tuhan. Uk na, “Pataikut
kaam min dusa bi bo' kaam piyandi tawubat bo'
iyampun du dusa bi uk Tuhan.”
4 Na, iya hinang si Yahiya itu bayi pigbissala
asal ma diyōm kitab si Nabi Isaya ma awwal le'.
Uk na,
“Niya' aa ngalingan ma lahat 'nsa' agōn ka-
paglahatan manusiya'.
Salaitu pangalingan na, uk na, ‘Song na takka
Panghu'.
Lanuin bi daddōk palabayan na, pabōntōlun bi
palangnganan na.
5 Manga labbak kamemon subay pipantay,
maka kabūd-būran kamemon subay pipantay.
Manga daddōk magbeklo'-beklo' subay pibōntōl,
maka palabayan magkattud-labbak subay pi-
lanu'.
6 Manjari tanda' du uk manusiya' kamemon bang
salaingga uk Tuhan ngalappas ma sigam.’
”
Salaihi' bayi pagbissala uk si Isaya hi'.
7 Na, landu' heka aa pay'an ni tōngōd si Yahiya
mikipandi ma iya, hangkan uk na ma sigam,

“Kaam iyu, addat bi sali' sapantun addat so
pangangakkal. Sayi baha' bayi mandaan kaam
in kaam subay papuwas min mulka' Tuhan iya
song patakka?
8 Bang kaam sabannal-bannal pataikut na min
dusa bi, hinangun bi hinang hap, palsaksian in
addat bi pinda na. Daa kaam magpikil in kaam
'nsa' miyulkaan ma sawukat kaam panubu' si
Ibrahim. Baan ta kaam, minsan manga batu itu
tahinang du panubu' si Ibrahim uk Tuhan!
9 Kaam iyu sali' hantang manga kayu song
na tibbōng maka kapa, tōbtōb min gamut na.
Sabab kayu kamemon sasuku 'nsa' hap buwa' na,
tibbōng du, liyarukan ni diyōm api tiyutung.”
10 Manjari tīyaw si Yahiya uk baanan aa ian.
Uk sigam, “Ayi subay hinang kami?”
11 Uk si Yahiya, “Sasuku kaam magduwa badju'
siyoho' muwan dakayo' ma aa 'nsa' taga badju'.
Sasuku isab kaam taga kiyakan siyoho' magba-
hagi' maka aa tiksa'.”
12 Niya' isab pahi' ni si Yahiya Magpapandi
aa magkallo' sukay parinta. Uk manga aa itu,
“Tuwan Guru, kami itu? Ayi subay hinang
kami?”
13 Uk si Yahiya, “Bang kaam ngallo' sukay daa
palabihun bi min sukay bayi panohoan kaam uk
parinta.”
14 Iya du manga sundalu bayi tiyaw ma si
Yahiya. Uk sigam, “Bang sali' kami itu sundalu
ayi iya subay hinang kami?”
Iya sambung si Yahiya, “Daa na langpasin bi
aa, daa na isab sumbungun bi ni sara' bang 'nsa'

bannal. Maka subay kaam kasulutan ma gadji
bi.”
15 Na, makake peen manga aa ian ma si Yahiya,
magtuwi sigam sali' hōwat-hōwat. Sabab iya
pagpikil sigam bang si Yahiya iya Almasi baha',
iya song pipaitu uk Tuhan ngalappasan sigam.
16 Hangkan halling si Yahiya ma manga aa ian,
uk na, “Ma aku itu, bohe' sadja iya pamandi
ku ma kaam. Suga' niya' aa song paitu landu'
langkaw kawasa na min aku. Minsan ingkōt
tawumpa' na 'nsa' aku tiyōp ngahubaran iya.
Saddi bohan pamandi na ma kaam. Hati na
in iya mahōp Nyawa Sutsi ni diyōm baran bi.
Kasehean isab piyandi uk na maka api.
17 Silang du uk na aa hap maka aa laat, sali'
sapantun aa nahapan payi. Iya payi na tiyawu'
uk na ma diyōm tawuan na, bo' hapa na iya
tiyutung uk na ma api 'nsa' kapaddahan.”
18 Heka isab bissala si Yahiya saddi minnihi'
bayi pagnasihat na lapal hap ma manga aa. Bayi
siyoho' uk na isab sigam subay pindahan kawul-
piil sigam.
19 Suga' si Yahiya bayi mahalling-hallingan si
Gubnul Herod ma sabab dusa na magdakayo'
maka si Herodiyas iya bayi handa siyay na, maka
ma sabab hinang na laat kasehean.
20 Manjari karuhunan si Herod maghinang laat
sabab pijil uk na si Yahiya.

Pamandi ma si Isa
(Matiyu 3.13-17; Markus 1.9-11)

21 Ma waktu kapamandi le' si Yahiya ma aa
kamemon piyandi isab uk na si Isa. Ubus peen si

Isa piyandi, ma sabu peen iya ngamu' ni Tuhan,
magtuwi paukab diyōm sulga'.
22 Bo' pareyo' Nyawa Sutsi magpabaran sali'
dagbōs assang, patapu' ma iya. Niya' isab suwara
halling min diyōm sulga'. Uk na, “Kau iya Anak
ku kalasahan ku, landu' kau makasulut atay ku.”

Kapangkatan si Isa (Matiyu 1.1-17)

23 Na, ma waktu kapanagna' na si Isa magnasi-
hat pandu' na ma manusiya', niya' na manga
tallumpu' tahun umul na. Anak si Yusup iya
bang ma pangannal manga aa, si Yusup iya bayi
anak si Hili.
24 Si Hili iya bayi anak si Mattat, si Mattat bayi
anak si Libi, si Libi bayi anak si Malki, si Malki
bayi anak si Janni, si Janni bayi anak si Yusup.
25 Si Yusup itu bayi anak si Mattati, si Mattati
bayi anak si Amos, si Amos bayi anak si Nahum,
si Nahum bayi anak si Esli, si Esli bayi anak si
Naggay.
26 Si Naggay iya bayi anak si Maat, si Maat bayi
anak si Mattati dakayo', si Mattati itu bayi anak
si Simain, si Simain bayi anak si Yosek, si Yosek
bayi anak si Joda.
27 Si Joda iya bayi anak si Joanan, si Joanan
bayi anak si Resa, si Resa bayi anak si Sirubbabil,
si Sirubbabil bayi anak si Salati, si Salati bayi
anak si Niri.
28 Si Niri iya bayi anak si Malki, si Malki bayi
anak si Addi, si Addi bayi anak si Kosam, si
Kosam bayi anak si Elmadam, si Elmadam bayi
anak si El.

29 Si El iya bayi anak si Yussa', si Yussa' bayi
anak si Eleesel, si Eleesel bayi anak si Jurim, si
Jurim bayi anak si Mattat, si Mattat bayi anak si
Libi,
30 si Libi bayi anak si Simiyun, si Simiyun bayi
anak si Yuda, si Yuda bayi anak si Yusup, si
Yusup bayi anak si Jonam, si Jonam bayi anak
si Eliyakim.
31 Si Eliyakim iya bayi anak si Meleya, si
Meleya bayi anak si Menna, si Menna bayi anak
si Mattata, si Mattata bayi anak si Natan, si Natan
bayi anak si Daud.
32 Si Daud hi' bayi anak si Jesse, si Jesse bayi
anak si Obed, si Obed bayi anak si Bowas, si
Bowas bayi anak si Sala, si Sala bayi anak si
Nasson.
33 Si Nasson iya bayi anak si Amminadab, si
Amminadab bayi anak si Admin, si Admin bayi
anak si Arni, si Arni bayi anak si Hesdon, si
Hesdon bayi anak si Peres, si Peres bayi anak si
Yuda.
34 Si Yuda iya bayi anak si Ya'kub, si Ya'kub bayi
anak si Isahak, si Isahak iya bayi anak si Ibrahim,
si Ibrahim bayi anak si Tera, si Tera bayi anak si
Nahol.
35 Si Nahol iya bayi anak si Sirug, si Sirug bayi
anak si Reyo, si Reyo bayi anak si Peleg, si Peleg
bayi anak si Ebel, si Ebel bayi anak si Sela.
36 Si Sela iya bayi anak si Kainan, si Kainan
bayi anak si Arpaksad, si Arpaksad bayi anak si
Sem anak si No, si No bayi anak si Lamek,
37 si Lamek bayi anak si Metosela, si Metosela
bayi anak si Idris, si Idris bayi anak si Jared, si

Jared bayi anak si Mahalalel, si Mahalalel bayi
anak si Kenan.
38 Si Kenan iya bayi anak si Enos, si Enos bayi
anak si Set, si Set bayi anak si 'Mbo' Adam, maka
si 'Mbo' Adam bayi anak Tuhan.

4

Kapanulay ma si Isa
(Matiyu 4.1-11; Markus 1.12-13)

1 Manjari itu pabing si Isa min sapa' Jordan,
min bayi pamandihan iya hi'. Kahōpan iya uk
Nyawa Sutsi bo' biyo iya uk Nyawa Tuhan ni
lahat de 'nsa' agōn kalluman ayi-ayi.
2 'Mpatpu' 'llaw, 'mpatpu' bahangi iya kamahi'
na siyasat na peen iya uk nakura' sayitan, kalu
tabo magdusa. Sataggōl iya ma hi' 'nsa' iya bayi
mangan ayi-ayi 'llaw-sangōm, jari pagpuwas ian
hi' mehe na gōtas na.
3 Halling nakura' sayitan ma iya, uk na “Bang
kau iyu sabannal-bannal Anak Tuhan sohoun
manga batu itu papinda ni tinapay.”
4 Suga' nambung si Isa, uk na, “Tasulat asal ma
diyōm kitab, uk na, ‘'nsa' kiyakan baran sadja iya
makakaallum ma manusiya'.’ ”
5 Puwas hi' biyo si Isa ni lahat kalangkawan
uk nakura' sayitan bo' iyampa pindaan na kala-
hatan kamemon ma diyōm dunya, ma diyōm
dakaddab mata sadja.
6 Uk nakura' sayitan ni iya, “Buwanan ta
kau kapatut bo' kau makapagbaya' ma manga
kalahatan itu maka alta' na kamemon. Sabab
bayi pamasuku' ma aku kamemon na itu iya

hangkan aku taga kapatut muwan ma sayi-sayi
kabayaan ku.
7 Na, bang kau iyu mudji aku pamuwan ku itu
kamemon ma kau."
8 Uk sambung si Isa ma sayitan hi', "Tasulat
asal ma diyōm kitab, uk na, 'Panghu' bi Tuhan
sadja iya subay pudji bi. Tunggal iya paghinan-
gan bi!' "
9 Puwas hi' biyo si Isa uk nakura' sayitan ni
daira Awrusalam bo' pitōngōd iya may'an ma
puntuk langgal pagkulbanan. Uk sayitan hi'
ni iya, "Bang kau iyu iya bannal Anak Tuhan
pakuppa kau minniyu,
10 sabab niya' asal tasulat ma diyōm kitab, iya
uk na, 'Siyoho' uk Tuhan manga malaikat na
nganjagahan kau'.
11 Niya' isab dakayo' sulat, iya uk na, 'Tiyayak
kau uk sigam bo' 'nsa' makahantak nayi' nu ni
batu.' "
12 Suga' nambung si Isa, uk na, "Uk kitab, 'Daa
sulayan bi kawasa Tuhan iya Panghu' bi.' "
13 Na, pagka ubus na sasat kaginis-ginisan bayi
panasat nakura' sayitan ma si Isa, pakallo' iya
min si Isa ngagaran waktu dakayo'.

Tiyagnaan uk si Isa hinang na ma lahat Jalil (Matiyu 4.12-17; Markus 1.14-15)

14 Manjari itu pabing si Isa ni lahat Jalil bo' ian
na ma iya barakat min Nyawa Sutsi. Pasaplag na
peen habal ma pasal na ni kalohahan lahat ian.
15 Mandu' na peen iya ma diyōm kalanggal-
langgalan sigam bo' siyanglitan iya uk aa
kamemon.

Si Isa siyulak uk manga aa Nasaret
(Matiyu 13.53-58; Markus 6.1-6)

16 Jari itu pay'an si Isa ni Nasaret, ni bayi lahat
kasuwigan na. Taabut peen 'llaw Sabtu', 'llaw
mulliya ma agama Yahudi, pahi' iya ni langgal
sali' asal kabiyaksahan na. Ma langgal peen,
nangge iya magbassa min diyōm kitab.
17 Siyongan ma iya kitab iya siyulat uk si Nabi
Isaya. Iyukab uk na kitab ian bo' tapeha na
kasulatan manga ayat itu hi'. Uk sulat hi',
18 “Tiya' aku kapagbayaan uk Nyawa Tuhan,
sabab tapene' aku uk na masampay lapal hap ni
manga aa miskin.
Siyoho' aku uk na paitu ma'-ma' ni manga pilisu
in sigam piluwas du,
maka ma manga aa buta in sigam makanda' du
pabing.
Siyoho' aku uk na muwasan sasuku liyaugan,
19 nganasihat isab in waktu pangalappas Tuhan
ma manga aa na taabut na.”
20 Puwas hi' tiyambōl uk si Isa kitab bayi
pagbassahan na hi'. Siyongan uk na pabayik ni
bilal bo' iyampa iya ningko'. Sakali piyatong iya
uk aa kamemon ma diyōm langgal ian.
21 Bo' nagna' iya missala ni sigam, uk na,
“Ma 'llaw itu tatuman na manga ayat kitab bayi
tabassa ku itu ma sabu kaam pake.”
22 Kaamuhan magtuwi manga aa ian ma si Isa.
Inu-inu sigam ma sabab kapanday bissala na.
Magbissala sigam, uk na, “Bang kami 'nsa' lupa,
iya na itu anak si Yusup!”
23 Halling si Isa ma sigam, “Tantu du kaam
mahallingan aku sali' bayi halling kamaasan, iya

uk na, ‘Pagka kau iyu tau nambal, nambal kau di
nu.’ Tantu isab kaam noho' aku subay ngahinang
ma itu, ma di lahat ku itu, manga hinang iya take
bi bayi hinang ku ma lahat Kapirnaum hi'.
24 Baan ta kaam tōōd,” uk si Isa, “in nabi 'nsa'
du pig-addatan ma lahat na porol.
25 Kehun bi aku: ma waktu si Nabi Eliyas bayi
'nsa' niya' ulan ma diyōm tallun tahun maka
tōnga', maka landu' gōtōm kalohahan lahat ian.
Bannal heka balu danda bayi ma itu ma lahat
Israil ma waktu gōtōm ian,
26 suga' 'nsa' si Nabi Eliyas siyoho' uk Tuhan
nabangan dakayo' min sigam. Siyoho' iya uk
Tuhan pahi' nabangan dakayo' balu danda 'nsa'
bangsa Israil ma hi' ma lahat Sarepta, ma jadja-
han Sidun.
27 Damikkiyan na isab ma bayi waktu si Nabi
Elisa,” uk si Isa. “Heka aa saki ipul bayi ma
bangsa Israil suga' 'nsa' niya' sigam minsan
dakayo' bayi kaulian ipul na. Duwal aa min
bangsa Siriya iya bayi kaulian, ōn na si Nayman.”
28 Take peen bissala si Isa itu uk manga aa
ma diyōm langgal ian, magtuwi paddi' tōōd atay
sigam.
29 Nangge sigam kamemon bo' iyampa nga-
hella' si Isa paluwas min kalumaan hi'. Biyo iya
ni diyata' bud iya tōngōd daira sigam ian, bahasa
iya hiyug uk sigam min diyata' pampang hi'.
30 Lipara palabay iya min tangngaan sigam bo'
pakallo' iya minnihi'.

Si Isa makowe' saki aa ma lahat Kapirnaum (Markus 1.21-28)

31 Palud na si Isa min Nasaret ian tudju ni
Kapirnaum, dakayo' daira ma lahat Jalil. Pagka
'llaw Sabtu' na, 'llaw mulliya, mandu' iya ma
manga aa ma hi'.
32 Inu-inu ma pamandu' na manga makake hi'
sabab pamandu' na taga kawasa.
33 Na, niya' ma diyōm langgal ian dakayo' aa
bayi siyōd uk sayitan. Ngōlang iya pakōsōg,
34 uk na, “Allō! Isa min Nasaret! Ayi
kamaksuran nu paitu? Paitu kau baha' makaat
kami? Katauhan ku du bang sayi kau. Kau iya
dakayo'-kayo' sutsi iya bayi paitu min Tuhan.”
35 Suga' liyāng sayitan ian uk si Isa, uk na,
“Patammun kau! Paluwas kau min baran aa
iyu!” Magtuwi aa bayi siyōd ian pihantak uk
sayitan ma tangnga' manga aa kasehean. Puwas
hi' paluwas na sayitan, bo' 'nsa' du baran aa ian
bayi inay-inay.
36 Landu' inu-inu manga aa ian kamemon.
Magbissala sigam dangan maka dangan, uk
sigam, “Bissala ayi baha' bissala na itu? Taga
kawasa iya maka taga kapatut magpanohoan
manga sayitan sabab bine' uk sigam panohoan
na paluwas min baran aa.”
37 Manjari pasaplag na peen habal pasal si Isa
ni kalohahan lahat ma jadjahan ian hi'.

Baanan aa kaulian uk si Isa
(Matiyu 8.14-17; Markus 1.29-34)

38 Puwas hi' paluwas si Isa min langgal hi' bo'
pay'an ni luma' si Simun. Na, matoa si Simun
danda hinglaw bidda', bo' iyamu' si Isa uk sigam
nabangan iya.

39 Pay'an si Isa nangge ma tōngōd pabahakan
danda hi' bo' siyoho' uk na pakallo' hinglaw na.
Jari parōhōng bayi hinglaw na hi' bo' punduk iya
magtuwi ngalabōt ma di si Isa.
40 Pasaddōp peen 'llaw, sasuku niya' bagay na
taga saki minsan saki kaginis-ginisan, bayi biyo
uk sigam tudju ni si Isa. Piabut uk na tangan
na ma sigam dangan maka dangan bo' kaulian
sigam uk na.
41 Heka isab manga aa bayi kapaluwasan
sayitan, bo' ngōlang pakōsōg manga sayitan ian,
uk na, “Kau iya Anak Tuhan!” Suga' liyāng sigam
uk si Isa, daa sigam siyoho' halling salaihi' sabab
kitauhan uk sigam in iya si Almasi.

Si Isa mangngan magnasihat ma kalohahan lahat
(Markus 1.35-39)

42 Dayi' 'llaw peen pakallo' si Isa minnihi' tudju
ni jadjahan 'nsa' niya' aa na. Peha iya uk manga
aa bo' tatawwa' peen iya, arak iya tikkoan uk
sigam bo' iya 'nsa' pakallo' minnihi'.
43 Suga' halling si Isa ma sigam, uk na “Subay
aku pahi' isab ni manga kalumaan saddi mag-
nasihat lapal hap ma pasal pagparinta Tuhan,
sabab iya na itu poon na iya hangkan aku pipaitu
uk Tuhan.”
44 Jari magnasihat si Isa ma diyōm kalanggal-
langgalan ma hi' ma lahat Yahudiya.

5

Si Isa ngalinganan manga aa, hinang na anak-mulid na tagna'
(Matiyu 4.18-22; Markus 1.16-20)

1 Manjari niya' 'llaw dakayo' nangge si Isa ma bihing danaw Gennesaret. Magtipun na peen manga aa parigpit ni iya supaya sigam pake ma palman Tuhan.
2 Na, niya' tanda' uk si Isa duwa bayanan bayi pisallad ma bihing danaw hi', bayi imbanan uk manga aa magdaraying sabab hi' sigam ngosean pōkōt sigam.
3 Pariyata' si Isa ni dakayo' bayanan ian, iya bayanan si Simun, bo' noho' iya ma si Simun pitulak-tulak datti' min bihing parian. Jari ningko' si Isa mandu' ma manga aa magtipunan may'an.
4 Na, ubus peen uk si Isa mandu', halling iya ni si Simun. “Palanjal le' kita ni kalōman,” uk na, “bo' hugun bi pōkōt bi pahi' bo' kaam makakallo'.”
5 Nambung si Simun, uk na, “Tuwan Guru, liyuugan kami mōkōt dibuhi' sampay ni kallawan bo' 'nsa' kami bayi makakallo'. Suga' pagka kau iya noho', hug ku sadja.”
6 Tahug peen pōkōt sigam ni diyōm tahik, heka tōōd daying takallo' sigam. Agōn na gese' manga pōkōt hi',
7 hangkan sinyalan uk di si Petros manga sehe' sigam ma bayanan dakayo', siyoho' nabang nga-hella'. Makapay'an peen manga sehe', magtuwi diyuwa' daying ian ni diyata' bayanan. 'Llōp karuwa bayanan ian uk daying, arak na sigam buhaw.

8 Pag'nda' si Simun Petros ma baanan daying
ian, magtuwi iya pasujud ma tōngōd nayi' si Isa.
Uk na, “O Tuwan, palawak kau min aku sabab
aku itu dusahan.”
9 Hangkan salaihi' halling na, sabab inu-inu iya
maka manga sehe' na ma pasal heka daying bayi
takallo' sigam.
10 Iya du inu-inu manga sehe' si Simun mag-
daraying hi', iya si Ya'kub maka si Yahiya duwan-
gan anak si Sibidi. Manjari halling si Isa ma si
Simun, uk na, “Daa kau tiyāw. Puwas min 'llaw
itu iya hinang nu subay magkallo' manusiya' me'
ma aku.”
11 Manjari hella' uk sigam bayanan sigam
ma diyata' parian bo' imbanan ayi-ayi sigam
kamemon bo' iyampa me' ma si Isa.

Aa ipul kaulian uk si Isa
(Matiyu 8.1-4; Markus 1.40-45)

12 Ma 'llaw dakayo', waktu peen si Isa ma
dakayo' daira, niya' may'an dakayo' aa saki ipul.
Lapat baran na uk saki na. Makanda' peen aa itu
ma si Isa, magtuwi iya pasujud ma dahuhan na
nganjunjung. “Tuwan,” uk na, “bang kau baya'
tapakowe' nu du aku.”
13 Sakali piabut uk si Isa tangan na ma aa
ian. Uk si Isa, “Baya' sadja aku. Kowe' na kau.”
Saruun-duun du pakallo' na ipul min baran aa
ian.
14 Iyamay-amayan iya uk si Isa, uk na, “Daa
kau ma' ni sayi-sayi pasal itu hi'. Suga' pahi' kau
magtuwi ni imam bo' palilingun baran nu ni iya.
Puwas hi' ungsurin pagkulban ni Tuhan sali' bayi

pamandu' uk si Musa, tanda' saksi' ni kahekahan
aa in kau iyu kaulian na min saki nu."
15 Suga' pasaplag gam peen habal pasal si Isa
hangkan heka manga aa patipun ni iya, pake ma
pandu' na sampay ngamu' bang pikowe' uk na
manga saki sigam.
16 Suga' mawumu si Isa pakallo' min kaheka-
han aa ian ni lahat kulang aa na bo' mangarap
ni Tuhan ma hi'.

Aa matay baran na kaulian uk si Isa (Matiyu 9.1-8; Markus 2.1-12)

17 Dakayo' 'llaw, sabu peen si Isa mandu', niya'
manga Parisi maka manga guru ma sara' agama
Yahudi magtingko' ma tōngōd na. Manga aa
itu bayi pay'an min daira Awrusalam maka min
kamemon lungan ma lahat Jalil maka ma lahat
Yahudiya. Ian ma si Isa kawasa bayi min Tuhan
hangkan iya makapakowe' manga aa sakihan.
18 Manjari niya' takka pay'an manga aa nang-
gung aa matay baran na. Arak sigam pariyōm
luma' tudju ni tōngōd si Isa.
19 Suga' 'nsa' sigam makalabay sabab baanan
manga aa may'an hangkan sigam parāg tudju ni
diyata' luma'. Liyangkat uk sigam atōp ni tōngōd
si Isa bo' iyampa pitonton aa matay baran na
maka pabahakan na hi', pibōtang ma dahuhan
si Isa ma diyōm baanan aa hi'.
20 Makatau peen si Isa in aa mamo ian man-
gandōl du ma iya, halling iya ni aa mamatay
baran na hi', uk na, "Bagay, iyampun na dusa
nu."

21 Na, take peen halling si Isa itu uk manga
guru ma sara' agama maka uk manga Parisi,
magtuwi sigam magtiyaw-tiyaw dangan maka
dangan. “Sayi baha' aa itu?” uk tiyaw sigam
hi'. “Mahalling iya pangkal ni Tuhan magbissala
salaihi' sabab 'nsa' niya' makapag-ampun dusa,
duwal Tuhan dakayo'-kayo'.”
22 Suga' katauhan uk si Isa bang ayi iya pikil
uk sigam, bo' uk na ma sigam, “Angay kaam
magtiyaw-tiyaw salaiyu ma diyōm pikilan bi?
23 Kumpasun bi bang ingga luhay: upamahun
uk ku ma aa, ‘Iyampun na dusa nu’, atawa bang
uk ku, ‘papunduk kau bo' kau mangngan na’?
24 Na, buwanan ta kaam tanda' palsaksian
bo' katauhan bi in aku, Anak Manusiya', taga
kapatut ngampun dusa ma diyōm dunya itu.”
Jari halling si Isa ni aa matay baran na hi', uk
na, “Iya na itu halling ku ma kau: papunduk na
kau. Bohun pabahakan nu iyu bo' kau mowe'.”
25 Saruun-duun du iya nangge ma alōpan
sigam kamemon. Biyohat uk na bayi pabahakan
na bo' iyampa mowe' ni luma' na maka uk na
nanglitan Tuhan.
26 Inu-inu lullun manga aa ian kamemon maka
tiyāw tōōd sigam. Siyanglitan Tuhan uk sigam,
uk na, “Hinang makainu-inu iya tanda' kitabi
'llaw itu!”

Pangalingan si Isa ma si Matiyu
(Matiyu 9.9-13; Markus 2.13-17)

27 Puwas hi' paluwas si Isa minnian bo' niya'
tanda' na aa magkallo' sukay parinta, ōn na
si Libi. Hi' iya ningko' ma diyōm upis na

pangalloan na sukay parinta. Uk si Isa ma iya,
“Paitu na kau me' ma aku.”
28 Nangge magtuwi si Libi bo' libbahan uk na
kamemon na bo' iya me' ma si Isa.
29 Manjari niya' jamu pibōtang uk si Libi ma
diyōm luma' na pamaehe na ma si Isa. Heka
isab aa magkallo' sukay parinta maka manga aa
kasehean magbe' mangan ma sigam.
30 Na, niya' may'an manga aa Parisi maka
manga guru ma sara' agama iya me' ma sigam.
Sakali naway sigam ma di si Isa. Uk sigam ma
manga mulid na, “Kaam iyu, angay kaam pala-
mud magsawu maka manga aa magkallo' sukay
parinta maka manga aa dusahan kasehean?”
31 Nambung si Isa ma manga aa niyaw ian,
uk na, “Bang aa kowe' 'nsa' magdoktor. Iya
magdoktor bang aa taga saki.
32 'Nsa' pasal aa adil iya maksud ku paitu
ni dunya, suga' iya maksud ku paitu pasal aa
taga dusa bo' supaya sigam ngalabba min dusa
sigam.”

Paniyaw pasal pagpuwasa
(Matiyu 9.14-15; Markus 2.18-20)

33 Manjari niya' manga aa halling ni si Isa,
uk sigam, “Manga mulid si Yahiya daran mag-
puwasa maka nambahayang. Iya du isab manga
mulid Parisi, suga' mulid nu 'nsa'. Mangan sadja
sigam maka nginum.”
34 Nambung si Isa ma manga aa hi', sambung
pamaralilan. Uk na, “Magpuwasa baha' manga
luruk ma samantala' may'an le' pangantin lalla
ma tōngōd sigam? Tantu 'nsa'.

35 Suga' ma 'llaw siyong, bang taabut waktu
kapamakalloan pangantin lalla min sigam, iya
na hi' waktu pagpuwasa sigam.”

Pamandu' tagna' maka pamandu' si Isa
(Matiyu 9.16-17; Markus 2.21-22)

36 Manjari maralil le' si Isa pasal pamandu'
tagna' maka pamandu' na, uk na, “'Nsa' niya'
nganggeret pispis min badju' bahu panupak na
ni badju' daan. Bang ganta' salaihi', hinang na
geret uk na bayi badju' bahu maka pispis bahu
hi' 'nsa' tōp panupak sammek daan hi'.”
37 Piralil isab uk si Isa pamandu' na ni inuman
bahu bang liyōōn ni diyōm pangalōōnan bayi
hinang min kuwit kambing. Uk na, “'Nsa'
niya' ngalōōn inuman bahu, masi-masi mukal,
ni diyōm pangalōōnan daan. Bang ganta' salaihi'
hinang na, tantu bustak pangalōōnan uk inuman
bahu hi'. Jari tiyumpahan inuman bo' magkaat
bayi pangalōōnan hi'.
38 Suga' in inuman bahu subay liyōōn ni
pangalōōnan bahu.”
39 Maralil le' si Isa, uk na, “Bang aa biyaksa
nginum inuman taggōl bayi ma tawuan na, 'nsa'
iya baya' nginum inuman bahu. Hap kono' lassa
inuman bang taggōl ma tawuan na.”

6

Pandu' si Isa pasal 'llaw paghali
(Matiyu 12.1-8; Markus 2.23-28)

1 Ma dakayo' 'llaw Sabtu', iya 'llaw paghali
ni Tuhan bang ma agama Yahudi, ian di
si Isa mangngan labay min tangnga' huma

pananōman payi tirigu. Niya' buwa' sali' payi
kittu' uk manga mulid hi', pisi-pisi uk sigam bo'
iyampa kiyakan uk sigam.
2 Na, niya' manga Parisi tiyaw ma si Isa. Uk
sigam, “Angay kaam ngalanggal sara' agama
tabi?”
3 Nambung si Isa, uk na, “Angay, 'nsa' tabassa
bi bang ayi bayi tahinang uk si Daud ma masa
awwal hi', waktu bayi kagōtas sigam maka
manga aa na?
4 Bayi pasōd si Daud ni diyōm langgal panga-
harapan Tuhan bo' iyampa killo' uk na manga
tinapay iya pangungsud ni Tuhan. Jari kiyakan
uk na tinapay ian minsan 'nsa' wajib kiyakan uk
aa saddi min manga kaimaman. Bayi pamuwan
na isab ni manga sehe' na pagkakan sigam. Suga'
'nsa' niya' dusa na maghinang salaihi'.”
5 Uk si Isa isab, “Aku itu, Anak Manusiya', taga
kapatut magbaya' bang ayi manjari hinang ma
'llaw paghali ni Tuhan.”

Aa komay tangan na kaulian uk si Isa (Matiyu 12.9-14; Markus 3.1-6)

6 Ma 'llaw Sabtu' dakayo' isab pasōd si Isa
ni diyōm langgal mandu'. Na, niya' ma diyōm
langgal ian aa komay tangan na ni katau.
7 Niya' isab may'an manga guru ma sara'
agama maka manga Parisi baya' meha pagsaba-
ban panuntut sigam ma si Isa. Hangkan na iya
jiyagahan uk sigam bang kalu makowe' saki aa
ma 'llaw paghali.
8 Suga' kitauhan uk si Isa bang ayi iya pikil
uk sigam hi', bo' halling iya ni aa komay tangan

na ian. “Paitu kau,” uk na. “Nangge kau ma tangngaan itu.” Sakali pahi' aa ian nangge ma tangngaan.
9 Puwas hi' halling si Isa ni manga aa hi', uk na, “Niya' tiyaw ku ni kaam. Bang ma sara', ayi iya patut hinang ma 'llaw paghali? Hinang makahap atawa hinang makalaat? Makallum aa, atawa mapatay?”
10 Piyatong uk si Isa manga aa ian kamemon bo' iyampa halling ni aa komay tangan na hi'. “Pahannatun tangan nu iyu,” uk na. Na, pihannat uk na, manjari kaulian na.
11 Suga' paddi' tōōd atay manga Parisi maka manga guru ian, iya hangkan sigam mag-isun-isun bang ayi subay hinang sigam ma si Isa.

Si Isa mene' manga mulid na sangpu' ka duwa (Matiyu 10.1-4; Markus 3.13-19)

12 Na, ma waktu ian hi' patukad si Isa ni bud ngarap ni Tuhan. May'an iya ngamu'-ngamu' ni Tuhan sangōm sampay ni kallawan.
13 Pagkallat 'llaw na linganan uk na manga mulid na pay'an ni iya. Pene' uk na min sigam sangpu' ka duwa aa bo' iyōnan sigam uk na aa na kawakilan.
14 Iya na itu ōn manga aa bayi kawakilan ian uk si Isa: si Simun iya ōnan na isab si Petros, maka si Andariyas danakan si Simun, bo' si Ya'kub maka si Yahiya, si Pilip maka si Bartolome.
15 Pasunu' si Matiyu maka si Tomas, bo' si Ya'kub anak si Alpa, maka si Simun iya iyōnan uk sigam “pangangatu”,

16 bo' si Judas anak si Ya'kub, maka si Judas
Iskariyut iya nukbalan si Isa ni manga banta na
ma waktu damuwi minnihi'.

Si Isa mandu' maka makowe' manga aa sakihan
(Matiyu 4.23-25)

17 Manjari puwas ian palud si Isa maka manga
mulid na bayi kawakilan na, bo' nangge iya ma
kapantayan. Heka manga mulid na bayi may'an
maka landu' heka isab aa kasehean, aa min lahat
Yahudiya, min daira Awrusalam, maka aa isab
min Tira maka Sidun iya ma bihing tahik.
18 Bayi sigam pay'an pake ma pandu' si Isa
bo' kaulian isab manga saki sigam. Sasuku isab
sigam siyasat uk sayitan bayi kaulian uk si Isa.
19 Bo' baanan aa ian kamemon bayi nuyu' na
peen maabut tangan sigam ni iya sabab niya'
barakat paluwas min baran na, iya hangkan
sigam kaulian kamemon.

Pasal kakōgan maka kasusahan
(Matiyu 5.1-12)

20 Manjari nganda' tōōd si Isa ma manga mulid
na bo' uk na,
“Mehe du kahapan sasuku kaam makatau in
kagunahan bi tōōd iya tabang min Tuhan,
sabab tantu du niya' palsukuan bi ma diyōm
pagparintahan Tuhan.
21 Mehe du kahapan sasuku kaam kasigpitan ma
buttihi',
sabab maglassohan du kaam ma sosongun.
Mehe du kahapan sasuku kaam magtangis ma
buttihi',

sabab magtatto du kaam ma sosongun.
22 Mehe du kahapan ma kaam bila kaam kiban-
sihan uk aa, bang kaam 'nsa' tayima' uk sigam,
bang kaam manga hiyalipulu maka pihalling-
hallingan laat ma sabab pame' bi ma aku, Anak
Manusiya' itu.
23 Salaihi' isab bayi pangahinang kamaasan
sigam ma manga kanabi-nabihan. Hangkan
kaam subay kiyōgan tōōd bang kaam takkahan
salaihi' sabab tantu mehe tungbas ma kaam ma
diyōm sulga'.
24 Suga' makaase'-ase' kaam manga dayahan ma
buttihi',
sabab kalabayan bi na kahapan bi ma dunya itu
sadja.
25 Makaase'-ase' isab kaam maglassohan ma
buttihi',
sabab niya' waktu ma sosongun giyōtas du
kaam.
Makaase'-ase' isab kaam kiyōgan iyu,
sabab niya' waktu ma sosongun magkasusahan
du kaam maka magkarukkaan.
26 “Makaase'-ase' kaam bang kaam siyanglitan
uk aa kamemon, sabab iya du manga aa ma
waktu palabay, iya bayi maglaku-laku in sigam
nabi. Bayi sigam siyanglitan isab uk ka'mbo'-
mboan bi.”

Lasa ma manga banta
(Matiyu 5.38-48; 7.12)

27 Mandu' le' si Isa, uk na, “Iya na itu halling ku
ma kaam sasuku kaam pake ma aku: Kalasahin
bi banta bi. Hinangun bi hap ma manga aa
bansihan kaam.

28 Amu'-amuin bi kahapan min Tuhan sasuku
nuknaan kaam. Sambahayangun bi sasuku
ngalaat kaam.
29 Bang niya' nampak kau ma bayihu' nu
dambiya', patampalun isab dambiya' panam-
pakan na. Bila niya' ngagaw jaket nu, pangahi-
lasun sampay kamisita nu.
30 Sayi-sayi ngamu' ma kau, buwanin. Maka
bang niya' ganta' ngallo' ayi-ayi nu kamemon daa
kau ngamu' pabing iya bayi killo'.
31 Ayi-ayi kabayaan bi hinang ma kaam uk
aa kasehean, iya na hi' subay hinangun bi ma
sigam.

32 “Bang iya sadja kalasahan bi in aa lasahan
kaam, angay kaam subay pihalaan? Sabab
minsan aa laat lasa du ma sasuku lasahan sigam.
33 Damikkiyan na, bang iya sadja tabangan bi
in aa bayi makatabang ma kaam, angay kaam
subay pihalaan? Sabab minsan aa laat, salaihi'
du isab addat sigam.
34 Bang iya sadja pautangan bi in aa tantu
mayad, angay kaam subay ngahōwat pihalaan?
Sabab minsan aa laat mautangan du ma sehe'
sigam laat, bang peen niya' tantu biyayaran.
35 Suga' iya na itu pamandu' ku ma kaam,” uk
si Isa. “Kalasahin bi banta bi maka tabangin bi
sigam. Bang niya' ngutang ni kaam, pautangin bi
minsan 'nsa' niya' bayad tahōwat bi. Jari mehe
pahala' panungbas ma kaam bo' manjari kaam
anak Tuhan Mahatinggi. Sabab hap addat Tuhan
minsan ma manga aa laat, minsan ma aa 'nsa'
magsukul ma iya.

36 Subay kaam maase', sali' 'Mma' bi Tuhan
isab maase'."

Pasal panaway pagkahi
(Matiyu 7.1-5)

37 "Daa sawayun bi pagkahi bi bo' kaam 'nsa'
siyaway uk Tuhan. Daa pabōtangun bi huku-
man ni aa kasehean bo' kaam 'nsa' pibōtangan
hukuman uk Tuhan. Ampunun bi pagkahi bi bo'
kaam iyampun isab uk Tuhan.
38 Muwan kaam ma kasehean bi bo' niya'
pimuwan uk Tuhan ma kaam. Iya dalil na
sali' tappōngan mehe bang tiyumpahan ni diyōm
pangalōōnan bi. Minsan diyasōk, 'nsa' talōōn
sabab heka na. Hati na ayi-ayi panappōng bi ma
sehe' bi iya du isab panappōng Tuhan ma kaam."

39 Bissala uk si Isa dakayo' kissa pamaralil.
Uk na ma manga aa, "Bang buta ngambit sehe'
na buta, tantu sigam hug karuwangan ni diyōm
lowang.
40 'Nsa' niya' mulid palangkaw min guru na.
Suga' in mulid kamemon, bang tammat na pan-
gadji' na, magsali' du maka guru na.

41 "Kaam magsaway sehe' bi iyu, angay tanda'
bi bukbuk kayu ma diyōm mata sehe' bi bo' 'nsa'
tananam bi batang kayu ma diyōm mata bi?
42 Kaam iyu 'nsa' manjari! Baya' kaam ngal-
loan bukbuk min mata sehe' bi, bo' peen 'nsa'
tananam bi batang kayu iya ma diyōm mata
bi! Kaam iyu maglaku-laku in kaam iyu 'nsa'
taga sā'! Kalloin bi le' dahu iya batang kayu
ma kaam iyu, manjari sawa panganda' bi bo'

makapakalloan du kaam bukbuk kayu min mata
sehe' bi."

Pasal kayu maka buwa' na
(Matiyu 7.16-20; Markus 12.33-35)

43 Halling le' si Isa, uk na, "Bang sawu-
pama kayu hap 'nsa' du muwan buwa' laat.
Damikkiyan na isab bang kayu laat suwig na,
'nsa' muwan buwa' hap.
44 Kitauhan asal kayu min buwa' na. 'Nsa'
kita ngallo' buwa' igira min puhung atawa buwa'
anggul min kayu itingan.
45 Salaihi' du isab ma manusiya', sali' dalil
kayu. Bang aa hap addat na makapaluwas iya
bissala hap sabab hap iya bayi tawu' na ma
diyōm atay na. Suga' bang aa laat, hangkan du
kalaatan iya piluwas uk na sabab laat iya tatawu'
na ma diyōm atay na. Ayi-ayi ma diyōm atay
manusiya' iya na hi' paluwas min bo' na."

Duwa ginis aa maghinang luma'
(Matiyu 7.24-27)

46 "Angay uk bi in aku Panghu' bi, parahal 'nsa'
hinang bi manga panohoan ku ma kaam?
47 Sasuku paitu ni aku bo' pake ma pandu'
ku sampay me', pahati ta kaam bang salaingga
kahalan na.
48 Aa ian sali' hantang aa maghinang luma'.
Pilōm uk na lowang hag bo' osolan hag na ma
diyata' katuwasan. Ubus peen hinang, ngan-
dunuk kasapaan bo' simpoyakan luma' ian suga'
'nsa' tajōgjōg sabab hōgōt du osol na.
49 Bang aa isab pake ma pandu' ku bo' 'nsa' me',
iya dalil na aa maghinang luma' ma 'nsa' hōgōt

osol na. Bang luma' ian hi' tawwa' dunuk habba
magtuwi, larak tōōd.”

7

Tindōg kapitan kaulian uk si Isa
(Matiyu 8.5-13)

1 Ubus peen uk si Isa bissala na kamemon
itu ma manga aa, pasōd iya ni diyōm daira
Kapirnaum.
2 Na, niya' ma lahat ian dakayo' kapitan bangsa
Roma maka niya' sosohoan na kilasahan asal uk
na. Saki na sosohoan itu, song na magkama-
matay.
3 Makake peen kapitan pasal si Isa, magtuwi
iya noho' manga maas bangsa Yahudi pay'an ni
si Isa ngamuan iya pay'an ni luma' na makowe'
sosohoan na hi'.
4 Manjari pasampay manga maas ian ni si Isa
bo' nganjunjung tōōd ma iya. Uk sigam, “Patut
du subay tabangan nu kapitan ian,
5 sabab bagay tōōd iya ma bangsa tabi Yahudi,
maka iya baran na bayi nganggastuhan pangahi-
nang langgal tabi ma daira itu.”
6 Jari me' na si Isa ma sigam. Sikōt peen iya ni
luma', siyoho' uk kapitan manga bagay na pay'an
mohan si Isa lapal. Uk lapal hi', “Tuwan, daa kau
husa pasampay paitu sabab 'nsa' aku tiyōp bang
kau pahi' ni luma' ku.
7 Bangsahan tōōd kau hangkan pikil ku in aku
'nsa' tōp nampang kau magbaran. Suga' missala
sadja kau minniyu bo' kaulian du sosohoan ku
itu.

8 Minsan aku, biyaksa aku pigbayaan uk aa
min diyataan ku maka niya' isab sundalu pag-
bayaan ku. Bang soho' ku dangan pahi', pahi' du
iya. Bang soho' ku dangan paitu, paitu du iya ni
aku. Damikkiyan na bang niya' pahinang ku ma
sosohoan ku, magtuwi hinang uk na."
9 Pagtake peen halling kapitan ian uk si Isa
inu-inu iya. Jari palingi' iya tudju ni manga
kahekahan aa iya paturul min buwian na. Uk
na ma sigam, "Baan ta kaam, minsan ma diyōm
bangsa tabi Israil 'nsa' aku bayi makatawwa' aa
sali' kapitan itu kōsōg iman na."
10 Jari mowe' na manga aa bayi siyoho' uk
kapitan bo' pagtakka sigam ni luma' tanda' uk
sigam sosohoan hi' kaulian na.

Anak balu danda pikallum pabing uk si Isa

11 'Nsa' taggōl minnian, pahi' si Isa ni dakayo'
kalumaan iyōnan Nain. Sehean iya uk manga
mulid na maka baanan manga aa kasehean.
12 Makasikōt peen iya ni lawang pasōran
tudju ni kalumaan ian, niya' may'an manga
aa nanggung patay aa, biyo paluwas tudju ni
pagkubulan. Lalla iya mamatay hi', anak tunggal
dakayo' danda balu. Jari heka aa min kalumaan
ian bayi me' ma balu hi' ngubul anak na.
13 Na, makanda' peen si Panghu' Isa ma danda
ian, magtuwi iya takkahan ase' ma iya. Uk na
ma iya, "Daa na kau nangis."
14 Puwas hi' pahi' si Isa ni tanggungan ngan-
tanan iya, hangkan parōhōng manga aa man-
anggung hi'. Sakali halling si Isa, uk na, "Oto',
punduk kau!"

15 Magtuwi 'llum pabayik aa matay hi'. Punduk
iya maka uk na missala sabab 'llum iya pabayik.
Pag-ubus siyongan iya uk si Isa ni ina' na.
16 Na, tiyāw manga aa may'an kamemon maka
siyanglitan Tuhan uk sigam. Halling sigam,
“Niya' na nabi barakatan palahil paitu ni kitabi.
Makapaitu na Tuhan nabangan kitabi manga aa
suku' na.”
17 Manjari iya habal pasal bayi hinang itu uk
si Isa pasaplag na peen ma kalohahan lahat
Yahudiya, sampay ma manga lahat ma katilibut
na.

Paniyaw uk si Yahiya Magpapandi (Matiyu 11.2-19)

18 Manjari kahakahan isab si Yahiya uk manga
mulid na pasal kahinangan si Isa itu. Jari
linganan uk na duwangan mulid na,
19 bo' siyoho' uk na sigam pahi' ni si Panghu'
Isa. Siyoho' sigam niyaw iya bang iya baha' bayi
pigbissala paitu ni dunya, atawa bang niya' le'
saddi min iya iyagaran uk sigam.
20 Jari pagtakka duwangan itu ni si Isa, uk
sigam, “Siyoho' kami paitu uk si Yahiya Mag-
papandi sabab niya' tiyaw na ni kau, bang kau
baha' iya pigbissala paitu ni dunya? Atawa niya'
saddi min kau subay iyagaran uk kami paitu?”
21 Na, ma waktu ian hi' heka aa kaulian
uk si Isa iya ginisan lamma maka saki sigam,
maka heka bayi kapaluwasan sayitan. Heka isab
manga aa buta bayi pikanda' uk na pabing.
22 Manjari siyambungan uk si Isa duwangan
mulid bayi siyoho' uk si Yahiya hi'. Uk na,

“Pabing kaam pahi'. Bain bi si Yahiya pasal ayi-
ayi tanda' bi hinang uk ku maka pasal ayi-ayi
iya take bi bissala uk ku. Manga aa bayi buta
makanda' na. Aa bayi pengka' makalangngan
na tōōd. Aa bayi ipul kaulian na. Aa bayi bisu
makake na, maka aa bayi matay tapakallum na
pabing. Sampay aa miskin pignasihatan na lapal
hap.
23 Mehe du kahapan sasuku 'nsa' magduwa-
duwa mangandōl ma aku.”
24 Pakallo' peen minnihi' manga sosohoan si
Yahiya hi', missala si Isa ni katipunan aa ian
pasal si Yahiya. Uk na, “Ayi baha' bayi peha bi,
bayi waktu kaam pahi' ni si Yahiya ma lahat 'nsa'
agōn kalluman ayi-ayi ian? Kabayaan bi baha'
nganda' dakayo' aa magpinda-pinda pikilan na
sali' sapantun dawun parang, tabo magladdoy-
laddoy uk baliyu?
25 Bang 'nsa' ihi', ayi baha' bayi pig'nda' uk bi
pahi'? Aa magsammek halgaan baha'? Tantu
'nsa', sabab bang aa magsammek salaihi' maka
magpalasahan tōōd, ian sigam ma diyōm luma'
aa dayahan.
26 Bain aku tōōd bang ayi bayi pig'nda' uk bi
pahi'? Dakayo' nabi baha'? Aho', nabi du, suga'
iya bayi tanda' bi ian labi le' min manga nabi
kamemon.
27 Sabab si Yahiya itu bayi pigbissala ma diyōm
kitab, iya uk na hi', ‘Tiya' sosohoan ku, uk Tuhan.
Soho' ku iya parahu min kau, bo' supaya sakapan
na daddōk palabayan nu.’
28 Baan ta kaam,” uk si Isa, “si Yahiya Mag-
papandi itu 'nsa' du niya' labi langkaw min iya

ma diyōm bangsa manusiya'. Suga' sayi-sayi
ma diyōman pagparinta Tuhan minsan aa deyo'
kapag-aa na, langkaw le' iya min si Yahiya."
29 Manga aa kamemon bayi pake tōōd ma
bissala si Yahiya, iya lagi' na manga aa magkallo'
sukay parinta. Iyakuhan uk sigam in ayi-ayi
pibōtang uk Tuhan asal bōntōl, iya hangkan
sigam piyandi tawubat uk si Yahiya.
30 Suga' manga aa Parisi maka manga guru
panday ma sara' agama, bayi 'nsa' baya' piyandi
tawubat uk si Yahiya sabab siyulak uk sigam iya
pamabōtang uk Tuhan ma sigam.
31 Missala le' si Isa, uk na, "Ayi pamaralilan ku
manga aa waktu itu? Ayi pamasalian sigam?
32 Sali' sigam hantang onde'-onde' magt-
ingkoan ma halaman tabu'. Ngalingan manga
onde' min dambiya' ni kasehean sigam, uk na,
'Oy! Kaam iyu! Bayi kami ngalisagan kaam suga'
'nsa' kaam bayi ngiluk! Bayi kami ngalugu' suga'
kaam iyu 'nsa' me' magkarukkaan.'
33 Kaam iyu sali' sapantun onde' hi' 'nsa'
tasulut. Bayi paitu si Yahiya Magpapandi,
aa magpupuwasa maka 'nsa' nginum inuman
makalango. Jari pihallingan iya uk bi in iya kono'
siyōd uk sayitan.
34 Puwas hi' aku, Anak Manusiya', bayi paitu
magkakan maka mag-inum. Magtuwi aku pa-
hallingan bi. Uk bi, 'He! 'Ndaun bi aa itu, lagak
na! Panginginum! Magbagay iya maka manga
aa magkallo' sukay parinta sampay aa baldusa
kasehean.'
35 Suga'," uk si Isa, "tanda' tabi ma sasuku me'
ma Tuhan in pangatau na asal tawwa'."

Si Isa ma diyōm luma' si Simun, aa Parisi

36 Ma dakayo' 'llaw killo' si Isa uk dakayo' aa
Parisi mangan ma luma' na. Jari pahi' na si Isa
bo' ningko' ma pagkakanan.
37 Na, niya' dakayo' danda ma lahat ian laat
asal hinang na. Makatau peen iya in si Isa ian
mangan ma luma' Parisi hi', pahi' iya mo bingki'-
bingki' hinangan batu pote', liyōōnan 'nsallan
hamut.
38 Pay'an iya nangge min bukutan si Isa, ma
tōngōd nayi' na. Nangis na peen iya sampay
base' na nayi' si Isa uk bohe' mata na. Siyapuhan
uk na maka buun na, siyum isab uk na nayi' si
Isa bo' iyampa tiyumpahan uk na maka 'nsallan
hamut hi'.
39 Tanda' peen itu uk Parisi bayi ngallo' si Isa
mangan, uk na ma diyōm atay na, “Bang si Isa
itu bayi nabi tōōd bayi du katauhan na bang sayi
danda iya mangantanan nayi' na itu. Bayi du
katauhan na in danda itu asal dusahan.”
40 Sakali missala si Isa. “Simun,” uk na, “niya'
halling ku ma kau.”

“Aho', Tuwan Guru, pahallingun kono',” uk si
Simun.
41 Missala si Isa, uk na, “Niya' duwangan aa
taga utang sali'-sali' ma aa pangutangan. Dangan
ian taga utang lima hatus pilak, bo' limampu' iya
utang dangan.
42 Sali'-sali' sigam 'nsa' makabayad hangkan
piyuwasan utang sigam uk aa bayi pangutangan
hi'. Na,” uk si Isa ma si Simun, “bang ma kau,
ingga ma aa duwangan ian mehe lasa na ma aa
bayi pangutangan sigam?”

43 Nambung si Simun, uk na, “Bang ma aku,
iya aa bayi piyuwasan utang na heka.”
“Tawwa' sambung nu iyu,” uk si Isa.
44 Manjari itu palingi' si Isa ni danda bo' uk
na ni si Simun, “Tanda' nu danda itu? Makasōd
peen aku ni luma' nu sini' 'nsa' du aku bayi
sakapan nu bohe' pangose' nayi' ku. Suga' danda
itu, kiyosean uk na nayi' ku maka bohe' mata na,
maka siyapuhan uk na maka buun na.
45 'Nsa' aku bayi siyum uk nu pag-addatan
suga' danda itu, sataggōl min kapaitu ku, 'nsa'
bayi parōhōng niyum nayi' ku.
46 'Nsa' du bayi 'nsallanan nu kok ku pag-
addatan nu ma aku suga' danda itu bayi muusan
'nsallan halga' ma nayi' ku.
47 Hangkan salaitu pama' ku ma kau: danda
itu mehe lasa na ma aku sabab taampun dusa na
heka. Bang aa kulang dusa na iyampun, kulang
du isab lasa iya piluwas uk na.”
48 Jari halling si Isa ni danda, uk na, “Iyampun
na paldusahan nu.”
49 Minnihi' manga sehe' si Isa magsawu ian
nagna' magtiyaw-tiyaw di sigam, uk na, “Sayi
baha' aa itu ngampun manga dusa?”
50 Suga' halling si Isa ni danda ian, uk na,
“Puwas du kau min mulka' Tuhan ma sabab
pangandōl nu ma aku. Palanjal na kau, daa kau
susa.”

8

Manga danda bayi parōngan ma si Isa

1 'Nsa' taggōl minnihi', liyatag uk si Isa manga
daira maka kalumaan magnasihat lapal hap

pasal pagparinta Tuhan ma manga manusiya'.
Me' ma iya mulid na sangpu' ka duwa,
2 maka niya' isab manga danda parōngan ma
iya. Danda kasehean itu bayi kapaluwasan
sayitan uk si Isa, kasehean bayi pikowe' uk na
saki sigam. Ian si Mariyam, danda min Magdala
iya bayi kapaluwasan sayitan pitu' heka na.
3 Kasehean ian si Joanna handa si Kusa, iya
taga 'ntan langkaw ma diyōm luma' si Sultan
Herod, maka ian si Susanna, maka heka le'
manga danda saddi. Manga danda hi' bayi
ngatasan di si Isa.

Paralilan pasal aa nabōran bigi (Matiyu 13.1-9; Markus 4.1-9)

4 Niya' na peen aa magpay'an ni si Isa min
manga daira maka manga kalumaan. Na, pagka
heka na sigam magtipun ma tōngōd na, bissala
uk na dakayo' kissa pamaralilan. Uk na,
5 “Niya' ian dakayo' aa pahi' ni huma na
nabōran bigi. Pagsabōd na itu niya' bigi kase-
hean pakpak ni bihing daddōk, sakali taddōk uk
aa maglabayan maka tiyōttōk uk manga manuk-
manuk sampay ubus na.
6 Niya' bigi kasehean pakpak ni tana' ka-
batuhan. Makatomo' peen, lakkas lanōs sabab
tana' hi' 'nsa' niya' bohe' na.
7 Niya' isab bigi kasehean pakpak ni tangnga'
sōmpōt itingan bo' kasimbōlan tiyanōm sabab
magbe' pasuwig maka sōmpōt hi'.
8 Na, iya bigi kasehean pakpak ni tana' hap bo'
hap tomo' na bo' muwan buwa' heka kalandu'.

"Na," uk si Isa, "Sasuku kaam makake, asipun bi tōōd."

Iya poon sabab si Isa magparalil (Matiyu 13.10-17; Markus 4.10-12)

9 Tīyaw si Isa uk manga mulid na bang ayi hati na, iya kissa bayi pamaralil na ian.
10 Nambung si Isa, uk na, "Kaam iyu kabuwanan pikilan bo' supaya tahati bi pasal kapagparinta Tuhan ma manga aa na, iya 'nsa' patau na ni manusiya' kasehean. Suga' manga aa kasehean ian subay piyanduan ma manga kissa pamaralilan supaya inda' sadja uk sigam suga' 'nsa' tasayu. Take uk sigam suga' 'nsa' tahati."

Pihati uk si Isa kissa na pasal aa nabōran bigi (Matiyu 13.18-23; Markus 4.13-20)

11 "Na," uk si Isa, "iya na itu hatihan kissa bayi pamaralil ku hi'. Iya bigi ian, iya na palman Tuhan.
12 Iya bigi bayi pakpak ni daddōk ian, iya dalil na manga aa makake palman Tuhan. Manjari pay'an nakura' sayitan ngagaw palman hi' min diyōm pikilan sigam bo' supaya sigam 'nsa' magkahagad bo' 'nsa' liyappasan.
13 Iya bigi bayi pakpak ni tana' kabatuhan ian, iya dalil na manga aa makake ma palman Tuhan. Magtuwi sigam kiyōgan nayima' lapal palman hi' suga' 'nsa' nganggamut palōm ma diyōm atay sigam. Dayi'-dayi' du pagkahagad sigam. Taabut peen sigam siyasat uk nakura' sayitan magtuwi sigam ngalabba min bayi pagkahagad sigam.
14 Iya bigi bayi pakpak ni sōmpōt itingan ian, iya dalil na manga aa makake ma palman Tuhan.

Suga' limbit pikilan sigam uk kahalan diyōm dunya itu. Iya na peen halgaan ma sigam manga pangalta' sigam maka napsu sigam. Sali' sigam dalil tiyanōm kasimbōlan, 'nsa' magbuwa'.

15 Manjari iya bayi siyabōran ni tana' hap ian, iya dalil na manga aa pake ma palman Tuhan min diyōm atay sigam. Tiyawu' uk sigam ma diyōm atay pote' maka tuyu' sigam mean iya. Jari palman ian sali' dalil tiyanōm muwan buwa' ma diyōm atay sigam, hati na hap katudjuhan na."

Pasal palitaan tiyambunan (Markus 4.21-25)

16 Mandu' le' si Isa, uk na, "'Nsa' niya' aa ngandōkōtan palitaan bo' iyampa lōkōban na maka undam atawa pabōtang na ma deyo' kantil. Tantu subay pibōtang uk na ma diyata' papagan na bo' tanda' sawa na uk manga aa pasōd ni diyōm luma' hi'.

17 Sabab ayi-ayi tapukan ma buttihi' piluwas du ma sosongun, maka ayi-ayi limbungan ma buttihi' tahati du ma waktu siyong.

18 Hangkan subay kehun bi pahap sabab sayi-sayi niya' tau na, kinnōpan le' tau na. Suga' sayi-sayi 'nsa' makahati, bo' peen pangannal na niya' tau na datti', kiyulangan du min iya."

Ina' si Isa maka danakan na lalla (Matiyu 12.46-50; Markus 3.31-35)

19 Manjari itu takka pay'an ina' si Isa maka manga danakan na lalla suga' 'nsa' sigam makasikōt ni iya sabab heka aa.

20 Niya' bayi halling ma si Isa, uk na, “Tuwan,
ian ina' nu maka manga danakan nu nangge ma
luwasan, baya' mag'nda' maka kau.”
21 Halling si Isa ni manga aa may'an hi', uk
na, “Sayi-sayi pake ma palman Tuhan maka
me' ma pandu' na, sigam iya kainaan ku maka
dawuranakan ku.”

Mag-agi si Isa ma baliyu maka goyak (Matiyu 8.23-27; Markus 4.35-41)

22 Pag-abut 'llaw dakayo' pariyata' si Isa maka
manga mulid na ni bayanan. Uk na ni sigam,
“Sung kitabi pauntas ni dambiya' danaw hi'.” Na,
pauntas na sigam.
23 Ma palangnganan peen sigam, tuwi na si Isa.
Sakali itu niya' hunus parugpak ni danaw ian.
Song na sigam buhaw sabab liyasayan uk goyak.
Maka mehe kapiligduhan sigam.
24 Patōngōd ni si Isa manga mulid na mati' iya.
“O Tuwan,” uk sigam, “lembo kitabi!”
Jari papunduk si Isa bo' iyampa soho' na baliyu
maka goyak ian parōhōng. Saruun-duun du
parōhōng na bo' taddo' na tōōd danaw ian.
25 Puwas hi' halling si Isa ni manga mulid na,
uk na, “Angay kaam! 'Nsa' kaam mangandōl ma
aku?”
Suga' tiyāw sigam maka inu-inu tōōd hangkan
sigam magtiyaw-tiyaw di sigam, uk na, “Sayi
baha' aa itu? Tasoho' na baliyu maka goyak bo'
kapag-agihan du uk na.”

Aa siyōd uk sayitan kapakalloan uk si Isa (Matiyu 8.28-34; Markus 5.1-20)

26 Manjari palanjal sigam sampay ni lahat
bangsa Gerasa, iya ma dambiya' danaw min
lahat Jalil.
27 Pagduwai peen si Isa ni parian niya' aa min
daira may'an pasampang ni iya, aa siyōd uk
manga sayitan. Taggōl na iya 'nsa' magsammek
atawa pabōtang ma diyōm luma' suga' lowang
kubul iya pabōtangan na peen.
28 Na, pag'nda' aa itu ma si Isa ngōlang iya
pakōsōg maka pasujud ma dahuhan na. Kōsōg
pangalingan na, uk na, “O Isa, Anak Tuhan
Mahatinggi! Ayi lamud nu ma aku? Junjung ta
kau, daa aku binsanaun.”
29 Hangkan salaihi' junjung na sabab sayitan
ma diyōm baran na ian hi' siyoho' uk si Isa
paluwas. Daran asal aa ian bayi siyōd uk sayitan.
Minsan iya ingkōtan ma nayi'-tangan na maka
bilanggu' sampay jiyagahan uk manga aa, bakkat
sadja uk na bilanggu' na bo' biyo iya uk sayitan
maglunsul ni lahat 'nsa' agōn kalluman ayi-ayi.
30 Jari tīyaw iya uk si Isa, uk na, “Sayi ōn nu?”
Uk sambung sayitan, “Ōn ku si Laksaan.”
Sabab heka sayitan bayi pasōd ni diyōm baran
aa ian.
31 Nganjunjung manga sayitan hi' ni si Isa bang
peen 'nsa' pipahi' uk na ni diyōm nalka'.
32 Ma jadjahan ian hi' niya' baanan koret,
heka tōōd, magkakan ma lorosan bud. Na,
ngamu'-ngamu' manga sayitan ian ma si Isa bang
makajari pisōd ni diyōm manga koret ian bo'
pibaid sigam uk na.
33 Jari paluwas manga sayitan min baran aa
hi' bo' pasōd ni diyōm baran manga koret.

Magtuwi maglompat paragan manga koret ian
min pampang tudju ni diyōm danaw bo' iyampa
lembo kamemon.
34 Pag'nda' itu uk manga aa bayi mangipat
koret ian paragan sigam pahi' ni daira maka ni
kalumaan de, maan manga aa may'an.
35 Jari pay'an manga aa bo' tanda' uk sigam
bang ayi bayi tahinang may'an. Pagtakka sigam
ni tōngōd si Isa tanda' uk sigam aa bayi siyōd
uk sayitan ningko' may'an ma bihing nayi' si Isa.
Magsammek na iya maka hap na akkal-pikilan
na. Manjari tiyāw sigam.
36 Biya'-ba' isab sigam uk manga aa bayi
makanda' bang salaingga uk si Isa makowe' aa
hi'.
37 Manjari manga aa min kalahat-lahatan
Gerasa ian kamemon bayi ngamu' si Isa subay
pakallo' minnihi' sabab landu' sigam tiyāw.
Hangkan pariyata' si Isa ni bayanan bo' mowe'
parambiya'.
38 Aa bayi kapaluwasan sayitan hi' ngamu' me'
ma si Isa suga' pipowe' iya. Uk si Isa ma iya,
39 “Mowe' na kau ni luma' nu. Bain manga
aa may'an pasal hinang mehe bayi tahinang uk
Tuhan ma kau.” Manjari pakallo' iya minnihi'
bo' liyatag uk na diyōm daira hi' supaya tatanyag
na pasal hinang mehe bayi tahinang ma iya uk
si Isa.

Anak si Jairus maka danda ngantan sammek si Isa

(Matiyu 9.18-26; Markus 5.21-43)

40 Na, makabing peen si Isa ni dambiya' danaw,
kiyōgan manga aa may'an nampang iya sabab
iyagaran iya uk sigam.
41 Sakali itu niya' pay'an ni iya dakayo' nakura'
langgal ma lahat ian, ōn na si Jairus. Pasujud iya
ni tōngōd nayi' si Isa ngamu' iya pahi' ni luma'
na,
42 sabab niya' anak na danda dakayo'-kayo'
sangpu' ka duwan tahun umul na, song magka-
mamatay. Sakali me' si Isa ma iya.

Na, ma palangnganan peen si Isa tudju ni
luma' nakura' ian, kasigpitan iya uk baanan aa
ma katilibut na.
43 Niya' ma diyōm kahekahan aa ian dakayo'
danda sakihan. Sangpu' na maka dantahun 'nsa'
parōhōng laha' na. Ubus na sin na kamemon
panamba doktor suga' 'nsa' niya' makapakowe'
ma iya.
44 Pasikōt iya ni si Isa min buwian na bo'
maabut tangan na ni bihing sammek si Isa.
Saruun-duun du parōhōng bayi paglaha' na.
45 Sakali halling si Isa, uk na. “Sayi bayi
ngantanan aku?”

Mayilu manga aa ian kamemon. Uk si Petros,
“Tuwan, landu' heka aa ma katilibut nu nigpitan
kau, bo' tiyaw le' kau?”
46 Suga' halling si Isa, uk na, “Niya' bayi
ngantanan aku sabab tananam ku niya' barakat
paluwas min baran ku.”
47 Sakali itu, pagka kitauhan uk danda in
hinang na tasayu na, pahi' iya pasujud ni tōngōd
nayi' si Isa maka uk na midpid. Minsan iya kine
uk baanan aa ian biyaan uk na si Isa bang angay

iya bayi maabut tangan na ni iya, maka pasal
saki na kaulian magtuwi.
48 Uk si Isa ni iya, “Inda', kaulian na kau ma
sabab pangandōl nu ma aku. Mowe' na kau, daa
na kau susa.”
49 Manjari itu, sabu peen si Isa missala ni
danda, niya' aa takka pay'an min luma' si Jairus.
Uk na ni si Jairus, “Matay na anak nu. Daa na
pamaleun guru iyu!”
50 Suga' take halling na itu uk si Isa bo' uk na ni
si Jairus, “Daa kau tiyāw. Mangandōl sadja kau.
'Llum du anak nu.”
51 Pagtakka si Isa ni luma' nakura' ian 'nsa'
niya' bayi diyulan uk na magbe' maka iya pasōd,
duwal si Petros, si Yahiya, si Ya'kub, maka maas
onde'.
52 Magtangisan maka magkarukkaan asal
manga aa may'an kamemon ma sabab onde' hi'.
Suga' halling si Isa ma sigam, uk na, “Daa kaam
magtangis. 'Nsa' matay onde' itu. Tuwi iya
sadja!”
53 Pigtattohan iya uk sigam sabab katauhan
sigam in onde' hi' matay na.
54 Manjari intanan uk si Isa tangan onde' bo'
iyampa pitanōg uk si Isa suwara na, uk na,
“Inda', punduk na kau.”
55 Sakali pabayik nyawa na bo' papunduk iya
magtuwi. Siyoho' iya uk si Isa subay piyakan.
56 Inu-inu tōōd maas na suga' siyoho' sigam uk
si Isa daa subay ma'-ma' ni sayi-sayi pasal ian hi'.

9

Pilangngan uk si Isa mulid na sangpu' ka duwa (Matiyu 10.5-15; Markus 6.7-13)

1 Manjari itu linganan uk si Isa mulid
na sangpu' ka duwa pahi' ni iya bo' sigam
biyuwanan kawasa pamakallo' sayitan min
diyōm baran aa sampay makowe' saki kaginisan.
2 Puwas hi' siyoho' sigam uk na palangn-
gan magnasihat pasal pagparinta Tuhan ma
manusiya'. Siyoho' sigam makowe' isab sasuku
tawwa' saki.
3 Uk na ni sigam, “Daa kaam mo ayi-ayi ma
palangnganan bi. Daa kaam mo tungkud atawa
bag atawa lutu' atawa sin. Daa isab kaam mo
badju' pagsayinan bi.
4 Maingga-maingga lahat katakkahan bi, bang
kaam siyagina uk aa siyoho' pariyata' ni luma'
na, subay may'an pahantian bi sataggōl kaam ma
kalumaan ian hi'.
5 Bang ganta' niya' kalumaan papahian bi, bo'
aa na ian 'nsa' nagina kaam, pakallo' kaam min
kalumaan ian. Paspasin bi dahu bagunbun na
min nayi' bi tanda' saksi' in kaam puwas min
sigam, bo' iyampa kaam pakallo'.”
6 Manjari maglangngan na manga mulid si
Isa ngalatag kalahat-lahatan. Paingga-paingga
takkahan sigam pignasihat uk sigam lapal hap,
maka pikowe' uk sigam manga aa saki.

Sasaw pikilan si Herod (Matiyu 14.1-12; Markus 6.14-29)

7 Manjari itu take uk si Herod, iya mangan-
tan parinta ma lahat Jalil, pasal kamemon iya
tahinang uk si Isa ian. Sasaw pikilan na sabab

magsaddi-saddi pangupama manga aa. Bang ma
aa kasehean si Isa iya si Yahiya Magpapandi,
'llum pabing min kamatay na.
8 Bang ma kasehean si Nabi Eliyas ko' ian
palahil paitu ni dunya. Bang ma kasehean isab
si Isa iya dakayo' nabi bayi ma masa awwal, bo'
'llum na pabayik.
9 Uk si Herod, “Si Yahiya bayi soho' ku piyong-
golan kok na. Suga' sayyanan aa itu iya take ku
pasal hinang na makainu-inu?” Hangkan baya'
tōōd si Herod supaya iya makanda' ma si Isa.

Makan si Isa ma manga aa limangibu heka na (Matiyu 14.13-21; Markus 6.30-44; Yahiya 6.1-14)

10 Na, manga aa bayi kawakilan uk si Isa
pabing na ni iya. Biyaan iya uk sigam pasal
kamemon bayi tahinang sigam. Manjari biyo
sigam uk si Isa pay'an ni daira Betsaida, sigam-
sigam sadja.
11 Kitauhan peen uk baanan aa ian bang
paingga si Isa, magtuwi sigam paturul ma iya.
Siyagina sigam uk si Isa bo' piyanduan uk na
sigam pasal pagparinta Tuhan. Pikowe' isab
sasuku taga saki.

12 Song peen pasaddōp 'llaw, pahi' ni iya mulid
na sangpu' ka duwa. Uk sigam, “Sohoun kono'
baanan aa itu pahi' ni manga kalumaan ma
katilibut lahat itu, maka ni luma' manga aa
maghuma, bo' supaya sigam meha balanja' maka
pahantian sabab 'nsa' niya' luma' ma lahat itu
hi'.”

13 Suga' nambung si Isa ma manga mulid na
hi', uk na, “Kaam na magpakan sigam.”
Uk sigam, “Lima du tinapay ma kami maka
duwa du daying. Duwal bang kami pahi' malli
tinapay pamakan baanan aa itu!”
14 (Niya' manga limangibu lalla may'an.)
Uk si Isa ni manga mulid na, “Sohoun bi
sigam magtingkoan limampu'-limampu' ma da
tumpuk.”
15 Ubus peen uk manga mulid na matingko'
manga aa ian kamemon,
16 killo' uk si Isa lima tinapay maka duwa
daying-daying ian. Pahangad iya tudju ni langit
bo' iyampa magsukul ni Tuhan. Puwas hi'
pighopo'-hopo' uk na kiyakan ian bo' siyongan
uk na ni manga mulid na bo' iyampa tiyōpōd-
tōpōran uk sigam manga aa ian.
17 Magkakanan sigam kamemon sampay ma-
glassohan na. Pag-ubus sigam mangan tipun uk
manga mulid si Isa kapin kiyakan, niya' sangpu'
ka duwa ambung mehe panno'.

Si Petros magpasabannal pasal si Isa (Matiyu 16.13-19; Markus 8.27-29)

18 Niya' dakayo' 'llaw, sabu peen si Isa namba-
hayang didihan na, pay'an ni iya manga mulid
na. Jari tīyaw sigam, uk na, “Sayi kono' aku, bang
ma pangupama manga aa?”
19 Uk sambung manga mulid hi', “Bang ma aa
kasehean kau kono' si Yahiya Magpapandi hi'.
Bang ma aa kasehean in kau si Nabi Eliyas, maka
bang ma aa kasehean isab kau dakayo' nabi bayi
ma masa awwal hi', bo' 'llum na pabing.”

20 “Na, bang ma kaam,” uk si Isa. “Ayi uk bi?
Sayi aku itu?”

Nambung si Petros, uk na, “Kau iya Almasi iya
tapene' uk Tuhan.”

Pamissala si Isa pasal kamatay na ma sosongun
(Matiyu 16.20-28; Markus 8.30—9.1)

21 Puwas hi' biyandaan uk si Isa manga mulid
na 'nsa' siyoho' ma'-ma' ni sayi-sayi bang sayi iya.
22 Uk na isab ni sigam, “Aku itu, Anak
Manusiya', heka du kabinsanaan pitakka ni aku.
Siyulak du isab aku uk kamaasan maka uk
manga kaimaman langkaw maka manga guru
ma sara' agama. Piyatay du aku suga' taabut
peen katallu 'llaw na, 'llum du aku pabing.”

23 Jari halling si Isa ni manga aa ian kamemon,
uk na, “Bang niya' aa baya' me' ma aku, subay
'nsa' kabayaan baran na iya dulan na. Kahaba'
'llaw subay tanggung na hag na pamapatayan
iya (hati na subay piglilla' uk na kabinsanaan
ma sabab ku sampay ni kamatay). Minnihi' iya
makajari me' ma aku.
24 Sayi-sayi 'llōgan kallum-baran na paōkat du
kallum-nyawa na min Tuhan. Suga' sayi-sayi
'nsa' 'llōg ma kallum-baran na, bo' lilla' isab
matay ma sabab ku, makatawwa' du iya kallum
kakkal.
25 Sabab na,” uk si Isa, “bang niya' aa ganta'
kaniyaan alta' diyōm dunya kamemon, mehe
lugi' na bang 'nsa' niya' kallum na kakkal maka
bang paōkat iya min Tuhan.

26 Sayi-sayi iya' ma'-ma' ma mayiran in iya
suku' ku, maka me' iya ma pandu' ku, jari aku
itu, Anak Manusiya', iya' du ngakuhan aa ian ma
waktu kapaitu ku pabayik. Pabayik du aku libut
uk sahaya ku maka uk sahaya 'Mma' ku Tuhan
maka manga malaikat na sutsi.
27 Bannal iya halling ku itu ma kaam," uk si Isa,
"niya' ma itu ma kaam iyu 'nsa' matay sataggōl
'nsa' tanda' na pagparinta Tuhan pibōtang."

Kapinda dagbōs si Isa
(Matiyu 17.1-8; Markus 9.2-8)

28 Na, palabay peen manga dapitu' min bayi
pamissala si Isa ian hi', biyo uk si Isa si Petros
maka si Yahiya maka si Ya'kub patukad ni diyata'
bud bo' iya ngarap ni Tuhan ma hi'.
29 Sabu peen iya ngamu'-ngamu', pinda dagbōs
bayihu' na maka landu' pote' sammek na,
makasilaw na.
30 Sakali niya' duwangan lalla may'an mag-
bissala maka si Isa, iya na si Musa maka si Eliyas.
31 Bayi sigam palahil pay'an libut uk sahaya
bo' magbissala sigam maka si Isa pasal bohan
kamatay bayi pamakadal Tuhan ma iya, iya song
kalabayan na ma daira Awrusalam.
32 Na, si Petros maka manga sehe' na bayi tuwi
suga' bati' sigam bo' tanda' uk sigam sahaya si Isa
maka aa duwangan iya nangge ma bihing na.
33 Jari itu, song peen pakallo' duwangan ian
min si Isa, halling si Petros ma si Isa, uk
na, "Tuwan Guru, hap tōōd isab tiya' kami
ma itu. Ngahinang kami tallu bawung-bawung
pasindungan bi ma itu, dakayo' ma kau, dakayo'

ma si Musa itu, maka dakayo' ma si Eliyas.”
(Missala sadja iya, suga' 'nsa' katauhan na bang
ayi subay halling na.)
34 Ma sabu peen iya halling, niya' gabun bayi
paluwas ngalandungan sigam bo' tiyāw manga
mulid ian pagka kalandungan salaihi'.
35 Niya' suwara halling min diyōm gabun hi',
uk na, “Anak ku ko' itu bayi pene' ku. Kehun bi
iya.”
36 Parōhōng peen suwara ian halling, na, si Isa
didihan na iya tanda' uk manga mulid hi'. 'Nsa'
sigam bayi halling-halling pasal ian hi'. Maka ma
waktu ian 'nsa' sigam ma'-ma' ni sayi-sayi pasal
bayi tanda' uk sigam hi'.

Onde'-onde' siyōd uk sayitan kaulian uk si Isa (Matiyu 17.14-18; Markus 9.14-27)

37 Pag'llaw sawung, palud di si Isa min bud ian.
Jari heka aa tōōd pasampang ni iya.
38 Niya' lalla ngalingan min diyōm katipunan
aa ian, uk na, “O Tuwan! Ngamu' aku junjung ni
kau: kaasein kono' anak ku, anak ku tunggal itu!
39 Sabab bang iya siyōd uk sayitan magtuwi
sadja iya ngōlang, maspad manga baran na
maka ngalappu bo' na. Landu' iya miyula uk
sayitan, 'nsa' agōn iya diyōhōngan.
40 Bayi amu' ku manga mulid nu itu maluwas
sayitan itu suga' 'nsa' tapaluwas uk sigam.”
41 Uk si Isa, “Kaam manga aa ma tahun itu hi',
sā' pahap pikilan bi! 'Nsa' tōōd niya' iman bi!
Subay salaingga le' taggōl ku ma kaam nandalan
addat bi iyu bo' iyampa kaam magkahagad?”

Jari halling iya ni 'mma' onde', “Bohun anak nu paitu.”
42 Na, sabu peen onde' ian biyo ni si Isa, hiyantakan iya ni tana' uk sayitan bo' maspad iya. Suga' pihallingan sayitan ian uk si Isa bo' pikowe' uk na onde' hi'. Puwas hi' siyongan uk na ni 'mma' na.
43 Jari inu-inu manga aa may'an kamemon pag'nda' sigam ma kōsōg kawasa Tuhan.

Missala si Isa pabing pasal kamatay na (Matiyu 17.22-23; Markus 9.30-32)

Masi peen mag-inu-inu manga aa ian ma manga hinang si Isa kamemon, halling iya ni manga mulid na, uk na,
44 “Kannalun bi tōōd manga bissala ku itu ma kaam. Aku itu, Anak Manusiya', song na siyongan ni pagbayaan manga aa.”
45 Suga' 'nsa' tahati bissala si Isa ian uk manga mulid na. Limbungan tōōd hatihan bissala na min sigam supaya 'nsa' tahati uk sigam. Maka 'nsa' sigam katawakkal niyaw ma iya bang ayi hati na bayi bissala na hi'.

Sayi iya katapusan langkaw? (Matiyu 18.1-5; Markus 9.33-37)

46 Ma 'llaw dakayo' magjawab manga mulid si Isa bang sayi ma sigam iya katapusan langkaw.
47 Kitauhan asal uk si Isa bang ayi ma diyōm pikilan sigam, hangkan killo' uk na dakayo' onde'-onde' diki' bo' pitangge uk na ma bihing na.
48 Uk na ni sigam, “Sasuku nayima' dakayo' onde'-onde' diki' salaitu ma sabab ōn ku iya

pamanyabutan na, sali' baran ku iya tayima' uk
na. Maka sasuku nayima' aku, tayima' na isab
Tuhan iya bayi mapaitu aku ni dunya. Sayi-sayi
deyo' pangatayan na min kasehean na, iya ian
katapusan langkaw."

Sasuku 'nsa' nagga' kaam mōgbōg du ma kaam
(Markus 9.38-40)

49 Jari halling si Yahiya, uk na, "Tuwan, niya'
tanda' kami dakayo' aa nabbut ōn nu pamaluwas
na sayitan min diyōm baran aa. Bayi iya liyāng
uk kami sabab 'nsa' iya sehe' tabi."
50 Suga' halling si Isa, uk na, "Daa iya langun bi
sabab sasuku 'nsa' nagga' kaam mōgbōgan kaam
du."

Si Isa 'nsa' tayima' ma dakayo' kawuman ma lahat Samariya

51 Manjari itu, pagka song taabut waktu pa-
maangkat si Isa ni sulga', tuyu' tōōd iya pahi' ni
Awrusalam.
52 Niya' manga aa soho' na parahu min iya bo'
pahi' sigam mangngan tudju ni dakayo' kawu-
man ma lahat Samariya nakapan pahantian si
Isa ma hi'.
53 Suga' manga aa ma kawuman ian 'nsa' baya'
nayima' si Isa sabab Awrusalam iya patudjuhan
na.
54 Pagka kitauhan itu uk duwa mulid na,
si Ya'kub maka si Yahiya, uk sigam ni si Isa,
"Tuwan Panghu', baya' kau baha' bang kami
noho' api pahug min sulga' bo' matay manga aa
ian?"

55 Suga' hiyarap duwangan itu uk si Isa bo'
pihallingan uk na sigam.
56 Manjari palanjal di si Isa pahi' ni kalumaan
saddi.

Pasal manga aa maghawal-hawal me' ma si Isa
(Matiyu 8.19-22)

57 Ma palangnganan peen sigam, niya' dakayo'
aa missala ni si Isa, uk na, “Tuwan, baya' aku me'
ma kau paingga-paingga tudjuhan nu.”
58 Uk si Isa ma iya, “Gam hayōp tawun niya'
pabōtangan na, maka kamanuk-manukan niya'
pugaran na. Suga' aku, Anak Manusiya' itu, 'nsa'
niya' tōōd luma' patōtōgan ku atawa pagtuwihan
ku.”
59 Halling si Isa ni aa dakayo', uk na, “Paitu kau
me' ma aku.”
Suga' halling aa hi', uk na, “Tuwan, pabairun
le' aku pabing ni luma'. Subay puwas pangubul
ku ma 'mma' ku dahu bo' iyampa aku me' ma
kau.”
60 Nambung si Isa, uk na, “Patut du bang aa
matay pikubul ni manga aa kasehean iya 'nsa'
niya' kallum sigam taptap. Suga' kau, subay pahi'
magnasihat pasal pagparinta Tuhan.”
61 Niya' isab aa dangan, uk na ma si Isa, “Me'
aku ma kau, Tuwan, suga' pabairun le' aku pahi'
dahu maid ni anak-handa ku.”
62 Uk si Isa ma iya, “Bang niya' aa magbadja'
ma huma na bo' palingi' nganda' sadja ni buwian
na, 'nsa' hap. Damikkiyan na bang aa baya' me'
ma aku bo' bimbang uk ayi-ayi bayi labbahan na
hi', 'nsa' iya tiyōp pigparintahan uk Tuhan.”

10

Pilangngan uk si Isa mulid na pitumpu' ka duwa

1 Puwas hi' niya' le' pitumpu' ka duwa aa
kawakilan uk si Isa. Siyoho' sigam uk na parahu
ni kamemon daira maka kalumaan iya song
papahian na. Pilangngan sigam uk na duwang-
duwangan.
2 Uk na ma sigam, “Manga aa ian sali' dalil
huma heka buwa' na. Loha tana' suga' kulang
aa mag-ani, hangkan uk ku ma kaam: ngamu'-
ngamu' kaam tabang ni iya dapu tana' bo' supaya
iya noho' manga aa pahi' mag-ani.
3 Na, mangngan na kaam. Pahap-hap kaam
sabab papahi' ta kaam ni diyōman manga aa
laat. Sali' kaam sapantun anak bili-bili pipahi' ni
diyōman baanan ero' tawun iya magpangeket.
4 Daa kaam mo pitaka atawa bag atawa
tawumpa'. Bang niya' aa tasampang bi ma
labayan daa kaam parōhōng magbissala.
5 Bang niya' luma' pariyataan bi halling kaam
dahu. Uk bi, ‘Bang peen kaam kaniyaan kasan-
nangan!’
6 Manjari bang niya' pabōtang ma luma' ian aa
patut kaniyaan kasannangan, katakkahan du iya
kasannangan bayi pangamu' bi hi'. Suga' bang
'nsa', pabing sadja ni kaam kasannangan hi'.
7 Pabōtang kaam ma dakayo' luma' sadja. Daa
kaam magpinda-pinda pabōtangan. Mangan
kaam maka nginum kaam ayi-ayi pangalabōt
ma kaam uk manga aa ma diyōm luma' hi'

sabab bang aa maghinang wajib iya biyuwanan
balanja' na.
8 Maingga-maingga kalumaan katakkahan bi,
bang kaam siyagina uk manga aa na, kakanun
bi ayi-ayi pibōtangan ma kaam uk sigam.
9 Pakoweun bi manga aa sakihan ma hi' maka
uk bi ma sigam, ‘Taabut na waktu pagparinta
Tuhan ma kaam.’
10 Suga' bang niya' kalumaan katakkahan bi
bo' kaam 'nsa' ganta' siyagina uk aa na, paluwas
kaam ni kalsada bo' kaam halling.
11 Uk bi, ‘Tiya' pipaspasan min nayi' kami
bagunbun lahat bi itu, tanda' saksi' in kami
puwas na min kaam. Suga' subay katauhan bi
in pagparinta Tuhan sikōt na.’
12 Baan ta kaam,” uk si Isa, “bang taabut
'llaw pangahukum Tuhan ma manusiya' bohat
le' hukuman na ma manga aa ma lahat ian min
bayi hukuman ma lahat Sodom, iya lahat bantug
ma sabab dusa aa na ma masa awwal hi'.”

Makaase'-ase' manga aa 'nsa' magkahagad (Matiyu 11.20-24)

13 “Allā!” uk si Isa. “Kaam manga aa min
lahat Korasin maka aa min Betsaida, makaase'-
ase' tōōd iya pamakadal ma kaam! Heka hinang
makainu-inu bayi pindaan ni kaam suga' 'nsa'
bayi asip bi. Bang hinang ian bayi pindaan ni
aa ma daira Tira maka daira Sidun ma masa
awwal hi', tantu sigam bayi pataikut min dusa
sigam. Tantu sigam bayi magsammek karut,
manga magbusugan di sigam maka abu, tanda'
pagsusun sigam.

14 Bang taabut 'llaw pangahukum Tuhan, bo-
hat le' hukuman iya pitakka ni kaam min bayi
hukuman ma manga aa daira Tira maka daira
Sidun hi'.
15 Kaam isab aa Kapirnaum," uk si Isa, "iyu
kaam magbantug-bantug di bi in kaam pi-
langkaw sampay ni sulga'! Duwal bang nalka'
iya pasampayan bi!"

16 Halling na si Isa ni manga mulid na, uk
na, "Sasuku ngasip ma pandu' bi, sali' aku iya
taasip na. Sayi-sayi isab nulak kaam, sali' aku iya
tasulak na. Maka sayi-sayi nulak aku, tasulak na
Tuhan iya bayi noho' aku paitu ni dunya."

Pagbayik mulid si Isa pitumpu' ka duwa

17 'Nsa' taggōl, takka na pabayik ni Isa manga
aa pitumpu' ka duwa bayi soho' na magnasihat.
Landu' sigam kiyōgan. Uk sigam ni si Isa,
"Tuwan, minsan manga sayitan bayi me' ma
panohoan kami basta sabbut kami ōn nu!"

18 Nambung si Isa, uk na, "Bayi tanda' ku
nakura' sayitan sali' dagbōs kirat hug min diyata'
langit, 'nsa' na niya' gaōsan na.
19 Pake kaam. Buwanan ta kaam kawasa
bo' kaam 'nsa' inay minsan taddōk bi so atawa
jalalangking. Karaōgan bi isab kōsōg sayitan
nakura', iya banta tabi, bo' 'nsa' niya' makamula
kaam minsan ayi.
20 Suga' daa kaam kiyōgan ma sabab kaam
binean uk manga sayitan panohoan bi. Gam du
bang kaam kiyōgan ma sabab ōn bi hi' tasulat uk
Tuhan ma diyōm sulga'."

Kiyōgan si Isa
(Matiyu 11.25-27; 13.16-17)

21 Manjari ma waktu ian kiyōgan si Isa sabab
min Nyawa Sutsi bo' uk na ni Tuhan, “O 'Mma',
kau iya makapagbaya' ma sulga' maka ma dunya.
Mehe pagsukulan ku ni kau sabab in bayi lim-
buhan nu min aa taga pangadji' sampay min aa
lōm tau na, pahati nu na ni manga aa kulang tau
na. Aho', 'Mma', min kōg nu maka min baya' nu
hangkan salaihi'.
22 “Bayi na pingandōl ayi-ayi kamemon ma aku
uk 'Mma' ku. 'Nsa' niya' makatau Anak Tuhan
bang sayi iya, duwal 'Mma' ku hi'. Damikkiyan
na isab, 'nsa' niya' makatau 'Mma' ku bang sayi
iya, duwal aku anak na tunggal, sampay isab
sasuku tapene' ku subay pahati ku.”
23 Jari paharap si Isa ni manga mulid na bo'
halling ni sigam sadja. “Mehe du kahapan bi,” uk
na, “sabab makanda' na kaam ayi-ayi iya tanda'
bi iyu.
24 Baan ta kaam, heka manga nabi maka
manga sultan ma masa awwal hi' bayi baya' tōōd
nganda' pakaradjaan iya tanda' bi ma buttihi',
suga' 'nsa' tanda' uk sigam. Baya' isab sigam pake
ma ayi-ayi take bi itu, suga' 'nsa' take uk sigam.”

Kissa pamaralilan pasal aa bangsa Samariya hap addat na

25 Manjari niya' dakayo' guru ma sara' agama
pahi' ni si Isa. Niya' tiyaw na ma si Isa panulayan
iya. Uk na, “Tuwan Guru, ayi subay hinang
ku bo' supaya aku pisukan kallum kakkal ni
kasaumulan?”

26 Nambung si Isa, uk na, “Ayi baha' tasulat ma
diyōm sara' Tuhan, iya bayi tasulat uk si Musa?
Ayi hati na iya tabassa nu ma hi'?”
27 Uk sambung aa hi', “Wajib kaam lasa tōōd
ma Panghu' bi Tuhan. Iya lasa bi ma iya subay
min diyōm atay bi maka min diyōm pikilan
bi maka min panahuhan bi maka min kōsōg
bi. Maka wajib isab kaam lasahan pagkahi bi
manusiya' sali' uk bi lasahan baran bi.”
28 “Tawwa' sambung nu,” uk si Isa. “Hinan-
gun iyu bo' pisukuan du kau kallum kakkal ni
kasaumulan.”
29 Suga' guru ian 'nsa' baya' taraōg hangkan uk
na ma si Isa, “Manjari, sayi baha' pagkahi ku iya
subay kalasahan ku?”
30 Nambung si Isa, uk na, “Niya' dakayo' aa
bangsa Yahudi palud min Awrusalam tudju ni
daira Ariha. Ma labayan peen, diyugpakan
iya uk manga mundu. Liyaugan iya maka
liyangpasan kamemon na sampay sammek bayi
pasammek na. Pisaran iya may'an uk sigam,
maka halōl na iya.
31 Pasalta' niya' palabay min daddōk ian
dakayo' imam Yahudi suga' pag'nda' na ma aa
halōl hi', palabay iya min dambiya'.
32 Damikkiyan na niya' aa dakayo' makalabay
pay'an, Yahudi isab suga' min tubu' si Libi
(iya nabangan imam ma diyōm langgal). Suga'
pag'nda' na ma aa halōl hi', palabay isab iya min
dambiya'.
33 Puwas hi' niya' dakayo' aa bangsa Samariya
mangngan may'an bo' taabut na aa halōl hi'.
Pag'nda' na magtuwi iya katakkahan ase'.

34 Pasikōt iya ni tōngōd aa hi' bo' tambalan
na pali' na maka 'nsallan maka alak, bo' iyampa
piyutus uk na. Puwas hi' piyakura' uk na
ma diyata' kura' na bo' biyo uk na ni luma'
paghantian bo' supaya ipat uk na may'an.
35 Pagsawung muwan iya sin ni aa dapu luma'
hi' bo' uk na ma iya, ‘Ipatun ma aku aa itu. Bang
kau makagastu palabi min sin itu, bayaran ku
meen bang paiyu aku pabayik.’ ”
36 Jari tiyaw si Isa ni guru, uk na, “Na, ma aa
tallungan ian, ingga pikil nu magpanda' lasa na
ma pagkahi na bayi kalangpasan uk mundu hi'?”
37 Nambung guru, uk na, “Iya maase' ma iya
sampay nabang.”
“Na,” uk si Isa, “pahi' na kau. Hinangun sali'
hinang aa ian.”

Patibaw si Isa ni si Marta maka si Mariyam

38 Manjari itu, makalanjal peen di si Isa maka
manga mulid na minnihi', takka sigam ni dakayo'
kalumaan bo' siyagina iya uk dakayo' danda
iyōnan si Marta, siyoho' pariyata' ni luma' na.
39 Niya' danakan si Marta danda iyōnan si
Mariyam. Si Mariyam itu ningko' na peen ma
bihing nayi' si Isa pake ma pamandu' na.
40 Si Marta lingōg pikilan na sabab heka hi-
nang na mag-adjal lalabōtan, hangkan iya pahi'
ni si Isa missala. “Tuwan,” uk na, “'nsa' kau
magparuli pasal kahalan ku itu? Sabab tiya'
aku pisaran uk danakan ku mag-adjal didi ku.
Sohoun iya nabang.”
41 Suga' nambung si Isa, uk na, “Kau Marta,
sasaw kau maka heka hinang kasusahan nu,

42 suga' dakayo' du hinang mehe kagunahan
na. Hap iya pene' uk si Mariyam, 'nsa' du killoan
min iya.”

11

Pamandu' si Isa pasal sambahayang
(Matiyu 6.9-13; 7.7-11)

1 Niya' dakayo' 'llaw nambahayang si Isa. Na,
ubus peen uk na nambahayang, halling ni iya
dakayo' mulid na, uk na, “Tuwan, panduin
kono' kami magsambahayang sali' si Yahiya bayi
manduan manga mulid na.”
2 Nambung si Isa, uk na, “Bang kaam namba-
hayang subay salaitu kalangnganan na. Uk bi,
‘O 'Mma' kami Tuhan, bang peen pig-addatan ōn
nu sutsi uk aa kamemon.
Bang peen 'nsa' taggōl bo' kau magparinta ma
manusiya' kamemon ma dunya itu.
3 Buwanin kami balanja' 'llaw-llaw.
4 Ampunun manga dusa kami,
sabab ampun kami isab ma sayi-sayi mak-
abuwanan kami dusa.
Daa kami sulayan nu biyo ni diyōm sasat.’ ”
5 Halling le' si Isa ni sigam, uk na, “Bang
sawupama niya' min kaam aa taga bagay. Jari
pahi' kaam tōnga' bahangi ni luma' bagay bi hi'
bo' uk bi, ‘O bagay, pasambiun kono' aku tinapay
tallu heka na,
6 sabab niya' bagay ku takka bahu min
paglangnganan na. Tiya' ma luma' kami, bo' 'nsa'
niya' ayi-ayi pamakan ku ma iya.’
7 Sakali nambung bagay bi min diyōm luma',
uk na, ‘Oy! Daa aku sasawun. Hōgōt na tambōl

lawang maka tiya' na kami maka manga anak ku
magbahakan. 'Nsa' aku makapunduk muwanan
kau ayi-ayi.'
8 Baan ta kaam," uk si Isa, "minsan salaihi'
panambung bagay bi hi' papunduk du iya bo'
kaam biyuwanan uk na ayi-ayi kagunahan bi.
'Nsa' ma sawukat kaam bagay na asal, suga' ma
sabab kaam 'nsa' parōhōng ngamu' ni iya.
9 "Hangkan uk ku ma kaam: ngamu'-ngamu'
kaam bo' biyuwanan du kaam. Meha kaam
bo' makatawwa' du kaam. Mikiukab kaam bo'
iyukaban du kaam.
10 Sabab sayi-sayi ngamu' kabuwanan du, sayi-
sayi meha makatawwa' du, sayi-sayi mikiukab
iyukaban du.
11 Kaam taga anak iyu, bang kaam pangamuan
daying uk anak bi buwanan bi iya so baha'?
12 Atawa bang amu' na iklug buwanan bi iya
jalalangking baha'?
13 Kaam iyu, minsan kaam taga dusa tau du
muwanan anak bi ayi-ayi makahap. Luba'-luba'
na na 'Mma' bi ma diyōm sulga' tau du muwanan
kaam Nyawa Sutsi ni sasuku ngamu' ni iya."

Si Isa maka si Belsebul
(Matiyu 12.22-30; Markus 3.20-27)

14 Niya' sayitan makaumaw piluwas uk si Isa.
Pakallo' peen sayitan hi', makabissala na aa
bayi umaw hi'. Inu-inu manga baanan aa bayi
may'an,
15 suga' niya' manga aa halling, "Kabuwanan
iya kawasa uk si Belsebul iya pagnakuraan

manga sayitan, hangkan iya makapaluwas
manga sayitan.”

16 Niya' isab manga aa kasehean bayi ngamu'
pindaan uk si Isa hinang makainu-inu panulayan
sigam ma iya bang bannal bayi min Tuhan.
17 Suga' katauhan asal uk si Isa bang ayi pikil
uk sigam, hangkan uk na ma sigam, “Bang sawu-
pama niya' pagsultanan bahagi' duwa manga aa
na bo' magbono' sali'-sali', 'nsa' taggōl magkaat
pagsultanan hi'. Damikkiyan na bang niya' aa
magdaōkōm bahagi' duwa bo' magsaggaan di
sigam, lakkas sigam magkawukanat.
18 Damikkiyan na bang nakura' sayitan
maluwas sayitan, hati na magsagga' iya maka
panindōg na, 'nsa' du taggōl kōsōg du sigam. Na,
uk bi in aku itu kabuwanan kawasa uk nakura'
sayitan iya hangkan aku makapaluwas sayitan.
19 Bang ihi' bannal, minningga baha' pangal-
loan mulid bi kawasa, iya hangkan sigam isab
makapaluwas sayitan? Mulid bi iya mabukis
kasaan bi.
20 Suga' iya bannal na, iya hangkan aku maka-
paluwas sayitan sabab kawasa ku deyo' bayi min
Tuhan. Iya na ko' iyu paltandaan in Tuhan tiya'
na magparinta ma kaam.

21 “Sawupama aa gaōs sakap asal maka
pakōkōs na, bang iya ganta' nganjagahan luma'
na 'nsa' du inay pangalta' na.
22 Suga' bang niya' aa labi le' kōsōg na parug-
pak pay'an maka ngandaōg, kalangpasan du
manga pakōkōs bayi pangandōlan uk aa dapu
luma' hi'. Pigbahagi'-bahagian isab manga alta'

na uk aa mangandaōg ian bo' pamuwan na ma
manga sehe' na."
23 Halling isab si Isa, uk na, "Sayi-sayi 'nsa'
mōgbōgan aku nagga' aku du. Maka sayi-sayi
'nsa' nabangan aku magpatipun manga suku' ku,
makawukanat du iya."

Kabayik sayitan ni bayi pabōtangan na (Matiyu 12.43-45)

24 "Na, bang takdil ni sayitan," uk si Isa, "bang
niya' sayitan paluwas min baran aa liyunsul uk
na ni lahat 'nsa' bayi kaulanan meha pahalihan
na. Suga' 'nsa' niya' tatawwa' na. Jari halling
sayitan ian ni baran na, uk na, 'Gam na aku
pabing ni diyōm baran aa bayi pabōtangan ku
hi'.'
25 Pagbing peen, tanda' na hi' bayi siyapuhan
maka mimmōs.
26 Puwas na hi' pahi' iya ngallo' pitu' sayitan
saddi, labi le' laat sigam min iya, bo' pasōd sigam
kamemon ni diyōm baran aa pabōtang may'an.
Jari in kahalan aa hi' laat le' damuwihan na min
bayi dahu."

Pasal pagkōg-kōgan bannal

27 Manjari ubus peen pamissala si Isa ian hi',
niya' dakayo' danda min katipunan aa ian halling
patanōg. Uk na ma si Isa, "Kiyōgan pahap danda
bayi nganakan kau maka bayi maruruan kau!"
28 Suga' nambung si Isa, uk na, "Mehe le'
pagkōg-kōgan sasuku pake ma palman Tuhan
sampay me' ma panohoan na."

Manga aa meha paltandaan (Matiyu 12.38-42)

29 Sasang paheka peen manga aa pay'an ni si
Isa halling na ma sigam, “Kaam manga aa tahun
itu hi', laat kaam. Mikipanda' kaam paltandaan
panulayan bi aku bang sabannal-bannal aku min
Tuhan. Suga' 'nsa' niya' paltandaan pindaan ni
kaam, duwal paltandaan si Nabi Yunus bayi ma
masa awwal hi'.
30 Si Yunus itu bayi hinang paltandaan uk
Tuhan pamanda' ma manga aa ma daira Niniba,
maka damikkiyan na isab aku, Anak Manusiya'.
Tahinang du aku tanda' para ma kaam manga aa
tahun itu hi'.
31 Bang taabut na 'llaw pangahukum Tuhan
ma manusiya', niya' du nangge may'an dakayo'
sultan danda bayi ma lahat Seba ma masa awwal
hi'. Naksi' du iya in kaam bayi magdusa. Iya
hangkan danda ian taga kapatut naksi' sabab
bayi iya paitu min lahat na ma bihing dunya
supaya take na bissala si Sultan Sulayman, iya
bayi lōm tōōd pangatau na hi'. Suga' baan ta
kaam, ma buttihi' niya' ma itu ma kaam pasong
le' pangatau na min si Sultan Sulayman, suga'
'nsa' du iya asip bi.
32 Bang taabut na 'llaw pangahukum Tuhan ma
manusiya' magtanggehan may'an manga aa bayi
ma daira Niniba ma masa awwal hi', bo' sigam
du naksian kaam in kaam taga dusa. Sabab bayi
kine uk sigam nasihat si Yunus, magtuwi pinda
min dusa sigam. Baan ta kaam, tiya' na dakayo'
aa labi le' langkaw min si Yunus hi', suga' 'nsa'
iya asip bi.”

Pasal kasawahan
(Matiyu 5.15; 6.22-23)

33 Mandu' le' si Isa, uk na, “'Nsa' niya'
ngandōkōt palitaan bo' iyampa tapukan na
atawa lōkōban na maka undam, suga' biyōtang
du uk na ma diyata' pabōtangan na supaya
tanda' sawa na uk sasuku pasōd ni diyōm luma'
hi'.
34 Mata ta itu sali' dalil palitaan muwan sawa
ma diyōm ginhawa ta. Bang hap panganda' ta,
hati na bōntōl hinang ta, iya pigbahasa sali' sawa
lullun diyōm ginhawa ta. Suga' bang mata ta
'nsa' hap, hati na laat hinang ta, iya pigbahasa
sali' ngalindōm diyōm ginhawa ta itu.
35 Hangkan kaam subay kamaya'-maya' bo'
'nsa' sā' pikilan bi. Bang uk bi niya' ma kaam
kasawahan bo' 'nsa', na mehe kalindōman bi.
36 Suga' bang sawa lullun diyōm bi, maka
bang 'nsa' niya' lindōm na minsan datti', sawa
tōōd kamemon na. Iya dalil na niya' palitaan
masawahan iya.”

Pihallingan uk si Isa manga Parisi maka manga guru ma sara' agama
(Matiyu 23.1-36; Markus 12.38-40)

37 Ubus peen uk si Isa missala, niya' dakayo' aa
Parisi mo iya ni luma' na mangan. Jari pasōd iya
pay'an bo' ningko' mangan.
38 Inu-inu Parisi hi' ma si Isa sabab 'nsa' bayi
ngosean tangan na dahu bo' iyampa mangan.
39 Uk si Isa ma iya, “Kaam manga Parisi,
kiyosean uk bi sawan bi maka layi bi sampay
luwasan na, suga' panno' diyōm atay bi uk
panganapsu bi maka kalaatan bi.

40 Dupang pahap kaam! Pangannal bi baha' in
luwasan baran bi sadja iya pipanjari uk Tuhan,
bo' diyōm na 'nsa'?
41 Suga' ayi-ayi ma diyōm sawan bi maka layi
bi iyu, panarakkahun bi ma manga miskin, jari
halal du kamemon ma kaam.
42 “Makaase'-ase' tōōd iya pamakadal ma
kaam, manga Parisi! Sabab tuyu' tōōd kaam
ngungsud ni Tuhan bahagi' sangpu' min ayi-
ayi bi kamemon, minsan laa ginisan sayul-sayul
iya pamapa bi kiyakan, sali' manga bawang
maka manga sayi. Suga' 'nsa' kabōgbōgan bi
manga hinang halgaan, hati na hinang bōntōl
ma pagkahi bi maka lasa tudju ni Tuhan. Hap
isab hinang bi ngungsud bahagi' min ayi-ayi
bi, suga' daa subay tayikutan bi manga hinang
halgaan hi'.
43 “Makaase'-ase' tōōd iya pamakadal ma
kaam, manga Parisi! Sabab iya kabayaan bi
bang kaam ganta' ma diyōm langgal, subay kaam
ningko' ma paningkoan bangsahan. Bang kaam
ma mayiran, iya kabayaan bi subay hiyulmat uk
manga aa.
44 “Makaase'-ase' tōōd iya pamakadal ma
kaam. Sabab sali' kaam sapantun manga kubul
'nsa' niya' pangandaan na, manjari taddōk uk aa
bo' 'nsa' kitauhan uk sigam in ian makasammal.”
45 Na, niya' may'an dakayo' guru ma sara'
agama halling ni si Isa, uk na, “Tuwan Guru,
pagka salaihi' halling nu ma manga Parisi, iya
du kami talapay nu pikaiya'.”
46 “Aho',” uk si Isa, “makaase'-ase' isab iya
pamakadal ma kaam, manga guru ma sara'

agama! Sabab pabohatan bi manga aa maka
manga sara' iya 'nsa' takowe' biyōgbōgan uk
sigam, bo' kaam iya 'nsa' nabang mo minsan laa
tabang diki' sadja.
47 “Makaase'-ase' iya pamakadal ma kaam!
Sabab pialti uk bi tampat ma manga nabi, bo'
nabi ian bayi tabono' uk ka'mbo'-mboan bi ma
masa awwal hi'.
48 Jari kaam iyu naksian di bi in kaam pauyun
du ma kahinangan ka'mbo'-mboan bi hi'. Sigam
bayi mapatay manga nabi hi', bo' kaam iya
maalti kubul sigam.
49 “Hangkan na Tuhan, iya lōm asal tau na,
bayi malman. Uk na, ‘Soho' ku pahi' ni bangsa
Israil manga nabi maka manga aa kawakilan ku.
Suga' kasehean iya soho' ku piyatay du uk sigam,
bo' liyaat kasehean.’
50 Hangkan na,” uk si Isa, “kaam manga
aa tahun itu hi', tikkahan du kabinsanaan ma
sabab bayi dusa ka'mbo'-mboan bi mono' manga
kanabi-nabihan sataggōl min tagna' dunya pi-
panjari.
51 Binsana' du kaam ma sabab kamatay manga
nabi kamemon, tiyagnaan min si Habil anak si
'Mbo' Adam, sampay ni si Jakariya iya piyatay uk
sigam ma ōtan tōngōd pagkulbanan maka baran
langgal hi'. Aho', baan ta kaam manga aa ma
waktu itu, pamatanggungan du kaam karusahan
sigam kamemon.
52 “Makaase'-ase' tōōd iya pamakadal ma
kaam, manga guru ma sara' agama. Sabab
tambōlan bi manga aa bo' supaya sigam 'nsa'
makalabay min daddōk tudju ni pangatau pasal

Tuhan. Kaam iyu 'nsa' baya' palabay min daddōk
ian bo' liyāng uk bi sasuku baya' palabay."
53 Pagkallo' si Isa min luma' ian magtuwi
manga Parisi maka manga guru ma sara' agama
nagna' naway iya. Laat tōōd panaway sigam,
maka heka isab pagtiyaw-tiyaw sigam ma iya
54 bo' supaya iya taabut mahalling kasaan,
manjari katuntutan iya uk sigam ni sara'.

12

Pamandu' manga Parisi maka manga Saddusi subay hiyallian
(Matiyu 10.26-27)

1 Pasalta' ian hi', ibu-ibuhan manga aa
magtipunan, magdigpit-digpit. Manjari missala
si Isa ma manga mulid na dahu, uk na, "Halliin bi
pasulig tinapay min manga Parisi, hati na hinang
sigam maglaku-laku in sigam hap.
2 Kamemon bayi kalimbuhan, tantu du
piluwas. Maka kamemon bayi tatawu' ma
diyōm atay tantu pitau du.
3 Ayi-ayi bissala uk bi ma diyōm kalindōman
kine du ni kasawahan. Ayi-ayi 'ssap-'ssap bi
ma diyōm bilik pitanyag du ma manga aa ma
mayiran."

Pasal sayi subay kitāwan
(Matiyu 10.28-31)

4 "Baan ta kaam, manga bagay," uk si Isa, "daa
kaam tiyāw ma manga aa iya makapatay baran
bi sabab 'nsa' taabut uk sigam palnyawahan bi.
5 Suga' panduan ta kaam bang sayi iya subay
katāwan bi: katāwin bi Tuhan sabab 'nsa' baran

bi sadja iya tapapatay na. Taga kapatut isab iya
ngalarukan nyawa bi ni diyōm nalka'. Aho', iya
iya subay katāwan bi."
6 Uk si Isa le', "Pikilun bi manga manuk-manuk
diki' iyu. Taballi ta lima heka na maka duwa
sin. Suga' minsan manuk-manuk diki' sali' 'nsa'
niya' halga' na 'nsa' du takaipat uk Tuhan minsan
dakayo'.
7 Na, luba'-luba' na kaam 'nsa' takaipat uk
Tuhan. Minsan buun bi iyu taitung du uk na
bang pila lamba heka na. Hangkan kaam daa
subay tiyāw sabab halgaan le' kaam min baanan
manga manuk-manuk diki' iyu."

Pagsabannal aa pasal si Isa pamean na (Matiyu 10.32-33; 12.32; 10.19-20)

8 "Baan ta kaam," uk si Isa, "sayi-sayi ma'-ma'
ma alōpan kahekahan aa in iya me' ma aku,
Anak Manusiya', ma' du aku ma alōpan manga
malaikat Tuhan in aa ian palsukuan ku du.
9 Suga' sayi-sayi mayilu ma alōpan kahekahan
aa in aku 'nsa' pamean na, payiluhan ku isab aa
ian ma alōpan manga malaikat Tuhan.
10 "Sayi-sayi mahalling laat ma aku, Anak
Manusiya', makajari iya iyampunan dusa na
suga' sayi-sayi mahallingan Nyawa Sutsi laat,
'nsa' tōōd iyampun dusa na hi'.
11 "Ma sosongun, bang kaam siyaggaw uk
aa bo' kaam biyo ni langgal sigam hiyukum
atawa ni harapan manga gubnul maka manga
parinta, daa kaam magsusa bang salaingga uk bi
ngandaawahan di bi atawa bang ayi pamissala
bi.

12 Sabab piyanduan du kaam uk Nyawa Sutsi
ma waktu ian hi' bang ayi subay pamissala bi.”

Paralilan pasal aa dupang

13 Manjari niya' dangan min katipunan aa
ian halling. Uk na ni si Isa, “Tuwan, sohoun
kono' danakan ku mahagi' aku pusaka' bayi
pangamban uk 'mma' kami hi'.”
14 Suga' uk si Isa ma iya, “Sehe', 'nsa' aku
kabuwanan kapatut nara' kaam, maka 'nsa' niya'
kapatut ku mahagi' alta' bi.”
15 Siyugpatan isab halling na ma manga aa
ian, uk na, “Kamaya'-maya' kaam. Halliin
bi napsu kaginis-ginisan sabab minsan kaam
dayahan makalandu', 'nsa' iya alta' bi heka iya
makabuwanan kaam kallum kakkal.”
16 Puwas hi' niya' pamaralil uk si Isa ma manga
aa ian. Uk na, “Niya' aa dayahan taga huma heka
sadja buwa' na.
17 Manjari aa itu mikilan di na, uk na, ‘Ayi
baha' subay hinang ku pagka 'nsa' niya' luma'
sarang panawuan ku buwa' tiyanōm ku ma heka
itu?’
18 A, katauhan ku bang ayi subay hinang ku.
Langkat ku manga bodega ku bo' hinang ku du
bodega bahu, pasong mehe na min bayi tagna'.
Jari tawu' ku ma hi' buwa' tiyanōm ku kamemon
maka alta' ku kamemon.
19 Puwas hi' halling-hallingan aku di ku, uk
ku, ‘Hap asal sukud ku. Heka na tatawu' ku
paggastu ku sampay ma tahunan. Pahali-hali na
aku. Mangan aku, nginum aku, maka pahap ku
na palasahan ku.’

20 Suga' missala Tuhan ma iya, uk na, ‘Dupang
pahap kau! Ma sangōm iyu matay du kau. Ma
sayi na baha' alta' bayi tawuan nu baran nu?’
21 Na,” uk si Isa, “salaihi' du iya kamaujuran aa
bang mabud alta' pahap palasahan na, parahal
miskin iya ma panganda' Tuhan.”

Pasal pangandōl ma Tuhan (Matiyu 6.25-34)

22 Jari missala le' si Isa ma manga mulid na, uk
na, “Hangkan kaam soho' ku daa magsusa pasal
kalluman bi bang ayi kiyakan bi, atawa pasal
ginhawa-baran bi bang ayi kapanammek bi.
23 Sabab labi halga' kallum ta min kapamangan
ta, maka halga' le' baran ta min panammek ta.
24 'Ndaun bi manga owak hi'. 'Nsa' magtanōm,
'nsa' mag-ani, maka 'nsa' niya' pagtawuan sigam
kiyakan, suga' biyalanjaan asal sigam uk Tuhan.
Bo' kaam iyu, halgaan le' tōōd min kamanuk-
manukan.
25 Sayi baha' makapataha' umul na manga dan-
jam sadja minsan salaingga uk na magmasusa?
26 Manjari bang 'nsa' tapataha' bi umul bi min-
san datti', angay pagsusahan bi iya kagunahan bi
kasehean hi'?
27 'Ndaun bi manga sumping bang salaingga
katomo' na. 'Nsa' magsangsa' maghinang, 'nsa'
maghinang kakana'. Suga' baan ta kaam, minsan
si Sultan Sulayman maka kaalti na ma masa
awwal hi' 'nsa' du makaatu hap sammek na ma
dakayo' sumping itu.
28 Bang Tuhan iya makapayakun sumping
kasōmpōtan itu, iya tatasan na dangallaw du,

pagsawung tiyutung du, iya le' na kaam pasam-
mekan na du. Kulang pahap pangandōl bi ma
iya!
29 “Hangkan kaam 'nsa' soho' ku magsusa, daa
kaam magpikil na peen bang ayi kiyakan bi
atawa inum bi.
30 Manga aa 'nsa' tau magtaat ma Tuhan, iya na
hi' kisusahan na peen uk sigam. Suga' kaam iyu,
kitauhan uk 'Mma' bi Tuhan in ian kagunahan bi
asal.
31 Suga' dahu-dahu kannalun bi pagparinta
Tuhan, manjari piniyaan du kaam ayi-ayi
kulang-kabus bi.”

Pasal karaya ma diyōm sulga'
(Matiyu 6.19-21)

32 “Kaam manga mulid ku,” uk si Isa, “daa
kaam tiyāw minsan kaam 'nsa' heka. Sabab
kiyōgan 'Mma' bi Tuhan muwanan kaam pal-
sukuan ma diyōm pagparintahan na.
33 Paballihin bi alta' bi bo' panarakkahun bi
ballihan na ma manga aa miskin. Bang hinang
bi itu hi' sali' kaam dalil nawu' alta' bi ma diyōm
pitaka 'nsa' magkaraan. Hati na, niya' karaya bi
ma diyōm sulga', karaya 'nsa' pakulang. Bang
ganta' may'an karaya bi 'nsa' taabut uk aa
panangkaw maka 'nsa' niya' bobok makaat iya.
34 Sabab hati na, maingga-maingga iya
panawuan bi alta' bi ma hi' iya pataptapan
pangatayan bi.”

Manga sosohoan jaga

35-36 Missala le' si Isa, uk na, “Subay kaam
patanam ma ayi-ayi patakka, sali' manga soso-
hoan ngagaran nakura' sigam bang mowe' min
pagkawinan. Magsammek sigam maka 'nsa'
padda palitaan sigam. Pagtakka nakura' sigam
bo' pagkuku na ma lawang, magtuwi iya iyuka-
ban uk sigam.
37 Mehe kahapan manga sosohoan ian pagka
masi sigam magjaga maka sakap asal ma pag-
takka nakura' sigam. Baan ta kaam tōōd,” uk
si Isa, “nakura' ian ngamōmōsan di na du bo'
pitingko' uk na manga sosohoan hi' bo' iyampa
sigam bohatan na.
38 Minsan tōnga' bahangi atawa dayi' 'llaw iya
katakka na, bang taabut na manga sosohoan na
asal jaga, tantu mehe kahapan sigam.
39 Sawupama aa dapu luma', bang katauhan na
bang umay niya' aa panangkaw takka, tantu 'nsa'
pisaran uk na luma' na liyangkat maka siyōd.
40 Damikkiyan na isab kaam, subay kaam
sakap sadja sabab aku, Anak Manusiya', takka
paitu pabing du ma waktu 'nsa' katauhan bi.”

Sosohoan kapangandōlan maka sosohoan 'nsa' kapangandōlan
(Matiyu 24.45-51)

41 Manjari tiyaw si Petros, uk na, “Tuwan, sayi
bissalahan nu iya hangkan kau maralil salaiyu?
Kami sadja atawa aa kamemon?”

42 Nambung si Isa magparalil pabing. “Bang
niya' sosohoan hap akkal na, aa kapan-
gandōlan,” uk na, “iya na ian pene' uk nakura'

na nganjaga ma manga sosohoan kasehean. Iya
na isab mag-atas-pikil ma balanja' sigam.
43 Na, bang bayi likut nakura' na ian bo' mowe'
na, mehe kahapan ma nganjaga ian bang iya
taabut uk nakura' na nōgōl ma bayi pamahinang
ma iya.
44 Baan ta kaam, tantu pingandōl uk nakura'
ian alta' na kamemon ma sosohoan kapan-
gandōlan hi'.
45 Suga' iya nganjaga ian, bang sawupama
pangannal na ma diyōm atay na in nakura'
na taggōl le' takka, jari nagna' iya ngalaugan
manga sosohoan kasehean lalla maka danda.
Iya hinang na magkakan maka mag-inum maka
maglangohan.
46 Sakali saruun-duun sadja iya takka nakura'
ian, ma 'llaw 'nsa' iyagaran uk aa nganjaga
maka ma waktu 'nsa' katauhan na. Manjari
liyagut iya uk nakura' na sampay bugtang na.
Pikaralan iya nalka' sali'-sali' maka manga aa
'nsa' magkahagad ma Tuhan.

47 “Bang sosohoan tau bang ayi kabayaan
nakura' na subay hinang na, bo' 'nsa' iya
magsakap atawa maghinang, liyapdōsan du iya
tōōd.
48 Suga' bang sosohoan awam pasal kabayaan
nakura' na, bo' niya' tahinang na patut pamin-
sanaan iya, liyapdōsan du isab iya suga' 'nsa'
bohat tōōd. Sayi-sayi kabuwanan heka, heka
isab hiyōwat ma iya. Damikkiyan na bang heka
le' iya pingandōl ma iya, pasong le' heka hiyōwat
ma iya.”

Si Isa poon pagsaggaan
(Matiyu 10.34-36)

49 Uk si Isa le', “Bayi aku paitu mo api ni dunya
itu bo' kabayaan ku bang iya hi' na dōkōt.
50 Niya' kabinsanaan subay kalabayan ku bo'
kabohatan aku sataggōl 'nsa' le' ubus.
51 Marayi' pangannal bi in aku paitu mo
kasannangan ni dunya. Suga' baan ta kaam, 'nsa'
kasannangan iya tabo ku. Palsaggaan iya bo ku
paitu.
52 Sabab na puwas minnitu bang niya' lima
puhu' magdakayo' luma', magsagga' du sigam.
Jari tallungan sigam nagga' duwangan, maka
duwangan ian ngatu ma tallungan.
53 'Mma' nagga' anak na lalla du, maka lalla
nagga' 'mma' na. Ina' nagga' anak na danda du,
maka danda nagga' ina' na. Matoa danda nagga'
ayuhan na danda, maka ayuhan danda nagga'
matoa na danda.”

Pamandōgahan pasal pakaradjaan ma sosongun
(Matiyu 16.2-3)

54 Halling isab si Isa ni kahekahan aa ian.
“Bang takdil ni dagbōs lahat,” uk na, “bang
tanda' bi pandōm langit tampal ni saddōpan,
magtuwi uk bi, ‘Song ulan’. Maka ngulan du
isab.
55 Bang patumbuk baliyu satan, uk bi, ‘A, song
pasu' lahat,’ bo' pasu' du.
56 In kaam iyu magbawu'-bawu' pahap. Tau
kaam nganda' pamandōgahan ma diyata' langit
maka ma dunya. Angay 'nsa' tapandōga bi
pakaradjaan iya patakka ma masa itu hi'?”

Maghap kaam maka aa nuntutan kau
(Matiyu 5.25-26)

57 “Angay kaam 'nsa' tau magpikilan di bi bang
ingga iya patut subay hinang bi?
58 Bang kau tiyuntutan uk aa ma sabab utang
nu bo' biyo kau uk na ni sara', nuyu' kau tōōd
samantala' kaam ma labayan le' bo' supaya tabo
nu aa ian magsulut ma 'nsa' le' kaam takka ni
sara'. Sabab piligdu bang kau 'nsa' magsulut
dahu. Biyo du kau ni huwis bo' siyongan du kau
uk huwis ni pulis bo' iyampa kau liyōōn ni diyōm
jil.
59 Baan ta kau, kataggōlan du kau ma diyōm
jil ian. Subay puwasan nu bayi kataksilan nu
kamemon bo' iyampa kau makaluwas minnihi'.”

13

Pangalabba min dusa bi bo' 'nsa' miyulkaan uk Tuhan

1 Na, ma waktu ian hi' niya' manga aa ngahabal
ni si Isa pasal manga aa Jalil, iya bayi siyoho'
biyono' uk si Gubnul Pilatu pasalta' ma waktu
kapanumbay sigam hayōp pagkulban sigam ni
Tuhan.
2 Nambung si Isa ma sigam, uk na, “Pangannal
bi baha' manga aa ian taga dusa labi le' min
aa kamemon ma itu ma lahat Jalil, iya hangkan
sigam takkahan bala' salaihi'?
3 'Nsa' du! Suga' baan ta kaam, bang kaam iyu
'nsa' ngalabba min dusa bi, iya du kaam matay
sali' manga aa Jalil hi'.
4 Manga aa isab sangpu' maka walu' heka na,
iya bayi matay ma hi' ma Silowam pagka sigam

kahabbahan uk luma' pamantawan, pangannal
bi baha' in sigam ian labi laat min aa kasehean
maglahat ma Awrusalam?
5 'Nsa' du! Suga' baan ta kaam, bang kaam iyu
'nsa' ngalabba tōōd min dusa bi, iya du kaam
matay sali' sigam."

Paralilan pasal kayu 'nsa' muwan buwa'

6 Manjari niya' kissa paralilan bissala uk si
Isa ma sigam. Uk na, "Niya' aa taga kayu igira
patomo' ma diyōm kabbun na, iya panomoan
bahan anggul. Pay'an iya meha buwa' igira suga'
'nsa' niya' tapeha na,
7 hangkan uk na ni tunggu' kabbun, ''Ndaun:
tallun tahun na pagpaitu-paitu ku ni kayu igira
itu meha buwa' na suga' 'nsa' niya' tapeha ku.
Tabbōngun na, bo' 'nsa' lōpas tana' itu.'
8 Suga' niya' sambung tunggu' kabbun hi', uk
na, 'Daa, Tuwan. Pasaran ta le' dantahun.
Tappōkan ku le' pahap tana' na. Tambalan ku
maka tayi' hayōp.
9 Bang hati muwan buwa' ma musim siyong
itu, hap du. Bang 'nsa', na minsan na kita,
tabbōngun ma aku.' "

Danda buggut bukut na kaulian ma 'llaw paghali

10 Ma 'llaw dakayo', ian si Isa mandu' ma diyōm
langgal manga Yahudi bo' 'llaw Sabtu' na, 'llaw
sigam paghali ni Tuhan.
11 Niya' may'an dakayo' danda saki sabab min
sayitan, sangpu' na maka walun tahun taggōl na.
Buggut kalandu' bukut na, 'nsa' tapahannat.

12 Pag'nda' si Isa ma danda itu siyoho' iya
pasikōt. Halling si Isa ma iya, “Danda, puwas
na kau min saki nu iyu.”
13 Jari piabut uk si Isa tangan na ma iya.
Magtuwi iya pahannat bo' nanglit iya ma Tuhan.
14 Suga' nakura' langgal ian, pasu' atay na
pagka si Isa makowe' aa ma 'llaw Sabtu'. Halling
na ma manga aa may'an, “'Nnōm 'llaw du ma
diyōm dapitu' wajib paghinang kitabi ayi-ayi.
Paitu kaam ma diyōm 'nnōm 'llaw ian bang kaam
baya' kaulian saki bi, daa bang 'llaw Sabtu'.”
15 Siyambungan nakura' ian uk si Isa, uk
na, “Magbawu'-bawu' pahap kaam iyu in kaam
'nsa' langgal sara'. Niya' baha' ma kaam 'nsa'
ngahubaran sapi' na atawa kura' na bo' iyampa
guyud bi paluwas supaya piinum uk bi, minsan
sabu ma 'llaw Sabtu'?
16 Danda itu panubu' si Ibrahim du sali' kaam.
Niya' na sangpu' maka walun tahun taggōl na
bayi katahanan uk nakura' sayitan. 'Nsa' iya
wajib baha' piyuwasan min susa na ma 'llaw
Sabtu'?”
17 Magtuwi magkaiyaan manga aa nagga' si Isa
hi' ma sabab panambung na. Suga' manga aa
ian kamemon kiyōgan tōōd ma sabab hinang
makainu-inu kamemon iya tahinang uk na.

Paralilan pasal bigi landu' nahut
(Matiyu 13.31-32; Markus 4.30-32)

18 Missala le' si Isa, uk na, “Ayi pamasalian
kitabi pagparinta Tuhan ma bangsa manusiya'?
Ayi pamaralilan ku iya?

19 Iya pagparinta Tuhan,” uk si Isa, “sali' dalil
dakayo' bigi diki'-diki', tiyanōm uk aa ma tana'
na. Tomo' peen itu manjari kayu na, bo' pay'an
manga manuk-manuk ngahinang pugaran ma
senga na.”

Paralilan pasal pasulig
(Matiyu 13.33)

20 Halling si Isa pabing, uk na, “Ayi pamar-
alilan ku pagparinta Tuhan ma manusiya'?
21 Iya pagparinta Tuhan,” uk na, “sali' dalil
pasulig giyuna uk danda pilamud ni tirigu heka,
manga duwampu' maka lima kilu. Puwas
hi' iyaddun uk na, pagsa' taggōl pasulig na
kamemon.”

Lawang kiput
(Matiyu 7.13-14, 21-23)

22 Jari palanjal si Isa tudju ni daira Awrusalam
sasang na ngalatag manga kalumaan mehe-diki'
magpandu' ma manga aa.
23 Niya' ian dakayo' aa tiyaw iya, uk na,
“Tuwan, kulang du baha' manga aa lappasan uk
Tuhan min mulka'?”
Uk sambung si Isa ma manga aa ian,
24 “Bang kaam baya' pasōd ni diyōman Tuhan
subay kaam magtuyu' bo' kaam pasōd min
lawang na kiput. Sabab baan ta kaam, heka aa
nulay pasōd suga' 'nsa' makasōd.
25 Papunduk du aa dapu luma' mahōgōt
tambōl lawang. Jari ma luwasan sadja kaam
nguku' ma lawang sampay ngalingan. Uk bi, ‘O
Tuwan, ukabin kami.’ Siyambungan du kaam uk
na, ‘'Nsa' katauhan ku kaam bang minningga!’

26 Jari uk bi, ‘''Nsa' kami taintōm nu? Bayi kami
dakakanan maka kau. Bayi kau mandu' ma lahat
kami.’
27 Suga' bayikan na du bayi halling na ma
kaam. Uk na, ‘''Nsa' kaam katauhan ku bang
minningga kaam. Pakallo' kaam min aku, kaam
kamemon maghinang kalaatan!’
28 Manjari magkarukkaan du kaam, magtagiōt
isab baggaang bi ma waktu ian bang tanda'
bi ka'mbo'-mboan bi di si Ibrahim, si Isahak
maka si Ya'kub, sampay manga kanabi-nabihan
kamemon hi' bayi pisōd ni diyōm pagparintahan
Tuhan. Bo' kaam iya liyarukan paluwas.
29 Patipun du isab pay'an manga aa min 'mpat
pidju alam bo' magtingkoan sigam may'an bo'
magjamu ma diyōm pagparintahan Tuhan.
30 'Ndaun bi, niya' manga aa taramuwi ma
buttihi', pirahu du ma sosongun. Maka niya'
manga aa makarahu ma buttihi', piramuwi du
ma waktu siyong.”

Lasa si Isa ma manga aa Awrusalam (Matiyu 23.37-39)

31 Manjari itu ma waktu ian, niya' pay'an ni si
Isa manga aa Parisi. Uk sigam ni iya, “Subay kau
pakallo' minnitu sabab si Sultan Herod ian baya'
mapatay kau.”
32 Nambung si Isa, uk na, “Pahi' kaam maan
si Herod pangangakkal ian bang ayi hinang
ku. 'Llaw itu maka sawung lanjalan ku hinang
ku magpakallo' sayitan min baran aa, sampay
makowe' manga saki. Bo' ma 'llaw katallu na
tangbus uk ku hinang ku.

33 Suga' subay aku palanjal ni palangnganan ku
'llaw itu maka sawung sampay isab ni sawung
dambuwa'. 'Nsa' du niya' laat makani-aku ma
itu sabab Awrusalam iya lahat pamapatayan
kahekahan manga nabi."
34 Sakali magkarukkaan si Isa ma pasal manga
aa ma daira Awrusalam. "'Ndu'!", uk na. "Kaam
manga aa Awrusalam, makasusa ko' kaam iyu!
Manga nabi min Tuhan piyatay uk bi sadja.
Manga sosohoan Tuhan isab hiyak uk bi sadja
maka batu bang sigam pipaiyu uk na ni kaam.
Min pila aku bayi baya' nipun kaam ma bihing
ku? Sali' sapantun manuk danda bang nipun na
anak-anak na ma deyo' pikpik na. Suga' 'nsa'
kaam baya'.
35 'Ndaun bi na: libbahan langgal bi uk Tuhan.
Maka baan ta kaam, 'nsa' na aku song tanda'
bi sataggōl 'nsa' taabut waktu pananglit bi aku.
Subay uk bi, 'Bang peen biyarakatan iya pipaitu
kawakilan uk Tuhan,' bo' iyampa aku tanda' bi."

14

Aa saki kaulian uk si Isa

1 Ma dakayo' Sabtu', 'llaw paghali ni Tuhan,
pay'an si Isa mangan ma luma' dakayo' nakura'
manga Parisi. Jari may'an peen iya, piyatong iya
uk manga aa asal may'an.
2 Niya' isab ma tōngōd na ian aa taga saki,
maha' nayi'-tangan na.
3 Tiyaw si Isa ni manga guru ma sara' agama
ian maka ni manga Parisi, uk na, "Bang kita
sawupama magpakowe' saki aa ma 'llaw Sabtu',
langgal sara' agama tabi baha', atawa 'nsa'?"

4 Suga' 'nsa' sigam nambung. Jari intanan uk si
Isa aa saki ian bo' pikowe' iya uk na bo' iyampa
pipowe' uk na.
5 Puwas hi' tiyaw si Isa ma manga aa ian, uk na,
“Bang sawupama niya' anak bi atawa sapi' bi hug
ni diyōm lowang ma 'llaw paghali, ayi hinang bi?
Tantu killo' uk bi piluwas min diyōm lowang hi'
minsan 'llaw paghali le'.”
6 Suga' 'nsa' na sigam makajawab.

Pandu' pasal aa magluruk maka aa noho' magluruk

7 Tapandōga uk si Isa iya bohan manga aa
maglurukan pay'an. Mene' sigam magtuwi pan-
ingkoan hap, iya tiyōp ma aa langkaw bangsa na.
Hangkan iya magparalilan ma sigam, uk na,
8 “Bang kaam ganta' killo' paluruk ni pagkaw-
inan, daa kaam ningko' magtuwi ma kokan, ma
paningkoan hap. Kalu niya' aa langkaw bangsa
na le' min kaam bayi siyoho' paluruk.
9 Jari paiyu ni kaam aa dapu hinangan, iya
bayi ngallo' kaam duwangan paluruk pahi', bo'
halling na du, ‘Papinda kaam minniyu bo' pat-
ingkoun le' aa itu hi'.’ Jari iya' du kaam bo'
papinda kaam ningko' ma nayian.
10 Suga' bang kaam siyoho' paluruk, ningko'
kaam magtuwi ma nayian. Jari paiyu du ni
kaam aa dapu hinangan bo' uk na ni kaam,
‘Bagay, papinda kau ni kokan, ni paningkoan
labi hap.’ Manjari tanda' kaam uk manga luruk
ian kamemon, in kaam pig-addatan.

11 Sabab hati na sayi-sayi magpalangkaw di
na pireyo' du. Maka sayi-sayi magpareyo' di na
pilangkaw du."
12 Manjari halling si Isa ni aa bayi noho'
iya mangan ma luma' na, uk na, "Na, kau
isab, bagay: bang kau ngahinang pagjamuhan,
daa sohoun paluruk manga bagay nu atawa
manga danakan nu atawa kaheka nu atawa lung-
kampung nu dayahan. Sabab bang sigam iya
soho' nu paluruk, iya du kau siyoho' paluruk uk
sigam ma waktu dakayo'. Jari katungbasan kau
magtuwi.
13 Suga' bang kau ganta' ngahinang pagja-
muhan, iya soho' nu paluruk subay manga aa
miskin maka aa pengka', maka aa buta.
14 Bang itu hinang nu, mehe du kahapan
nu sabab 'nsa' niya' ayi-ayi sigam panungbas
sigam ma kau. Tuhan iya nungbasan kau ma
'llaw damuwi, ma waktu pamakallum manga aa
bōntōl pabayik."

Paralilan pasal jamuhan mehe (Matiyu 22.1-10)

15 Take peen bissala si Isa itu uk aa dangan
mangan may'an, magtuwi halling aa ian, uk na,
"Bang aa magkakan ma jamuhan ma diyōm pag-
parintahan Tuhan, mehe asal kahapan sigam."
16 Manjari halling si Isa dakayo' kissa pama-
ralilan, uk na, "Niya' aa bayi magsakap ma
jamuhan mehe, bo' heka aa bayi killo' uk na
paluruk.
17 Taabut peen 'llaw pagjamu, siyoho' uk na
sosohoan na pahi' magpahati ma manga aa iya

bayi killo'. ‘Dayi' na kaam,’ uk sosohoan hi'.
‘Sakap na kamemon.’
18 Suga' sali'-sali' sigam kamemon magdaawa
ma iya. Uk aa iya papahian na tagna', ‘'Nsa'
aku makaluruk sabab niya' tana' bayi balli ku
bo' subay 'nda' ku dahu. Ampunun le' aku.’
19 Halling aa dakayo', ‘Bayi na aku makaballi
manga sapi' pag-araruhan, sangpu' heka na, bo'
subay sulayan ku le' kōsōg sigam. Ampunun le'
aku.’
20 Halling isab aa dangan, ‘Bahu aku bayi
kiyawin, hangkan aku 'nsa' makaluruk.’
21 Manjari mowe' sosohoan ian ma'-ma' manga
daawa sigam ni nakura' na. Paddi' tōōd atay
nakura' hi', bo' uk na ma sosohoan na, ‘Pasaut
kau pahi' ni manga kalsada maka ni paglal-
abayan aa ma diyōm lahat itu. Bohun paitu
manga aa miskin, manga aa tongka' manga aa
buta, maka manga aa pengka'.’
22 Pagsong-song peen, takka pabing sosohoan
hi' bo' uk na ni nakura' na, ‘Tahinang ku na
iya bayi panohoan nu hi' suga' niya' le' masi
paningkoan ma pagjamuhan.’
23 Uk nakura', ‘Pahi' kau ni paglalabayan aa
ma de, ni karaddōk-daddōkan tudju pariyōm,
bo' lōgōsun manga aa paitu bo' supaya panno'
luma' ku.
24 Sabab baan ta kaam,’ uk na, ‘in aa bayi killo'
uk ku dahu, 'nsa' niya' min sigam makananam
kiyakan bayi sakap ku.’ ”

Pasal pame' ma si Isa
(Matiyu 10.37-38)

25 Palanjal isab si Isa ni palangnganan na maka
landu' heka aa me' parōngan ma iya. Manjari
paharap iya nganda' ma sigam bo' uk na,
26 “Bang niya' aa baya' me' ma aku hinang
mulid ku, iya lasa na ma aku subay palabi min
lasa na ma ina'-mma' na maka ma anak-handa
na, sampay ma manga danakan na lalla-danda.
Minsan lasa na ma baran na subay 'nsa' palabi
min lasa na ma aku. Bang 'nsa' salaihi' lasa na,
'nsa' iya manjari mulid ku.
27 Subay iya paglilla' na kabinsanaan na sam-
pay ni kamatay ma sabab pame' na ma aku. Iya
dalil na sali' aa nanggung hag na pamapatayan
iya. Bang 'nsa', 'nsa' iya manjari mulid ku.
28 “Bang sawupama niya' ma kaam baya'
ngahinang luma' pamantawan, subay iya ningko'
dahu mista bang pila gastu na bo' katauhan na
bang makaabut baha' sin na pangahinang luma'
ian atawa 'nsa'.
29 Sabab patangge peen hag, bo' 'nsa' makaabut
sin na pangubus na luma', pig-udjuan iya uk aa
kamemon nganda' pay'an.
30 Uk sigam, ‘Aa itu bayi makalandu' ngahi-
nang luma' suga' 'nsa' taubus na.’
31 Atawa bang sawupama niya' sultan sangpu'
ngibu sundalu na, song palanjal magbono' maka
sultan saddi, ningko' du iya dahu mikil-mikil
bang taraōg na baha' sultan dakayo' ian, pagka
duwampu' ngibu sundalu na hi'.
32 Bang hati 'nsa' taraōg na, magtuwi iya
mabo suluhan pasampang ni sultan dakayo' ian
ma masi le' iya ni katāhan, bo' ngamu' iya
magkahap.

33 Damikkiyan na isab kaam,” uk si Isa, “subay
kaam mikil-mikil dahu sabab 'nsa' kaam manjari
mulid ku bang kaam 'nsa' maglilla' ngalabbahan
ayi-ayi bi kamemon.”

Pasal asin 'nsa' niya' guna na
(Matiyu 5.13; Markus 9.50)

34 Magparalilan na isab si Isa, uk na,
“Katauhan bi, hap asal asin suga' bang kallo' na
kaasin na, 'nsa' niya' dapat na pamabayik kaasin
na.
35 Manjari 'nsa' na niya' kagunahan na. 'Nsa'
minsan giyuna panambal tana' atawa pangala-
mud ni tayi' hayōp. Hal timanan sadja. Na,” uk
si Isa, “sasuku kaam makake, asipun bi tōōd.”

15

Pasal hayōp bili-bili bayi lungay
(Matiyu 18.12-14)

1 Ma dakayo' 'llaw heka manga aa magkallo'
sukay parinta, maka manga aa baldusa kase-
hean, ian patipun ni si Isa sabab baya' pake ma
pandu' na.
2 Manjari manga Parisi maka manga guru sara'
agama magdugal na. Uk sigam, “Aa itu nayima'
manga aa baldusa. Magsawu isab iya maka
sigam!”
3 Hangkan missala si Isa kissa pamaralilan itu,
uk na,
4 “Bang sawupama niya' sali' kaam taga hayōp
bili-bili dahatus heka na, bo' hi' lungay dakayo',
ayi baha' hinang na? Tantu pasaran na siyampu'
maka siyam may'an ma de bo' iyampa pahi'

meha dakayo' bayi lungay sataggōl 'nsa' tatawwa' na.
5 Pagtatawwa' na, tiyanggung uk na tudju
mowe' maka uk na kiyōgan tōōd.
6 Tapowe' peen, magtuwi linganan uk na
manga bagay na maka kakampungan na. Soho'
na du sigam magtipun bo' halling na ma sigam,
‘Maglami-lami na kitabi sabab tatawwa' ku na
bili-bili ku bayi lungay.’
7 Baan ta kaam,” uk si Isa, “damikkiyan na
bang niya' dakayo' aa bayi dusahan magsusun
sampay ngalabba min dusa na. Mehe kakōgan
ma diyōm sulga' ma sabab aa dangan ian. Palabi
le' min kakōgan ma sabab aa siyampu' maka
siyam heka na, iya kibā' bōntōl maka 'nsa' kono'
niya' dusa sigam subay labbahan.”

Pasal dublun lungay

8 “Sawupama isab,” uk si Isa, “bang niya'
danda taga dublun sangpu' heka na, bo' lun-
gay dakayo', ayi baha' hinang na? Tantu iya
ngandōkōt palitaan magtuwi bo' sapuhan na
diyōm luma' bo' peha na pahap-hap sampay
tatawwa' na.
9 Jari pagtatawwa' na, linganan uk na bagay na
maka kakampungan na. Siyoho' sigam magtipun
bo' halling na ma sigam, ‘Maglami-lami na kitabi
sabab tatawwa' ku na dublun ku bayi lungay.’
10 Baan ta kaam,” uk si Isa, “damikkiyan
na isab, mehe kakōgan ma manga malaikat
sosohoan Tuhan bang niya' dakayo' aa dusahan
magsusun sampay ngalabba min dusa na.”

Anak lalla palahi

11 Missala le' si Isa, uk na, “Niya' ian dakayo'
aa taga anak lalla duwangan.
12 Dakayo' 'llaw halling anak siyay ni 'mma' na,
‘'Mma', bahagiun na alta' nu bo' pamuwanun ma
aku bahagi' ku.’ Jari pigbahagi uk aa ian ayi-ayi
na ma anak na duwangan.
13 'Nsa' taggōl, piballihan uk siyay itu bahagi'
na bo' biyo uk na sin na tudju ni lahat tā. Mahi'
peen iya, pikaat uk na sin na kamemon ma ayi-
ayi kanapsuhan na.
14 Sakali itu, pag-ubus na sin na kamemon,
gōtōm kalandu' lahat ian. Manjari mehe na
kasukkalan na.
15 Hangkan iya pahi' ni dakayo' aa ma lahat ian
bo' paipat ma iya. Jari siyoho' iya uk aa ian pahi'
ni huma na ngipat manga koret.
16 Na, pagka 'nsa' manjari giyōtas na, baya' iya
mangan minsan kiyakan koret suga' 'nsa' niya'
bayi muwanan iya minsan ayi-ayi.
17 Lipara tasayu na karupangan na hangkan
halling na ma diyōm atay na, ‘Manga sosohoan
'mma' ku hi' maglabi-labi kiyakan sigam, suga'
aku itu tiya' na song matay uk gōtas.
18 Gam na aku mowe' pahi' ni si 'Mma'. Uk ku
ma iya, “'Mma', taga dusa aku ni Tuhan sampay
ni kau.”
19 'Nsa' na aku manjari ōnan nu anak. Bistahun
aku sali' dakayo' tindōg nu sadja.’ ”
20 Jari nangge iya bo' iya mangngan tudju ni
'mma' na pabing.

“Suga' lawak le' iya min luma', tanda' na iya
uk 'mma' na. Maase' tōōd 'mma' na bo' paragan

pahi' bo' iya kikkōpan uk na maka siyum uk na
anak na.
21 Halling anak na ian ma iya, ‘'Mma', taga
dusa aku ni Tuhan sampay ni kau. 'Nsa' na aku
manjari ōnan nu anak.’
22 Suga' linganan uk 'mma' na ian manga
sosohoan na, bo' halling na ma sigam, ‘Palakkas
kaam. Bohun bi paitu badju' hap tōōd bo'
pabadjuin bi iya itu. Pasingsingin bi isab maka
patawumpain bi.
23 Puwas hi' pahi' kaam ngallo' anak sapi'
iya bayi palammōk ta hi', bo' sumbayun bi.
Magjamu kitabi, manga maglami-lami.
24 Sabab anak ku itu bayi niyat ku matay suga'
tiya' na 'llum pabing. Pangannal ku lungay suga'
tapowe' du.’ Manjari nagna' sigam maglami-
lami.
25 “Na, pasalta' peen itu hi', ian anak siyaka
hi' mag-usaha ma huma. Ma labayan peen iya
tudju mowe', bo' sikōt na ni luma', niya' take na
magkulintangan maka magpangiluk ma diyōm
luma' sigam.
26 Linganan uk na dakayo' sosohoan bo' tiyaw
na bang magay hi'.
27 Halling ipatan, ‘Tapowe' na siyay nu, maka
siyoho' uk 'mma' nu siyumbay anak sapi' iya
pilammōk ian, sabab takka na anak na ma 'nsa'
du iya bayi angay-angay.’
28 Suga' anak na siyaka hi' paddi' atay na,
iya hangkan 'nsa' baya' pasōd ni diyōm luma'.
Paluwas 'mma' na ngamu' iya pasōd suga' 'nsa'
iya baya'.
29 Halling na ni 'mma' na, ‘'Ndaun, 'Mma',

ma tahunan na aku maghinang ma kau sali'
manga banyaga' nu. 'Nsa' niya' panohoan nu
bayi sagga' ku minsan dakayo'. Suga' 'nsa' aku
bayi buwanan nu minsan dakayo' anak kambing
supaya aku makapagjamu maka manga bagay
ku.
30 Suga' makapowe' paitu anak nu iyu, mag-
tuwi sumbayan nu iya anak sapi' pilammōk hi',
minsan bayi pakaat na alta' nu pamalli na danda
maghinang laat.'
31 Nambung 'mma' na, 'Oto', kakkal du kau ma
aku, maka suku' nu asal alta' ku itu kamemon.
32 Patut du bang kita maglami-lami maka
magpajamu sabab 'llum du siyay nu iya bayi
niyat ta matay hi'. Pangannal ta lungay suga'
tapowe' na iya.' "

16

Pasal tindōg taha' akkal na

1 Manjari itu missala le' si Isa ma manga mulid
na, uk na, "Niya' dakayo' aa dayahan, maka
niya' isab dakayo' sosohoan na pibōtang uk na
nungguan alta' na. Manjari tasumbung tindōg
ian ni nakura', in iya kono' makaat alta' na sadja.
2 Hangkan du linganan tindōg ian uk nakura',
siyoho' patampal ni iya. Halling nakura' ni iya,
'Ayi baha' take ku itu ma pasal kau? Bistahun
kamemon bayi pangandōl ku ma kau. Songin ni
aku bang pila. Sabab 'nsa' na kau nungguan aku.'
3 Mikil-mikilan di na tindōg ian, uk na, 'Ayi
tahinang ku buttihi' sabab tiya' na aku pikallo'
uk nakura' ku min bayi hinang ku. 'Nsa' na aku
makakowe' magkalga, maka iya' aku ngamu' sin.

4 A, katauhan ku na,’ uk na, ‘bang ayi subay
hinang ku. Jari bang aku pikallo' na min hinang
ku niya' du manga bagay ku ngōkōman aku.’
5 “Manjari linganan uk na manga aa taga utang
ma nakura' na, dangan sigam maka dangan. Uk
na ni aa dahu pay'an ni iya, ‘Pila utang nu ma
nakura' ku?’
6 Iya sambung na, ‘Dahatus mital 'nsallan.’
Halling tindōg ma iya, ‘A, tiya' katas nu. Pasaut
kau ningko' bo' sulatun limampu' mital sadja.’
7 Uk na isab ni aa taga utang pasunu', ‘Kau,
pila utang nu?’ Uk na hi', ‘Dahatus karut buwas.’
Halling tindōg hi' ma iya, ‘Tiya' katas nu. Sulatun
maiyu walumpu' karut sadja.’
8 Na, makake peen nakura' pasal hinang soso-
hoan na mangakkal ian, magtuwi siyanglitan uk
na ma sabab taha' akkal na.” Uk si Isa isab,
“Manga aa 'nsa' me' ma Tuhan itu, taha' le' akkal
sigam min manga aa iya me' ma Tuhan, sabab
tau nguntungan pagkahi sigam.
9 “Hangkan pituwahan ta kaam,” uk si Isa,
“paggunahun bi alta' bi ma itu ma dunya paghi-
nang kahapan ma baran bi. Manjari bang taabut
waktu kansa' niya' alta' bi, tayima' du kaam ma
hi' ma paglahatan bi kakkal.
10 Bang aa kapangandōlan ma alta' diki',
kapangandōlan du isab iya ma alta' mehe.
Damikkiyan na isab bang aa 'nsa' kapan-
gandōlan ma alta' diki', 'nsa' isab kapangandōlan
ma alta' mehe.
11 Na, bang kaam pisukuan alta' ma itu ma
dunya itu hi', bo' 'nsa' kaam kapangandōlan,
'nsa' du pingandōl ma kaam alta' bannal.

12 Maka bang kaam 'nsa' kapangandōlan ngan-
tan alta' 'nsa' suku' bi, 'nsa' du pingandōl ma
kaam alta' iya di palsukuan bi.
13 “'Nsa' niya' aa makapabanyaga' ma duwa
nakura' sabab tantu kibansihan uk na nakura'
dakayo' maka kilasahan uk na dakayo'. Lut iya
ma dakayo' bo' tayikutan na dakayo'. Hati na
'nsa' kaam manjari maghinang ma Tuhan bang
pilak iya pamehe bi ma atay.”

Manga pamandu' si Isa kasehean (Matiyu 11.12-13; 5.31-32; Markus 10.11-12)

14 Take peen pandu' si Isa itu uk manga Parisi,
magtuwi iya tittohan uk sigam sabab napsuhan
sigam ma pilak.
15 Suga' halling si Isa ni sigam, uk na, “Kaam
iyu magbōntōl-bōntōl di bi sadja ma panganda'
aa, suga' kitauhan asal diyōm atay bi uk Tuhan.
Iya pihalga' ma atay uk manusiya', 'nsa' du niya'
kagunahan na bang ma Tuhan.”
16 Uk na isab, “Ma waktu 'nsa' le' paitu
si Yahiya Magpapandi, iya na peen pignasi-
hat kalangnganan sara' bayi pangamban uk si
Musa maka sulat bayi tasulat uk manga kanabi-
nabihan. Suga' sataggōl min waktu kapaitu si
Yahiya sampay ni 'llaw itu, pignasihat lapal hap
pasal pagparinta Tuhan. Bo' nuyu' tōōd manga
aa kamemon pasōd ni diyōm pagparintahan na.
17 Suga' in sara' bayi pangamban uk si Musa
'nsa' du pinda kapatut na. Luhay le' liyunan
dunya itu maka langit, min dakayo' balis ma
sara' pindahan.”

18 Uk na isab, “Sayi-sayi nimanan handa na bo'
ngahanda saddi, makalanggal iya sara' magjina.
Maka sayi-sayi ngahanda ma danda bayi butas
min halla na, makalanggal isab iya ma sara'
magjina.”

Aa dayahan maka si Lasarus

19 Puwas hi' halling le' si Isa, uk na, “Niya' aa
dayahan asal magsammek halgaan, maka hap
sadja kiyakan na kahaba'-haba' 'llaw.
20 Na niya' isab aa miskin, ōn na si Lasarus,
lapat baran na uk dugsul. Iya kabiyaksahan na
biyo pabahak ma tōngōd lawang dakayo' luma'
aa dayahan ian.
21 Sabab hōwat iya kabuwanan kapin kiyakan
bang niya' pakpak min pagkakanan aa dayahan
hi'. Minsan manga ero' pahi' isab ngandelatan
dugsul na.
22 Manjari matay aa miskin itu bo' biyo iya
uk manga bangsa malaikat ni diyōm sulga', ni
diyōman si Ibrahim. Puwas hi' matay isab aa
dayahan bo' kiyubul iya.
23 Ma hi' peen ma ahirat, kapaddian tōōd aa
dayahan hi'. Jari pahangad iya bo' tanda' na si
Ibrahim ma hi' ni katāhan, maka si Lasarus isab
ma hi' ma bihing na.
24 Hangkan na iya ngalingan magtuwi ni si
Ibrahim. ‘O 'Mbo' Ibrahim,’ uk na, ‘maase' kau
ma aku! Sohoun si Lasarus paitu. Bang peen
tublakan na tong tudlu' na ni diyōm bohe' bo'
pattakan na ni dalla' ku, sabab kapaddian aku
tōōd ma diyōm api itu.’

25 Nambung si Ibrahim. ‘Oto',’ uk na, ‘intōmun
waktu bayi kallum nu le'. Bayi kau piniyaan
kahapan kaginis-ginisan, bo' si Lasarus iya bayi
piniyaan kalaatan. Suga' ma buttihi' tiya' iya taga
palasahan hap, bo' kau iya kapaddian.
26 Maka 'nsa' pasal iyu sadja, sabab niya'
lowang lōm pibōtang ma ōtan kitabi hangkan
sayi-sayi minnitu baya' paiyu, 'nsa' makalintas.
Damikkiyan na, 'nsa' niya' minniyu makalintas
paitu.’
27 ‘Na,’ uk aa dayahan hi', ‘Bang salaiyu, 'Mbo',
iya amu' ku junjung ni kau: sohoun sadja si
Lasarus iyu pahi' ni luma' 'mma' ku,
28 sabab niya' ma hi' lima danakan ku lalla.
Papahiun si Lasarus mandaan sigam bo' 'nsa'
paitu ni lahat kabinsanaan itu.’
29 Uk si Ibrahim, ‘Ian ma sigam iya bayi tasulat
uk si Musa maka uk manga kanabi-nabihan iya
makabanda' ma sigam. Iya na ian subay iyasip
uk sigam.’
30 Uk aa dayahan, ‘'Nsa' ba iyasip, 'Mbo'. Suga'
bang niya' aa matay pikallum min kamatay na,
bo' pay'an ni sigam, tantu du sigam ngalabba
min dusa sigam.’
31 Uk sambung si Ibrahim, ‘Bang 'nsa' taasip uk
sigam iya bayi tasulat uk si Musa maka uk manga
nabi kasehean, 'nsa' du sigam tabo ngahagad
minsan niya' aa pikallum min kamatay na.’ ”

17

Pasal sasat mo ni magdusa
(Matiyu 18.6-7, 21-22; Markus 9.42)

1 Mandu' le' si Isa ma manga mulid na, uk
na, “Tantu niya' sasat-manasat piniya' na peen
ma manusiya' makaparusa ma sigam. Suga'
makaase'-ase' tōōd iya pamakaral ma sasuku
nasat sehe' na mo ni magdusa, sabab binsana'
du iya uk Tuhan.
2 Hap le' aa ian pigantungan batu bohat ma
kallong na bo' iyampa hiyug ni sallang, bang
peen 'nsa' makasaut hinang na magparusahan
ma dakayo' aa deyo' itu, iya taga pangandōl tudju
ni aku.
3 Hangkan kaam soho' ku subay kamaya'-
maya',” uk na.
“Bang niya' pagkahi nu ganta' makabuwan
dusa ma kau, subay iya panduan nu bang ayi
dusa na. Jari bang iya magtawubat ma bayi dusa
na, subay iya ampun nu.
4 Bang min pitu' iya makabuwan dusa ma kau
ma diyōm dangallaw, bo' min pitu' iya paiyu ni
kau ngamu' ampun, subay iya ampun nu.”

Pasal pangandōl

5 Manjari halling ni si Panghu' Isa manga
mulid na bayi kawakilan na. Iya uk sigam,
“Tuwan, pakōsōgun kono' pangandōl kami tudju
ni Tuhan.”
6 Uk Panghu' hi', “Bang bayi makasali' mehe
pangandōl bi ni sali' mehe bigi-bigi nahut sadja,
makajari kaam magpanohoan ma kayu mehe
ian. Bang uk bi, ‘Palarut kau minniyu bo'
kau pabōtang ni diyōm sallang,’ bine' du sali'
panohoan bi.”

Iya wajib hinang uk sosohoan

7 Halling le' si Isa, uk na, “Bang sawupama
niya' ma kaam taga sosohoan, iya hinang na
mag-araru ma tana' bi, atawa mag-ipat hayōp bi
bili-bili. Bang iya ganta' tapowe' min paghinan-
gan na, halling bi baha' ma iya, ‘Dayi' na kau
mangan’?
8 Tantu 'nsa'. Suga' iya uk bi ma iya, ‘Adjalun
kiyakan ku bo' iyampa kau magsayin mohatan
aku. Subay na aku ubus bo' iyampa kau man-
gan!’
9 Magsukul kaam baha' ma sosohoan bi ma
sawukat manga panohoan bi iya tahinang na?
'Nsa' asal, sabab sosohoan bi du.
10 Damikkiyan na isab kaam iyu bang hinang
bi kamemon bayi panohoan na ma kaam, subay
uk bi, ‘Kami itu sosohoan sadja. Patut kami
maghinang ayi-ayi bayi panohoan ma kami.’ ”

Sangpu' aa ipul kaulian uk si Isa

11 Manjari itu, ma palangnganan peen si Isa
tudju ni Awrusalam, palabay iya min ōtan lahat
Samariya maka lahat Jalil.
12 Pagtakka na peen ni kalumaan niya' pasam-
pang ni iya sangpu' aa ipul. Nangge sigam ni
katāhan le',
13 ngalingan minnihi'. Uk sigam, “O Isa!
Tuwan! Maase' na kau ma kami.”
14 Pag'nda' si Isa ma sigam, uk na, “Pahi'
kaam magtuwi ni manga imam bo' palilingun bi
baran bi ma sigam, tanda' in kaam kaulian na.”
Sakali itu, song sigam mangngan pahi', kaulian
na sigam.

15 Jari niya' dangan min sangpu' ian, pagtasayu
na kaulian na iya, pabing magtuwi maka tanōg
uk na nanglitan Tuhan.
16 Pasujud iya ni tōngōd nayi' si Isa magsukul
ni iya. Aa itu bangsa Samariya asal.
17 Uk si Isa, “Sangpu' puhu' du kaam bayi
kaulian. Maingga na siyam hi'?
18 Angay subay aa liyu itu sadja iya pabayik
paitu magsukul ni Tuhan?”
19 Manjari halling si Isa ni aa hi', uk na,
“Nangge na kau bo' kau palanjal na. Kaulian kau
ma sabab pangandōl nu.”

Pasal kapagparinta Tuhan (Matiyu 24.23-28, 37-41)

20 Ma dakayo' 'llaw niya' manga Parisi niyaw ni
si Isa bang umay waktu pamabōtang uk Tuhan
pagparinta na ma manusiya'. Uk sambung si Isa,
“Bang pabōtang paitu pagparinta Tuhan, 'nsa'
tanda' kapaitu na.
21 'Nsa' du niya' halling, ‘'Ndaun bi, tiya' ma itu
pagparintahan Tuhan!’ atawa ‘Ian na may'an!’
Sabab na iyu du parinta Tuhan ma diyōm bi.”
22 Halling le' si Isa ma manga mulid na, uk
na, “Niya' du ian 'llaw ma sosongun in kaam iyu
baya' tōōd nganda' aku, Anak Manusiya', mag-agi
na ma diyōm dunya. Baya' kaam nganda' minsan
dangallaw sadja, suga' 'nsa' le' tanda' bi.
23 Niya' ian ngupama du ma kaam, uk na, ‘Ian
iya may'an!’ atawa ‘Tiya' iya ma itu!’ Suga' daa
kaam pahi' meha aku.
24 Sabab aku itu, Anak Manusiya', bang taabut
'llaw kapaitu ku pabayik, tanda' du uk manusiya'

kamemon. Sali' du panganda' sigam ma kirat
bang nayinagan ma diyata' langit min bihing na
dakayo' ni dakayo'.
25 Suga' subay aku makananam kabinsanaan
mehe dahu. Subay isab aku siyulak uk manga
aa ma waktu itu bo' iyampa taabut 'llaw kapaitu
ku pabayik.
26-27 Jari bang taabut manga 'llaw ian hi', sali'
du kahalan na maka kahalan bayi ma masa si No
hi'. Bayi sigam magkakanan na peen maka mag-
inuman ma waktu ian hi'. Bayi sigam maghanda-
maghalla sampay ni 'llaw kasakat di si No ni
diyata' adjung. Manjari diyunukan dunya uk
Tuhan bo' magmula manusiya' kamemon. Na,
salaihi' du isab iya kahalan manusiya' bang aku,
Anak Manusiya', pabing ni dunya.
28 Damikkiyan na isab manga aa bayi ma
jaman le' si Lot hi'. Magkakanan na peen sigam
maka mag-inuman, magballi maka magdagang,
magtanōm maka maghinang manga luma'.
29 Suga' taabut peen waktu pakallo' si Lot
min daira Sodom hi', magtuwi niya' api maka
mayilang pitumbuk sali' ulan min diyōm langit.
Jari magmula du sigam kamemon.
30 Na, salaihi' du isab kahalan manga aa ma
dunya itu bang taabut 'llaw pamanda' aku, iya
Anak Manusiya'.

31 “Pagtakka 'llaw ian, bang niya' aa ganta'
ma luwasan luma' na bo' ian asal ayi-ayi na
ma diyōm luma', subay 'nsa' pasōd ni luma' na
ngallo' iya. Damikkiyan na isab bang niya' aa ma
huma na, subay 'nsa' iya pabing ni luma' na.

32 Pamintangun bi iya bayi patakka ni handa
si Lot bayi ma masa awwal hi'.
33 Sayi-sayi 'llōgan kallum baran na, 'nsa' du
niya' kallum na taptap. Suga' sayi-sayi 'nsa'
'llōgan baran na ma sabab ku, minsan iya matay
makatawwa' du iya kallum kakkal.
34 Baan ta kaam," uk si Isa, "ma waktu
pabayik ku paitu, niya' du aa duwangan tuwi ma
pabahakan dakayo' du, jari killo' dakayo' ian bo'
tamban du dakayo'.
35 Niya' du ian duwangan danda magtabang
nganggiling tirigu. Killo' dakayo' bo' tamban du
dakayo'.
36 Niya' isab duwangan maghinang ma huma.
Killo' dakayo' bo' tamban du dakayo'."
37 Manjari tīyaw si Isa uk manga mulid na, uk
sigam, "Tuwan, maingga iya kaniyaan iya uk nu
iyu?"
Nambung si Isa magparalilan, uk na,
"Maingga-maingga lahat niya' patay, may'an
du pagtipunan manga owak."

18

Paralilan pasal balu danda maka huwis

1 Manjari niya' kissa pamaralilan halling uk si
Isa ma manga mulid na bo' supaya sigam 'nsa'
siyumu nambahayang sakahaba' waktu.
2 Uk na, "Ma dakayo' lahat niya' huwis 'nsa'
tiyāw ma Tuhan, 'nsa' isab mag-addat ma
pagkahi na manusiya'.
3 Niya' isab ma lahat ian dakayo' danda balu.
Na, danda itu taga palkala' bo' mawumu iya

pahi' ni huwis ian ngamu' tabang. Ngalōgōs iya
mikipabōntōl. Uk na, ‘Tabangin aku bo' 'nsa'
ngandaōg kuntara ku hi'.’
4 Tagna' 'nsa' nabang huwis ian, suga' pag-
taggōl-taggōl halling-hallingan iya di na, uk na,
‘Aku itu 'nsa' tiyāw ma Tuhan, 'nsa' isab mag-
addat ma manusiya'.
5 Suga' danda itu makasasaw pikilan sadja
hangkan subay tabangan ku. Bang iya 'nsa'
dulan ku, siyumu du aku ma kapaitu na.’ ”
6 “Na,” uk si Isa, “hatihun bi bayi halling huwis
'nsa' bōntōl ian.
7 Manjari tiyaw ta na kaam: 'nsa' baha' Tuhan
nabang ma manga aa tapene' na, iya ngamu'-
ngamu' tabang ni iya 'llaw-sangōm? Magtanggu-
tanggu le' iya baha' matuntul ma sigam?
8 Baan ta kaam,” uk si Isa, “lakkas du uk Tuhan
matuntul ma sigam. Suga' ma sosongun, bang
aku Anak Manusiya' pabayik paitu ni dunya,
niya' baha' aa tatawwa' ku nōgōl mangandōl ma
aku?”

Pamaralilan pasal aa Parisi maka aa magkallo' sukay parinta

9 Na, iya na itu isab kissa pamaralilan bayi
pihalling uk si Isa ma manga aa, iya magbista
di sigam in sigam bōntōl bo' pireyo' uk sigam
pagkahi sigam kamemon.
10 Uk si Isa, “Niya' duwangan aa bayi patukad
pahi' ni langgal mehe nambahayang. Dangan ian
aa Parisi, dangan iya aa magkallo' sukay parinta.
11 May'an peen sigam ma diyōm langgal
nangge aa Parisi didihan na bo' nambahayang

iya ni Tuhan, uk na, ‘O Tuhan ku, mehe pag-
sukulan ku ni kau. Sabab in aku itu 'nsa' sali' aa
kasehean, iya napsuhan ian maka ngulli' maka
magjina. Magsukul isab aku in aku 'nsa' sali' aa
magkallo' sukay parinta itu.
12 Aku itu, min duwa aku magpuwasa ma
diyōm dapitu', maka jakatan ku isab kamemon
tausaha ku.’
13 Suga' in aa magkallo' sukay parinta ian
hi' nangge ma tong langgal maka 'nsa' minsan
paharap ni sulga'. Pippōk-pippōk uk na dagha
na sabab susa na. ‘O Tuhan,’ uk na, ‘maase' kau
ma aku sabab dusahan aku.’
14 Baan ta kaam,” uk si Isa, “taabut peen
manga aa itu mowe' min langgal hi', aa magkallo'
sukay iya bōntōl ma bistahan Tuhan, 'nsa' aa
Parisi hi'. Sabab na sayi-sayi magpalangkaw ma
baran na pireyo' du, maka sayi-sayi magpareyo'
di na pilangkaw du isab.”

Kalasa si Isa ma manga onde'-onde'
(Matiyu 19.13-15; Markus 10.13-16)

15 Na, niya' manga aa mo anak sigam ni si
Isa bo' supaya iya mabōtang tangan na ma
sigam. Pag'nda' itu uk manga mulid na, magtuwi
pihallingan uk sigam manga aa mamo ian.
16 Suga' linganan onde'-onde' ian uk si Isa. Uk
na ni manga mulid na, “Parulun bi manga onde'-
onde' iyu paitu ni aku. Daa sigam lāngun bi
sabab sayi-sayi makasali' kawul-piil na ni sali'
onde'-onde' itu taga palsukuan du ma pagparinta
Tuhan.
17 Bannal iya pama' ku ma kaam, bang aa
'nsa' nulut ma pagparinta Tuhan sali' kapanulut

onde'-onde', na, aa ian 'nsa' du pisōd ni diyōm pagparintahan Tuhan.”

Pasal aa taga alta'
(Matiyu 19.16-30; Markus 10.17-31)

18 Ma dakayo' 'llaw niya' Yahudi langkaw pahi' ni si Isa niyaw ma iya. “Tuwan Guru,” uk na, “kau iyu asal hap. Ayi subay hinang ku bo' aku kaniyaan kallum iya taptap ni kasaumulan?”
19 Nambung si Isa, uk na, “Angay uk nu in aku itu hap? 'Nsa' niya' hap, duwal Tuhan dakayo'-kayo'.
20 Katauhan nu asal bayi panohoan Tuhan: daa kau magjina. Daa kau mono'. Daa kau nangkaw. Daa kau naksi' puting. Pag-addatin ina'-mma' nu.”
21 Uk lalla ni iya, “Tuwan, sataggōl min kaonde'-onde' ku bayi na kabōgbōgan ku ian hi' kamemon.”
22 Take peen itu uk si Isa, uk na, “Niya' le' dakayo' 'nsa' tahinang nu. Pahi' kau, paballihin alta' nu kamemon bo' pamuwanun ballihan na ma manga aa miskin. Manjari niya' du karaya nu may'an ma diyōm sulga'. Puwas hi' paitu kau me' ma aku.”
23 Suga' pagtake aa itu ma bissala si Isa mag-tuwi iya susa tōōd sabab landu' heka alta' na.
24 Tanda' uk si Isa susa na bo' uk na ni iya, “Manga aa dayahan kahunitan asal pasōd ni diyōman pagparinta Tuhan!
25 Kaluhayan le' unta' palabay min buwi' jawum min aa dayahan pasōd ni diyōman pag-parinta Tuhan.”

26 Take peen halling si Isa itu uk manga
aa, halling sigam, “Bang salaihi', sayi baha'
makasampay ni kasalamatan ma diyōm sulga'?”

27 Uk sambung si Isa, “Iya 'nsa' takowe' uk
manusiya' takowe' du uk Tuhan.”

28 Sakali halling si Petros, uk na, “'Ndaun
ba kami itu. Bayi na 'mbanan kami ayi-ayi
kamemon bo' me' ma kau.”

29 “Aho',” uk si Isa ma sigam, “maka baan
ta kaam tōōd: sasuku bayi ngambanan luma'
na, atawa handa na, atawa danakan na, atawa
ina'-mma' na, atawa manga anak na, ma sabab
katuyu' na ma pagparinta Tuhan,
30 tiyungbasan du iya uk Tuhan ma dunya itu
hi', lipat manglipat min bayi 'mbanan na. Bo'
ma dunya ahirat pisukuan iya kallum taptap ni
kasaumulan.”

Kamintallu na na uk si Isa missala pasal kamatay na
(Matiyu 20.17-19; Markus 10.32-34)

31 Manjari biyo uk si Isa mulid na sangpu'
ka duwa pasaddi min aa kasehean bo' iyampa
sigam bissalahan uk na. Halling na, “Pake kaam.
Tiya' kitabi patukad tudju ni Awrusalam. May'an
peen kitabi, pimattan du kamemon bayi tasulat
uk manga kanabi-nabihan ma pasal aku, Anak
Manusiya'.
32 Siyongan du aku ni pangantanan manga aa
'nsa' bangsa Yahudi bo' pig-udju'-udju' aku uk
sigam. Hiyalipulu isab aku sampay pigluraan.

33 Piglapdōsan du aku uk sigam bo' iyampa aku
piyatay. Suga' taabut peen tallum bahangi min
kamatay ku 'llum du aku pabing."
34 Suga' 'nsa' tahati uk manga mulid na bang
ayi bissala uk na ian. 'Nsa' makahōp hatihan na
ni diyōm pikilan sigam. 'Nsa' tasabut uk sigam
bang ayi pihalling uk si Isa hi'.

Aa buta kaulian uk si Isa
(Matiyu 20.29-34; Markus 10.46-52)

35 Manjari, sikōt peen di si Isa ni daira Ariha,
niya' aa buta ningko' ma bihing daddōk pal-
abayan sigam. Hinang na ngamu'-ngamu' sin.
36 Makake peen buta itu ma baanan aa
maglabay minnian, tīyaw uk na bang ayi poon
na.
37 Halling manga aa ian ma iya, "Tiya' palabay
si Isa, aa min Nasaret."
38 Pagtake na itu magtuwi iya ngalingan
pakōsōg, "O Isa," uk na, "tubu' Sultan Daud,
maase' kau ba ma aku!"
39 Pihallingan iya uk manga aa min dahuhan
na, daa siyoho' maghebok. Suga' pikōsōg gam
peen pangalingan na. "O Isa, tubu' sultan Daud,"
uk na, "maase' na kau ba!"
40 Jari parōhōng si Isa bo' soho' na aa buta ian
biyo ni iya. Makasikōt peen, tiyaw si Isa ma iya,
uk na,
41 "Ayi kabayaan nu hinang ku ma kau?"
"Tuwan," uk na, "kabayaan ku makanda'
pabing."
42 Uk si Isa ni iya, "Makanda' na kau. Kaulian
na mata nu ma sabab pangandōl nu ma aku."

43 Saruun-duun du iya makanda' pabing bo'
me' iya paturul ma si Isa maka uk na nanglitan
Tuhan. Pag'nda' itu uk baanan manga aa may'an,
iya du sigam kamemon me' nanglitan Tuhan.

19

Si Isa maka si Sakkiyas

1 Pasōd na si Isa ni diyōm daira Ariha bo'
palabay iya min tangnga' kalumaan.
2 Na, niya' aa maglahat ma hi', ōn na si
Sakkiyas. Nakura' asal iya ma manga aa
magkallo' sukay parinta, maka dayahan iya.
3 Baya' tōōd iya nganda' ma si Isa bang sayi iya,
suga' 'nsa' tanda' na sabab pandak iya maka heka
aa magtipunan ian.
4 Hangkan iya paragan parahu min kahekahan
aa ian bo' parāg iya ni diyata' kayu sikamol bo'
supaya tanda' na si Isa bang palabay na minnihi'.
5 Pagtakka si Isa ni tōngōd kayu ian parōhōng
iya pahangad, bo' halling na ma si Sakkiyas, “O
Sakkiyas, palakkas na kau paruwai sabab subay
aku pahali-hali ma luma' nu 'llaw itu.”
6 Jari parayi'-dayi' si Sakkiyas paruwai, maka
kiyōgan iya mo si Isa ni luma' na.
7 Sakali magpanaway manga aa kamemon iya
makake ma bayi halling si Isa ma si Sakkiyas hi'.
Uk sigam, “Allā! Me' iya pahi' mangan ma luma'
aa dusahan!”
8 Ma luma' peen, nangge si Sakkiyas bo' uk na
ni si Isa, “Tuwan, pake kau kono'. Santōnga' alta'
ku panarakka ku du ma manga aa miskin. Maka

bang niya' aa bayi akkalan ku, papowe' ku du ni
iya sin na lipat 'mpat.”
9 Uk si Isa ni iya, “'Llaw itu lappasan kau
sampay anak-handa nu sabab tubu' kau isab si
Ibrahim.
10 Aku, Anak Manusiya', iya maksud ku paitu
ni dunya subay meha manga aa tā min Tuhan
bo' sigam liyappasan.”

Paralilan pasal aa pingandōlan (Matiyu 25.14-30)

11 Pagka peen pake manga aa ma si Isa, niya'
kissa pamaralilan pihalling uk na ma sigam.
Sikōt na iya ni daira Awrusalam, maka pangan-
nal sigam in pagparinta Tuhan ma manusiya'
song na tiyagnaan.
12 Hangkan salaitu pamaralilan na: “Niya',” uk
na, “dakayo' aa bangsahan magbamba pauntas
ni lahat tā bo' iya tahinang sultan mahi'. Puwas
hi' pabing du iya ni lahat na magsultan.
13 Manjari itu, ma song peen tulak, linganan uk
na sangpu' sosohoan na. Biyuwanan sigam uk na
dublun bulawan pakaniya-pakaniya. Halling na
ma sigam, ‘Lituhun bi alta' itu sataggōl ku 'nsa'
maitu.’
14 Suga' kibansihan aa bangsahan itu uk manga
aa ma lahat na, hangkan sigam mabo aa paturul
ni iya mo lapal. Uk lapal hi', ‘'Nsa' kami baya'
bang kau iyu pagsultanan kami.’
15 “Suga' minsan salaihi', tahinang sadja iya
sultan bo' pabing iya ni lahat na. Pagtakka
na, magtuwi siyoho' uk na paalōp ni iya manga
sosohoan bayi kabuwanan dublun bo' supaya

katauhan na bang pila tauntung uk sigam dangan maka dangan.
16 Jari paalōp ni iya sosohoan dahu bo' uk na,
‘Tuwan, iya dublun dakayo' bayi pamuwan nu
ma aku taga untung na sangpu' dublun.’
17 ‘Hap du hinang nu,’ uk sultan. ‘Kau
sosohoan hantap. Pagka kau iyu kapangandōlan
ma alta' diki'-diki', hangkan kau buwanan ku
kapatut mag-agi ma sangpu' daira.’
18 Puwas hi' paalōp ni iya sosohoan karuwa na.
‘Tuwan,’ uk na, ‘iya dublun bayi pamuwan nu
ma aku taga untung na lima.’
19 Uk sultan ni iya, ‘Hap. Kau isab buwanan
ku kapatut mag-agi ma lima daira.’
20 Jari paalōp isab pay'an sosohoan dakayo' bo'
uk na, ‘Tuwan, oo, tiya' du dublun nu. Bayi putus
ku maka panyu' bo' iyampa tawu' ku sakuli-kuli.
21 Tiyāw asal aku ma kau sabab kau iyu 'nsa'
maase' ma aa. Kallo' nu iya 'nsa' bayi pabōtang
nu, maka pag-ani nu iya 'nsa' bayi pagluugan nu.’
22 Uk sultan ni iya, ‘Oy! Kau iyu sosohoan
'nsa' niya' kapusan na. Pibing uk ku ni kau
bayi halling nu sini' bo' kau tawwa' hukuman.
Katauhan nu baha' in aku 'nsa' maase'? Kallo'
ku baha' iya 'nsa' bayi pabōtang ku? Maka pag-
ani ku baha' iya 'nsa' bayi pagluugan ku?
23 Bang hati salaihi', angay 'nsa' bayi tawu'
nu sin ku ni diyōm bangko bo' niya' anak na?
Manjari pagtakka ku paitu takallo' ku du sin ku
sampay anak na.’

24 “Puwas hi' halling sultan ni manga aa mag-
panangge may'an. ‘Kalloun bi dublun min iya

bo' pamuwanun bi pay'an ni sosohoan dakayo',
iya niya' dublun na sangpu' ian.’
25 Suga' uk manga aa ian, ‘Tuwan! Niya' na
sangpu' dublun na!’
26 ‘Baan ta kaam,’ uk sultan, ‘sasuku kapan-
gandōlan ma heka, kinnōpan du ma iya, suga'
sasuku 'nsa' kapangandōlan minsan ma diki',
kiyulangan du ayi-ayi bayi ma iya.
27 Na, manga banta ku ian,’ uk sultan, ‘manga
aa 'nsa' baya' bang aku pagsultanan sigam,
bohun bi paitu. Papatayun bi sigam ma itu ma
alōpan ku.’ ”

Kapagpamehe ma si Isa waktu kasōd na ni Awrusalam
(Matiyu 21.1-11; Markus 11.1-11; Yahiya 12.12-19)

28 Ubus peen bissala si Isa itu, mangngan iya
parahu min sigam tudju ni Awrusalam.
29 Jari itu, makasikōt peen iya ni kalumaan
Betpage maka Betani, iya ian ma kasikōtan Bud
Jaitun, noho' iya duwangan mulid na parahu min
kasehean.
30 Uk na ma sigam, “Pahi' na kaam ni
kalumaan ma dahuhan bi iyu. Jari pagtakka
bi pay'an makatawwa' du kaam dakayo' anak
kura' ingkōtan, kura' 'nsa' bayi tapanguraan aa.
Hubaran bi bo' bohun bi paitu.
31 Bang niya' ganta' niyaw kaam bang angay
hiyubaran uk bi, subay halling bi, ‘Tuud pigguna
uk nakura'.’ ”
32 Sakali pahi' aa bayi siyoho' hi' bo' tatawwa'
uk sigam sali' bayi pama' si Isa.

33 Sabu peen sigam ngahubad anak kura',
halling manga aa dapu na ma sigam, uk sigam,
“Oy! Angay hubaran bi iyu?”
34 Uk sigam, “Tuud pigguna uk nakura'.”
35 Jari biyo uk sigam anak kura' ni si Isa.
Liyampikan bukut na maka manga badju' sigam
bo' iyampa si Isa pitingko' ma diyata'.
36 Na, makakura' peen si Isa, billat uk manga
aa sammek sigam ma daddōk palabayan na.
37 Pagka sikōt na si Isa ni Awrusalam, ian na
ma daddōk ma luran Bud Jaitun, iya baanan
manga anak-mulid na ian kamemon nagna' na
magpananglit ma Tuhan. Pitanōg suwara sigam
nanglitan iya ma sabab manga hinang barakatan
bayi tanda' uk sigam hinang uk si Isa.
38 Uk sanglit sigam, “Bang peen biyarakatan
Sultan itu, iya kawakilan uk Tuhan paitu. Kasan-
nangan asal ma diyōm sulga', maka sanglit ma
Tuhan Mahatinggi!”
39 Jari halling ni si Isa manga Parisi bayi
may'an ma diyōm katipunan aa. Uk sigam,
“Tuwan Guru, sohoun manga mulid nu itu
parōhōng nanglitan kau!”
40 Nambung iya, uk na, “Baan ta kaam, bang
ganta' sigam itu 'nsa' halling, paganti' manga
batu ma daddōk itu ngōlang nanglitan aku.”

Magtangis si Isa pasal daira Awrusalam

41 Sikōt-sikōt peen si Isa ni daira Awrusalam,
bo' tanda' na manga kalumaan na, magtangis iya
sabab kaase' na ma manga aa ma lahat ian.
42 Uk na, “Allā, minsan ma 'llaw itu na, bang
bayi tahati bi bang ayi kagunahan bi supaya

kaam makatawwa' kasannangan. Suga' 'nsa' du tahati bi.
43 Ma waktu siyong niya' bala' takka ni kaam. Pig-agpangan du daira bi iyu uk manga banta bi, pigkutaan katilibut na uk sigam bo' kaam 'nsa' makaluwas.
44 Liyubu uk sigam kalumaan bi iyu kamemon sampay 'nsa' na niya' batu pagdayaw luma' takapin magpangkat-pangkat. Maka kaam kamemon magtayi'-anak iya maglahat maiyu, piyatay du isab uk sigam. Paniya' du bala' itu ma kaam sabab 'nsa' piruli uk bi waktu kapamanda' uk Tuhan ase' na ma kaam.”

Pasōd si Isa ni diyōm langgal pagkulbanan (Matiyu 21.12-17; Markus 11.15-19; Yahiya 2.13-22)

45 Manjari pagtakka si Isa pahi' pasōd iya ni diyōm langgal pagkulbanan, bo' nagna' iya makallo' na manga aa magdagang-dagang may'an.
46 Uk na ma sigam, “Tasulat asal ma diyōm kitab bayi palman Tuhan, iya uk na, ‘Luma' ku itu iyōnan du luma' pagsambahayangan manga aa.’ Suga' hinang bi na sali' luma' panapukan mundu.”
47 Mandu' na peen si Isa 'llaw-llaw ma diyōm langgal ian. Manga kaimaman langkaw maka manga guru ma sara' agama maka manga aa pamean mahi' baya' mapatay si Isa.
48 Suga' 'nsa' niya' lawang tapeha sigam pama-patay ma iya, sabab manga aa kamemon ian tuyu' tōōd pake ma pamissala na.

20

Tīyaw si Isa bang minningga kapatut na (Matiyu 21.23-27; Markus 11.27-33)

1 Ma dakayo' 'llaw, ian isab si Isa ma langgal
pagkulbanan manduan manga aa maka mag-
nasihat lapal hap ma sigam. Jari pahi' ni iya
manga kaimaman langkaw, maka manga guru
ma sara' agama, maka manga kamaasan.
2 Halling sigam ni iya, “Ayi kapatut nu maghi-
nang kau salaiyu? Sayi bayi muwanan kau
kapatut?”
3 Uk na ni sigam, “Niya' dakayo' paniyaw ku
ma kaam dahu. Bain bi aku:
4 iya kapatut si Yahiya Magpapandi hi', kapatut
min Tuhan baha' atawa min manusiya' sadja?”

5 Sakali mag-isun-isun manga aa ian. Uk sigam,
“Bang sawupama uk ta in kapatut si Yahiya ian
bayi min Tuhan, tīyaw du kitabi itu uk na bang
angay kitabi 'nsa' bayi magkahagad ma si Yahiya.
6 Suga' bang uk ta in kapatut si Yahiya ian min
manusiya' sadja, na, piligdu kitabi. Hiyak kitabi
maka batu uk manga mahadjana' itu kamemon
sabab magkahagad asal sigam in si Yahiya nabi
du min Tuhan.”
7 Hangkan salaitu iya panambung manga
nakura' ian ma tiyaw si Isa, uk na, “'Nsa'
katauhan kami bang minningga kapatut na.”

8 “Na,” uk si Isa, “iya du aku 'nsa' maan
kaam bang minningga iya kapatut ku maghinang
manga hinang ku itu.”

Paralilan pasal manga aa magtunggu' ma kabbun anggul
(Matiyu 21.33-46; Markus 12.1-12)

9 Manjari nagna' si Isa mahalling kissa paralilan ma manga aa. “Niya',” uk na, “dakayo' aa taga tana' bayi nanōm bahan anggul ma kabbun na. Bayi patungguan na ma manga aa magtutunggu'. Puwas hi' tulak iya ni lahat saddi bo' taggōl iya ma hi'.
10 Taabut peen musim pagpusu' buwa' anggul hi', siyoho' uk aa dapu kabbun ian dakayo' sosohoan na pahi' ni manga aa magtutunggu' ngallo' bahagi' na. Suga' liyapdōsan ipatan ian uk sigam bo' pipowe' iya ma 'nsa' niya' tabo na.
11 Puwas hi' noho' na isab aa dapu ian sosohoan na saddi pahi' ni sigam. Iya du iya liyapdōsan uk sigam, hiyalipulu, maka pipowe' ma 'nsa' niya' tabo na.
12 Puwas hi' soho' na isab sosohoan saddi pahi', kamintallu na na. Jari sosohoan damuwi itu palian uk sigam bo' iyampa pilahi paluwas min kabbun anggul hi'.
13 Manjari uk aa dapu kabbun, ‘Ayi baha' subay hinang ku? Papahi' ku le' anak ku lahasiya' itu, iya kalasahan ku. Tantu iya pig-addatan du uk sigam.’
14 Suga' pag'nda' manga tunggu' ma anak aa dapu hi' magtuwi sigam mag-isun. Uk sigam, ‘Iya na ko' iyu anak aa dapu. Sung na kitabi, papatay tabi na iya bo' takallo' tabi tana' na.’
15 Jari liyarukan iya uk sigam ma luwasan kabbun hi', bo' piyatay.

“Na,” uk si Isa, “ayi baha' hinang aa dapu
kabbun hi'?
16 Pahi' du iya mapatay manga tunggu' ian, bo'
patungguan na kabbun na ma aa saddi.”
Pagtake peen manga aa ian ma bissala si Isa
itu, uk sigam, “Oy! Bang peen 'nsa' kiyabbul bo'
nu!”
17 Suga' piyatong sigam uk si Isa. Uk na, “Ayi
hati na, kumpas bi, iya tasulat ian ma diyōm
kitab, iya uk na:
‘Iya batu bayi siyulak uk aa maghinang luma',
pangannal 'nsa' niya' guna na,
Iya na ian batu mehe tōōd kalagihan na.’ ”
18 Uk si Isa le', “Sasuku hug ni batu itu tumu-
tumu du baran na. Maka sasuku kahugan batu
itu pipis du kamemon na.”

Paniyaw pasal pagbayad sukay ni Sultan Mahatinggi
(Matiyu 22.15-22; Markus 12.13-17)

19 Manga guru ma sara' agama maka manga
kaimaman langkaw baya' naggaw si Isa ma
saruun-duun, sabab tasayu uk sigam in sigam
iya bayi paandigan na ma paralilan pasal tunggu'
kabbun ian. Suga' 'nsa' iya tasaggaw uk sigam
sabab tiyāw sigam ma manga aa mahadjana'.
20 Meha le' sigam waktu hap bo' supaya iya
siyongan uk sigam pahi' ni pangantanan gubnul.
Niya' manga aa tiyambahan uk sigam, siyoho'
pahi' ni si Isa magbawu'-bawu' in sigam taga atay
pote' tudju ni iya, bo' supaya iya tabo magbissala
bo' iya tasaggaw uk sigam ma bissala na.
21 Jari halling manga aa tiyambahan ian ni si
Isa. “Tuwan Guru,” uk sigam, “katauhan kami

in bissala nu maka pandu' nu bōntōl du. 'Nsa'
kau mene' ma aa minsan sayi iya, maka bannal
sadja pamandu' nu pasal kawul-piil iya kibayaan
uk Tuhan.
22 Bain kami kono'. Bang kita ganta' mayad
sukay ni parinta Roma, iya deyo' min Sultan
Mahatinggi hi', langgal ta baha' sara' agama
tabi?”
23 Suga' kitauhan asal uk si Isa pangakkal
sigam, hangkan uk na ma sigam,
24 “Pandain kono' aku sin.” Pagka niya' na sin,
uk na, “Patta' sayi maka ōn sayi ma sin itu?”
“Patta' Sultan Mahatinggi maka sulat na,” uk
sambung sigam.
25 “Na,” uk si Isa, “pagka suku' sultan ko' itu,
pamayarun bi ni iya. Damikkiyan na, bang niya'
ayi-ayi suku' Tuhan, ungsurin bi isab ni Tuhan.”
26 Manjari 'nsa' iya takowe' siyaggaw uk sigam
ma alōpan manga mayiran. Hangkan na 'nsa'
na niya' bissala sigam, maka inu-inu sigam ma
panambung na.

Paniyaw pasal kallum pabayik ma manga aa magpatayan
(Matiyu 22.23-33; Markus 12.18-27)

27 Puwas hi' niya' pay'an ni si Isa manga
aa Saddusi, daginis agama Yahudi iya uk na
'nsa' niya' aa magpatayan 'llum pabing ma 'llaw
damuwi.
28 Tiyaw sigam ma si Isa, “Tuwan Guru,” uk
sigam, “niya' sara' bayi pangamban kitabi uk si
Musa pasal aa bang matay ma 'nsa' taga tubu'.
In balu na subay killo' handa uk siyay na, bo'

supaya niya' anak tabista tubu' min aa bayi
mamatay hi'.
29 Na,” uk sigam, “niya' bayi pitu' lalla mag-
danakan. Maghanda siyaka suga' matay iya ma
'nsa' taga anak.
30 Jari siyay pasunu' maghanda balu hi' bo'
matay isab ma 'nsa' taga anak.
31 Damikkiyan na isab siyay katallu na. Jari
in pitu' magdanakan bayi makahanda ni dakayo'
danda hi', bo' matay sigam kamemon ma 'nsa'
taga anak.
32 Ma katapusan na matay isab danda.
33 Na, Tuwan,” uk sigam, “bang taabut
'llaw pagpakallum bayik manga aa magpatayan,
handa sayi baha' danda hi'? Sabab bayi iya
takallo' handa uk sigam pitu' magdanakan.”
34 Nambung si Isa ma sigam, uk na, “Manga aa
ma dunya itu maghanda asal maka maghalla.
35 Suga' manga aa iya bista uk Tuhan makajari
pikallum pabayik min kamatay, maka tiyōp
maglahat ma hi' ma sulga', 'nsa' na sigam
maghanda atawa maghalla.
36 Sabab 'nsa' na sigam magkamatay suga'
makasali' na sigam ni manga malaikat. Manga
anak Tuhan na sigam sabab bayi na sigam
pikallum pabing min kamatay sigam.
37 Na, in pasal aa magpatayan pikallum pabing,
pipasti' ko' itu uk si Musa ma sulat kitab, iya
pasal kayu puhung bayi keyat. Iya pangōn si
Musa ma Tuhan may'an, ‘Tuhan pagtuhanan di
si Ibrahim maka si Isahak maka si Ya'kub.’
38 Hati na Tuhan itu pagtuhanan asal uk manga
aa 'llum, 'nsa' uk aa magpatayan. Bang ma

bistahan Tuhan 'llum asal aa kamemon, minsan
taggōl na kamatay ginhawa-baran sigam.”
39 Halling manga guru sara' agama kasehean.
“Tuwan Guru,” uk sigam, “hap sambung nu ian.”
40 'Nsa' na niya' makatawakkal niyaw iya
pabayik.

Paniyaw pasal si Almasi
(Matiyu 22.41-46; Markus 12.35-37)

41 Jari tiyaw si Isa ma sigam. “Angay,” uk na,
“manga aa halling pasal si Almasi in iya tubu' si
Sultan Daud?
42 Sabab na si Daud baran na bayi magpalatun
ma diyōm kitab Jabul, uk na,
‘Bayi ngabtang Tuhan ni Panghu' ku, uk na,
Dayi' kau, ningko' kau ma bihing ku sakap ni
katau,
43 Bo' bo ku palbantahan nu tatawu' ma deyo'
pat-nayi' nu.’
44 Na,” uk si Isa, “pagka si Almasi iyōnan Panghu'
uk si Sultan Daud, tantu iya 'nsa' panubu' si Daud
sadja.”

Pamituwa si Isa pasal manga guru ma sara' agama
(Matiyu 23.1-36; Markus 12.38-40)

45 Pasalta' peen pake manga aa kamemon, uk
si Isa ni manga mulid na,
46 “Halliin bi manga guru ma sara' agama,
iya tagihan maglunsul magpamakay juba taha'.
Tagihan isab sigam hiyulmat bang ma mayiran.
Bang ma diyōm langgal, baya' sigam pitingko'
ma tingkoan bangsahan. Damikkiyan na bang

sigam ma pagjamuhan, subay paningkoan iya
tiyawuan aa langkaw.
47 Nyanyaya uk sigam manga balu danda
supaya takallo' luma' sigam, bo' pitaha' uk
sigam sambahayang sigam, paglaku-laku sigam
in sigam bal-iman, bahasa tapukan kahinangan
sigam malaat hi'. Hangkan du pikalap kabin-
sanaan ma sigam ma ahirat."

21

Pasal sin pangungsud uk balu danda
(Markus 12.41-44)

1 Manjari itu nganda' si Isa bo' tanda' na manga
aa dayahan magpangahug sin pagjakat sigam ni
tuung ma diyōm langgal ian.
2 Niya' isab tanda' na dakayo' danda balu,
miskin tōōd, ngahug duwa pisita tumbaga.
3 Uk si Isa, "Bannal iya pama' ku ni kaam
itu, iya duwa pisita tumbaga tahug uk danda
miskin itu labi halgaan le' min pilak kamemon
bayi tahug uk sigam kamemon.
4 Sabab kasehean ian," uk si Isa, "bayi muwan
min alta' sigam manglabi-labihan. Suga' danda
itu, minsan iya miskin kalandu', bayi muwan sin
na kamemon iya arak pamalli na balanja' na."

Missala si Isa pasal kalubu langgal pagkul-
banan
(Matiyu 24.1-2; Markus 13.1-2)

5 Niya' manga mulid na kasehean maglagtang-
lagtang pasal langgal pagkulbanan ian. Hap
inda' kono' manga batu bayi giyuna pangahinang
langgal hi', maka ari-ari na kaginis-ginisan bayi

pamuwan uk manga aa. Pagtake peen bissala
sigam uk si Isa, uk na,
6 “Iya tanda' bi itu kamemon liyubu du ma
waktu siyong. 'Nsa' du niya' batu na ngapin
magbangkat. Kiyanat du kamemon.”

Manga kasigpitan maka kabinsanaan (Matiyu 24.3-14; Markus 13.3-13)

7 Jari tīyaw si Isa uk sigam. “Tuwan Guru,”
uk sigam, “umay paniya' iya bayi uk nu sini'?
Maka ayi tanda' na bo' kitauhan in pakaradjaan
ian takka na?”
8 Nambung iya, uk na, “Kamaya'-maya' kaam
bo' kaam 'nsa' kaakkalan. Sabab ma sosongun
iyu heka paitu nabbut ma ōn ku, maglaku-laku
in sigam si Almasi na. ‘Kiyamat na,’ uk sigam.
Suga' daa kaam me' ma sigam.
9 Bang niya' take bi hunub-hunub pasal pag-
bono' atawa pasal lingōg, daa kaam gawa. Tantu
paniya' manga pagbono' suga' 'nsa' le' ian hi'
'llaw kiyamat.”
10 Masi halling si Isa, uk na, “Magbono' du
bangsa dakayo' maka dakayo', parinta dakayo'
isab maka parinta dakayo'.
11 Paniya' du manga linug mehe maka gōtōm
maka saki laatan ma kalohahan dunya. Niya'
isab manga paltandaan tanda' ma diyata' langit,
paltandaan makainu-inu maka makataw-taw.
12 Suga' dahu min ian hi' siyaggaw du kaam uk
manga aa maka liyaat du kaam. Biyo du kaam
ni langgal sigam bo' kaam hiyukum maka liyōōn
ni diyōm jil. Tiyukbalan du isab kaam ni manga

sultan maka ni manga gubnul bo' kaam hiyukum
uk sigam ma sabab pame' bi ma aku.
13 Bang ian na kaam ma alōpan sigam, iya na
ian waktu kapama' bi ma sigam lapal hap pasal
aku.
14 Suga' magniyat kaam subay 'nsa' magsusa
bang ayi pangandaawa bi waktu kapanumariya
kaam,
15 sabab aku iya muwanan kaam tau bo' kaam
makasambungan sigam. Jari 'nsa' du niya' kun-
tara bi makasagga' kaam, maka 'nsa' katangkisan
bissala bi.
16 Minsan manga maas bi maka dawuranakan
bi, minsan manga lung-kampung bi maka manga
kabagayan bi, siyongan du kaam uk sigam ni
kuntara bi. Maka niya' min kaam piyatay du uk
sigam.
17 Kibansihan du kaam uk aa kamemon ma
sabab pame' bi ma aku.
18 Suga' 'nsa' du kaam kalungayan ayi-ayi
minsan dalamba buun bi.
19 Lappasan du kaam bang peen pahōgōt bi
pangandōl bi.”

Pasal pamakaat daira Awrusalam (Matiyu 24.15-21; Markus 13.14-19)

20 “Bang tanda' bi daira Awrusalam itu libut
uk sundalu, na, katauhan bi song na waktu
pamakaat iya.
21 Jari sasuku pabōtang ma lahat Yahudiya
subay paragan pahi' ni kabud-buran. Sasuku
ma diyōm daira Awrusalam subay paluwas
magdayi'-dayi', maka sasuku ma de daa subay
pabing pahi' ni diyōm daira.

22 Sabab iya ian manga 'llaw pangamulka'
Tuhan ma manusiya'. Jari niya' na kamaujuran
ma kamemon bayi tasulat ma diyōm kitab.
23 'Ndu', makaase'-ase' tōōd manga danda
battōng ma masa ian hi', maka manga danda
taga anak duru' lagi'. Sabab niya' iyu kabin-
sanaan mehe pitumbuk ni kalohahan lahat itu.
Maka manga aa na pitakkahan du mulka' Tuhan.
24 Niya' sigam kasehean diyugsuan uk manga
sundalu, piyatay. Maka niya' aa kasehean
siyaggaw, hinang banyaga' bo' biyo ni kalahat-
lahatan kamemon. Daira Awrusalam itu pikaat
du uk manga kabangsahan saddi. Subay na
jukup gantaan pagparinta sigam bo' iyampa
sigam pakallo'."

Kapaitu Anak Manusiya'
(Matiyu 24.29-31; Markus 13.24-27)

25 "Ma waktu ma sosongun ian niya' paltan-
daan paniya' ma mata 'llaw maka ma bulan
maka ma manga bituun. Mehe manga kasusa-
han iya takka ni kabangsa-bangsahan ma itu
ma dunya giyawa du pangatayan sigam. Lingōg
pikilan sigam sabab 'nsa' manjari pangallub
tahik maka landōs goyak kalandu'.
26 Agōn matay manga aa sabab min tāw maka
susa sigam, pagpikil sigam manga bala' song
patakka ni dunya. Sabab ayi-ayi bayi pibōtang
uk Tuhan ma tōngaan langit tabo du maglingas.
27 Puwas ian hi'," uk si Isa, "makanda' du
manga aa ma aku, Anak Manusiya', paitu min
gabun. Tanda' uk sigam barakat ku maka kōsōg
sahaya ku.

28 Jari bang nagna' manga pakaradjaan iya uk
ku itu, nangge kaam maka pahangad sabab 'nsa'
na taggōl, lappasan du kaam."

Kapamintangan min kayu igira
(Matiyu 24.32-35; Markus 13.28-31)

29 Jari niya' paralilan pihalling uk si Isa ma
sigam, uk na, "Pandōgahin bi kayu igira maka
manga kayu kasehean.
30 Bang tanda' bi ngugbus dawun na, minnihi'
katauhan bi song musim pangallaw na.
31 Damikkiyan na bang tanda' bi paniya' bayi
pamissala ku ma kaam sini' hi', minnihi' isab
katauhan bi sikōt na waktu pagparinta Tuhan
ma itu ma manusiya'.
32 Bannal iya pama' ku ma kaam," uk si Isa.
"Ma 'nsa' le' magpatayan kamemon manga aa
iya 'llum ma buttihi', paniya' du pakaradjaan
kamemon bayi uk ku hi'.
33 Papinda du langit maka dunya suga' kabtan-
gan ku itu 'nsa' tōōd magkapinda."

Subay pahalli'

34 "Subay kaam pahalli'," uk si Isa, "bo' 'nsa'
lingōg pikilan bi uk hinang bi magdul-bayaan
di bi maka pag-inum bi, atawa uk susa bi pasal
kalluman bi. Pahalli' kaam bo' kaam 'nsa' taabut
magkarupangan bang takka 'llaw pabayik ku.
35 Sabab tagha' du takka 'llaw ian hi', sali' dalil
litag bang magsik, bo' tawwa' du aa kamemon
ma babaw dunya itu.
36 Pajaga kaam tōōd. Daa kaam parōhōng
ngamu' tabang ni Tuhan bang peen niya' kōsōg
bi bo' kaam makasandal ma diyōm pakaradjaan

ian kamemon. Ngamu' kaam tabang isab bang
peen kaam makatampal ni aku, Anak Manusiya',
ma 'nsa' niya' kaiyaan bi."
37 Kahaba'-kahaba' 'llaw mandu' na peen
si Isa ma diyōm langgal pagkulbanan, suga'
pagsangōm paluwas iya min daira hi' tudju ni
Bud Jaitun bo' pahanti' mahi'.
38 Dayi'-llaw le' pay'an na peen manga aa
kamemon ni langgal pagkulbanan ian pake ma
pandu' na.

22

Kaisunan pasal panaggaw ma si Isa
(Matiyu 26.1-5; Markus 14.1-2; Yahiya 11.45-53)

1 Na, sikōt na paghinang manga Yahudi, waktu
pagkakan sigam ma tinapay 'nsa' bayi kalamu-
ran pasulig. Hinang ian iyōnan hinang Pang-
intōman.
2 Manga imam langkaw maka manga guru ma
sara' agama mikil-mikil bang salaingga uk sigam
mapatay ma si Isa ma 'nsa' niya' makatau. Sabab
tiyāw sigam ma manga aa mahadjana'.

Ngisun si Judas nongan si Isa ni manga nakura'
(Matiyu 26.14-16; Markus 14.10-11)

3 Manjari pasōd nakura' sayitan ni diyōm
pikilan si Judas. Iya na si Judas Iskariyut, dakayo'
mulid si Isa min sangpu' ka duwa.
4 Pahi' na iya ni manga imam langkaw maka
ni manga nakura' ma jaga langgal pagkulbanan,
bo' sigam bo na mag-isun bang salaingga uk na
ngakkal ma si Isa sampay nongan iya ni sigam.

5 Kiyōgan sigam tōōd bo' nganjanji' sigam
namba iya maka sin.
6 Ngaho' magtuwi si Judas bo' nagna' iya meha
waktu hap panong na si Isa ni sigam ma 'nsa'
kitauhan uk kahekahan aa.

Si Isa maka manga mulid na magsakap ma hinang Pangintōman
(Matiyu 26.17-25; Markus 14.12-21; Yahiya 13.21-30)

7 Manjari taabut na hinang, iya pagkakan
sigam tinapay 'nsa' bayi kalamuran pasulig. Iya
na ian 'llaw panumbay manga aa ma anak bili-
bili, iya kiyakan uk sigam pangintōman sigam
ma masa bayi kapamuwas Tuhan ma ka'mbo'-
mboan sigam min kamatay ma hi' ma lahat Misil.
8 Siyoho' uk si Isa si Petros maka si Yahiya,
uk na, “Pahi' kaam magsakap kiyakan kitabi ma
hinang Pangintōman.”

9 Uk sigam ma iya, “Tuwan, ma ayi kabayaan
nu panakapan kami?”

10 Uk na ni sigam, “Makasōd peen kaam ni
diyōm daira iyu, makasampang du kaam ma
dakayo' lalla mo kibut lōōnan bohe'. Turulun bi
iya ni luma' pasōran na,
11 bo' uk bi ma aa dapu luma', ‘Siyoho' kau
tīyaw uk guru hi' bang maingga kono' bilik
pagtipunan na maka manga mulid na?’
12 Jari pindaan du kaam bilik loha ma diyata'
angkap,” uk si Isa. “Panyap asal bilik ian.
May'an kaam magsakap kiyakan kitabi.”

13 Jari pahi' na sigam. Tanda' uk sigam mahi'
sali' bayi pama' si Isa ma sigam bo' siyakapan uk
sigam kiyakan ma hinang Pangintōman.

Jamuhan si Panghu' Isa
(Matiyu 26.26-30; Markus 14.22-26; 1 Kurintu 11.23-25)

14 Taabut peen waktu pagjamu, ningko' na
si Isa maka manga aa bayi kawakilan na bo'
iyampa sigam magkakan.
15 Jari halling iya ni sigam, uk na, “Iya na itu
asal kabayaan ku tōōd subay magsawu maka
kaam mangan jamu Pangintōman itu, dahu min
waktu kalabay ku kabinsanaan.
16 Sabab baan ta kaam, puwas itu 'nsa' na aku
mangan jamu itu pabing. Subay magmaksud
tōōd in hatihan pagjamu itu ma diyōm pagpar-
inta Tuhan bo' iyampa kakan ku pabing.”
17 Manjari killo' uk na dakayo' sawan. Iya-
muan uk na pagsukulan bo' iyampa halling iya
ma sigam. “Sambutun bi inuman itu,” uk na,
“bo' inumun bi.
18 Sabab baan ta kaam, puwas minnitu 'nsa'
aku nginum inuman anggul itu sataggōl 'nsa' le'
pabōtang pagparinta Tuhan ma manusiya'.”
19 Puwas hi' killo' uk na tinapay. Iyamuan uk
na pagsukulan bo' iyampa pighopo'-hopo' uk na
bo' pamuwan na ma manga mulid na. “Tinapay
itu baran ku ko', iya pamalilla' ku ma pasal bi.
Hinangun bi itu hi' pangintōman bi aku.”
20 Damikkiyan na isab, pag-ubus sigam man-
gan, pamuwan uk na inuman ma sigam. “Inu-
man itu,” uk na, “tanda' kapagsulutan Tuhan

maka manusiya' iya hinang na bahu itu. Bo'
tatuman du pagka pitumpa laha' ku ma sabab
bi.
21 “Suga' 'ndaun bi,” uk si Isa, “iya aa song
nongan aku ni banta ku, tiya' ma itu magsawu
maka aku.
22 Sabab aku, Anak Manusiya' itu, matay du
sali' asal pangangganta' Tuhan ma aku. Suga'
siya-siya du aa nongan aku ni banta ku.”
23 Jari magtiyaw-tiyaw manga mulid ian bang
sayi min sigam iya magbamba nongan si Isa ni
banta na.

Paglugat manga mulid bang sayi subay pilangkaw

24 Na, maglugat manga mulid ian bang sayi ma
sigam subay pilangkaw.
25 Suga' uk si Isa ma sigam, “Ma itu ma
dunya, manga sultan ma kabangsa-bangsahan
magkawasa asal ni manga aa ma deyoan sigam.
Maka manga puntuk nakura' ian baya' hiyulmat
uk aa mahadjana', in sigam kono' poonan kaha-
pan ma diyōm lahat hi'.
26 Suga' kaam iyu daa subay magsalaihi'. Iya
langkaw tōōd ma kaam subay pasali' bohan na
ni siyay katapusan. Maka aa pagnakuraan subay
tasoho'-soho' uk pagkahi na.
27 Sayi baha' langkaw? Iya aa ningko' man-
gan atawa aa magbobohat kiyakan? Iya tantu
langkaw iya ningko' mangan. Suga' aku itu, tiya'
ma kaam sali' sosohoan bi.
28 “Kaam iyu bayi patōtōg ma aku minsan aku
ma diyōm kasusahan.

29 Manjari itu, pagka aku kabuwanan kapatut
uk 'Mma' ku mag'ntan parinta ma sosongun,
buwanan ku isab kapatut salaihi' ma kaam.
30 Magbe' du kitabi mangan ma diyōm pag-
parintahan ku. Patingko' ta du kaam ma pan-
ingkoan bangsahan bo' kaam ngahukum ma
sangpu' ka duwa bangsa kapanubuan si Israil.”

Si Isa halling pasal si Petros mayilu du
(Matiyu 26.31-35; Markus 14.27-31; Yahiya 13.36-38)

31 Manjari halling si Isa ma si Simun Petros.
“Simun!” uk na. “Pake kau. Iyamu' kau uk
nakura' sayitan siyulayan, kalu kau tabo na ni
kalaatan. Iya panulay na ma kau sali' ibarat
payi bang tiyahapan bo' pigsaddi buwas na maka
hapa na.
32 Suga' bayi na kau amuan ku tabang ni
Tuhan, Simun, bang peen 'nsa' pinda pangandōl
nu ma aku. Tayikutan nu du aku, suga' bang kau
pabing ni aku subay kau matōtōg iman manga
dawuranakan nu.”
33 Uk si Petros, “Tuwan Nakura', 'nsa' kau
tayikutan ku. Bang kau ganta' jinil, parōngan
du aku ma kau. Bang kau piyatay, lilla' du aku
paunung ma kau.”
34 Uk sambung si Isa, “Baan ta kau, Petros, ma
sangōm itu ma 'nsa' le' nigauk manuk, mayilu du
kau min tallu in aku 'nsa' katauhan nu.”

Pasal pitaka, paglutuan maka kalis

35 Halling le' si Isa ma manga mulid na, uk
na, “Iya bayi panoho' ku kaam palangngan
magnasihat ian, iya 'nsa' kaam bayi mo pitaka

atawa paglutuan atawa tawumpa', niya' baha'
bayi kulang ma kaam?”
“'Nsa',” uk sigam.
36 “Suga' buttihi',” uk si Isa, “bang niya' sin bi
atawa paglutuan bi, bohun bi na ma palangn-
ganan bi. Maka sasuku 'nsa' niya' patakōs na
subay paballihan na badju' na pamalli na kalis.
37 Sabab baan ta kaam, song na maujud lapal
kitab iya bayi tasulat ma sabab aku, iya uk na,
‘Talapay iya ma manga aa ngalanggal sara'.’ ”
38 Uk manga mulid, “'Ndaun, Tuwan, niya' ma
itu duwa kalis.”
“Sarang na ko' iyu,” uk na.

Si Isa nambahayang ma hi' ma Bud Jaitun (Matiyu 26.36-46; Markus 14.32-42)

39 Jari paluwas si Isa min daira tudju ni Bud
Jaitun sali' asal kabiyaksahan na, maka me' ma
iya manga mulid na.
40 Pagtakka na ni papahian na uk na ma sigam,
“Ngamu' kaam tabang ni Tuhan bo' kaam 'nsa'
tabo-bo uk sasat.”
41 Puwas hi' palawak-lawak iya min sigam,
manga dabantungan lawak na, bo' iya pasujud
nambahayang ni Tuhan.
42 Uk na, “O 'Mma', bang kau baya', pakalloin
le' min aku kabinsanaan itu. Suga' 'nsa'
kabayaan ku subay diyulan, bang peen kabayaan
nu du.”
43 Manjari niya' pasalupa ni iya dakayo'
malaikat min sulga' muwanan iya kōsōg panan-
dal na.

44 Na, pagka 'nsa' manjari dukka na, kōsōg gam
peen panganjunjung na ni Tuhan bo' mattak-
mattak hulas na ni tana', sali' dagbōs laha'.
45 Ubus peen uk na nambahayang, nangge iya
bo' pabing pahi' ni manga mulid na bo' tatawwa'
na sigam magtuwihan sabab min sukkal sigam.
46 Uk si Isa ma sigam, “Angay kaam tuwi?
Punduk kaam nambahayang bo' kaam 'nsa' tabo-
bo uk sasat.”

Si Isa siyaggaw uk manga sundalu
(Matiyu 26.47-56; Markus 14.43-50; Yahiya 18.3-11)

47 Na, salta' peen si Isa halling le' ni manga
mulid na, heka aa takka pay'an. Iya pamean
sigam si Judas, dakayo' mulid si Isa min sangpu'
ka duwa hi'. Paabut iya magtuwi ni si Isa arak
niyum iya.
48 Suga' halling si Isa ma iya, uk na, “Salaitu
baha', Judas, pangakkal nu ma Anak Manusiya'?”
49 Pagkitauhan uk manga mulid ma tōngōd si
Isa bang ayi song hinang ma iya, tiyaw sigam
ma iya, “Tuwan,” uk sigam, “guna kami na baha'
kalis kami?”
50 Jari dakayo' mulid ian, liyagut uk na soso-
hoan imam nakura' bo' lutas magtuwi dambiya'
tainga na.
51 Suga' uk si Isa, “Sarang na ko' iyu.” Jari
intanan uk na tainga aa hi' bo' kaulian uk na.
52 Halling si Isa ni manga aa bayi pay'an
naggaw iya, manga imam langkaw maka manga
nakura' ma aa magjajaga ma langgal pagkul-
banan maka manga kamaasan bangsa Yahudi.
Uk na ma sigam, “Kaba' bi ba in aku itu mundu

baha', iya poon kaam subay mo kalis maka
kakakal?
53 Kahaba'-haba' 'llaw mahi' na peen aku ma
diyōm langgal pagkulbanan, suga' 'nsa' aku bayi
tasaggaw bi. Lipara iya na itu waktu pisukuan
kaam bo' aku tasaggaw bi, maka waktu isab
kapag-agi nakura' sayitan."

Mayilu si Petros in iya 'nsa' tau ma si Isa
(Matiyu 26.57-58, 69-75; Markus 14.53-54, 66-72; Yahiya 18.12-18, 25-27)

54 Manjari siyaggaw si Isa uk sigam bo' biyo iya
minnihi' tudju ni luma' imam nakura'. Si Petros
iya paturul ma si Isa min katahan.
55 Niya' api bayi pidōkōt uk manga sundalu
ma halaman luma' imam nakura' bo' parakayo'
si Petros ni sigam magtingkoan ma katilibut api
hi'.
56 Jari itu, sabu peen iya ningko' ma kasawa-
han api, tanda' iya uk dakayo' danda ipatan
imam nakura'. Piyatong iya pahap-hap uk danda
itu, bo' uk na, "Iya du aa itu bayi me' ma si Isa."
57 Suga' mayilu si Petros, uk na, "Danda, 'nsa'
iya katauhan ku!"
58 'Nsa' taggōl minnihi' niya' dakayo' lalla
nganda' ma si Petros hi' bo' uk na, "Iya du kau
iyu dambean maka sigam!"
Suga' halling si Petros, uk na, "'Nsa', bagay!"
uk na, "'Nsa' aku."
59 Palabay peen danjam niya' isab aa saddi
lōgōs uk na missala, uk na, "Katauhan ku aa itu
bayi du sehe' na, sabab aa Jalil isab iya!"
60 Suga' uk si Petros, "Bagay," uk na, "'nsa'
katauhan ku bang ayi halling nu iyu!"

Pag masi le' halling si Petros magtuwi nigauk manuk.
61 Jari palingi' si Isa nganda' ma si Petros bo' taintōm uk si Petros bayi halling si Isa ma iya, iya uk na, “Ma 'nsa' le' nigauk manuk sangōm itu, mayilu du kau min tallu in aku 'nsa' katauhan nu.”
62 Magtuwi paluwas si Petros minnihi' bo' nangis iya. Magdukka' tōōd.

Si Isa pigtunggingan maka pigtibu' (Matiyu 26.67-68; Markus 14.65)

63 Pigtunggingan si Isa uk manga aa nganjagahan iya, maka pigtibu' iya uk sigam.
64 Tiyambunan mata na bo' iyampa iya liyata'. “Tōkōrun kono',” uk sigam, “bang sayi nibu' kau!”
65 Heka le' isab halling-halling sigam pamaiya' sigam ma iya.

Si Isa ma harapan manga palhimpunan maas (Matiyu 26.59-66; Markus 14.55-64; Yahiya 18.19-24)

66 Pagkallat 'llaw na, magtipun manga kamaasan bangsa Yahudi maka manga kaimaman langkaw maka manga guru ma sara' agama. Jari si Isa biyo paharap ni palhimpunan sigam.
67 Uk sigam ma iya, “Bain kami tōōd bang kau iya si Almasi.”

Nambung si Isa, uk na, “Minsan kaam baan ku 'nsa' du aku pagkahagad bi.
68 Maka bang niya' tiyaw ku ma kaam, 'nsa' du kaam nambung.

69 Suga' puwas min 'llaw itu aku, Anak
Manusiya', ian du ningko' ma bihing Tuhan
Sangat Kawasa, sakap ni katau."
70 Uk sigam kamemon, "Bang salaihi', Anak
Tuhan kau baha'?"
Uk sambung si Isa, "Iya na uk bi, aku na."
71 Jari halling sigam, uk na hi', "'Nsa' na kitabi
subay meha saksi' saddi! Sabab makake na
kitabi ma halling na itu."

23

Si Isa ma harapan si Gubnul Pilatu
(Matiyu 27.1-2, 11-14; Markus 15.1-5; Yahiya 18.28-38)

1 Manjari manga aa palhimpunan kamemon
nangge na min paningkoan sigam bo' biyo si Isa
uk sigam paharap ni si Gubnul Pilatu.
2 Pagmay'an peen, tiyuntutan uk sigam si Isa.
Uk sigam, "Bayi taabut kami aa itu mo bangsa
kami nagga' ma parinta. Tasoho' na manga aa
daa subay mayad sukay ni Sultan Mahatinggi.
Maglaku-laku isab iya in iya Almasi, hati na iya
tapene' uk Tuhan magsultan."
3 Tiyaw si Pilatu ma si Isa. "Kau iyu," uk na,
"sultan kau baha' ma bangsa Yahudi?"
Nambung si Isa, uk na, "Iya na uk nu iyu."
4 Uk si Pilatu ni manga kaimaman langkaw
maka ni kahekahan aa ian, "'Nsa' niya' tapeha
ku sababan pamabōtangan ku iya hukuman."
5 Suga' liyōgōs na peen uk sigam, "Pilingōg
uk na manga aa ma kalohahan lahat Yahudiya
sabab min pamandu' na. Bayi tagnaan na hinang

na ma lahat Jalil, manjari tiya' na iya pasampay
paitu ni Awrusalam.”

Si Isa biyo ni dahuhan si Sultan Herod

6 Na, pagtake itu uk si Pilatu magtuwi tiyaw na
bang min lahat Jalil baha' si Isa.
7 Makatau peen si Pilatu in si Isa min lahat
asal ma diyōm pagsultanan si Herod, siyoho' iya
biyo ni si Herod hi' sabab ian iya ma Awrusalam
pasalta' ma waktu ian hi'.
8 Pag'nda' si Herod ma si Isa kiyōgan iya
tōōd sabab taggōl na kabaya' na nganda' si
Isa. Heka asal bissala bayi take na pasal si Isa
bo' kabayaan na subay nganda' iya sasang na
ngahinang manga hinang kawasahan.
9 Hangkan taggōl paniyaw na ma si Isa suga'
'nsa' makasambung si Isa.
10 Manjari manga kaimaman langkaw maka
manga guru ma sara' agama pasikōt na pay'an
bo' kōsōg uk sigam nuntutan si Isa.
11 Manjari pigtunggingan si Isa uk si Herod
maka manga sundalu na, maka hiyalipulu iya
uk sigam. Pisammekan iya maka juba umbul
dakayo' bo' iyampa siyoho' biyo pabing ni si
Pilatu hi'.
12 Na, iya na ian 'llaw kapagkahāp si Herod
maka si Pilatu. Bayi sigam asal magbanta dahu.

Si Isa pibōtangan hukuman ni kamatay

(Matiyu 27.15-26; Markus 15.6-15; Yahiya 18.39—19.16)

13 Manjari linganan uk si Pilatu manga kaima-
man langkaw maka manga aa pagnakuraan

maka manga aa mahadjana'. Siyoho' sigam patipun ni iya.
14 Uk na ma sigam, “Bayi bo bi aa itu ni aku, pagka halling bi in iya mo manga aa subay nagga' ma parinta. Bayi na iya paliksa' ku ma itu ma panganda' bi suga' 'nsa' aku makatawwa' dusa ma iya sali' panuntutan bi iya.
15 Iya du si Herod, 'nsa' niya' dusa tatawwa' na sabab tasoho' na iya biyo pabayik paitu ni kitabi. Pasti' ko' itu, 'nsa' niya' laat bayi tahinang uk aa itu pamabōtangan iya hukuman ni kamatay.
16 Hangkan soho' ku sadja iya liyapdōsan bo' iyampa pilappa.”

[
17 Hangkan salaihi' halling si Pilatu sabab iya kabiyaksahan na kahaba' tahun, bang maghinang manga Yahudi ma hinang Pangintōman, subay iya malappa dakayo' pilisu.]

18 Makake peen manga katipunan aa ma halling si Pilatu, magtuwi sigam ngallang kamemon. Uk sigam, “Papatayun aa iyu! Si Barabbas iya kabayaan kami pilappa.”
19 Si Barabbas itu bayi jinil ma sabab hiluhala' bayi hinang na ma daira Awrusalam, maka ma sabab hinang na mono' aa.

20 Jari si Pilatu, pagka baya' malappa si Isa, missala pabayik ni manga aa hi'.
21 Suga' ngallang sadja sigam, uk sigam, “Lansangun iya ni hag! Lansangun iya ni hag!”

22 Halling le' si Pilatu, kamintallu na. “Angay? Ayi bayi hinang na laat?” uk na. “'Nsa' niya' tatawwa' ku sababan na pamapatay ma

iya. Soho' ku sadja iya liyapdōsan bo' iyampa
pilappa.”
23 Suga' masi sigam ngōlang pakōsōg. Iya
katuyuan sigam subay liyansang si Isa ni diyata'
hag. Jari 'nsa' na niya' dapat si Pilatu ian,
24 hangkan pabōtang na hukuman ma si Isa
sali' pangamu' sigam.
25 Pilappa uk na aa iya iyamu' uk sigam
piluwas, aa bayi tajil ma sabab panagga' na ma
parinta maka ma sabab pamono' na ma aa. Suga'
si Isa iya tiyukbalan pahi' bo' tahinang kabayaan
sigam.

Si Isa liyansang ni hag
(Matiyu 27.32-44; Markus 15.21-32; Yahiya 19.17-27)

26 Manjari itu biyo si Isa uk manga sundalu
paluwas minnihi', bo' ma salta' sigam mangngan
niya' aa talanggal uk sigam palud min de tudju ni
Awrusalam. Ōn na si Simun, aa min lahat Kirini.
Liyōgōs iya uk manga sundalu, pitanggungan
hag iya song pangalansangan si Isa. Siyoho' iya
nanggung min damuwihan si Isa.
27 Heka tōōd manga aa paturul isab ma si Isa,
maka niya' isab manga danda magkarukkaan
maka magtangis ma sabab na.
28 Palingi' si Isa nganda' ma sigam bo' uk
na, “Kaam manga danda Awrusalam, daa aku
panangisin bi. Baran bi iya subay panangisin bi,
maka manga anak bi.
29 Sabab niya' ian manga 'llaw takka ma
sosongun kapamissala manga aa. Uk sigam ma
'llaw ian, ‘Hap sukud manga danda 'nsa' bayi

makapangiram, iya 'nsa' bayi makaanak maka
'nsa' bayi makaparuru' onde'.’
30 Iya na ian waktu in manusiya' nuknaan du
di sigam. Uk sigam, ‘Bang peen paligid ni aku
manga bud itu! Bang peen aku katambunan uk
manga bud!’
31 Sabab na,” uk si Isa, “bang laat hinang
manusiya' buttihi' ma aa 'nsa' niya' dusa na, iya
lagi' na bang niya' aa taga dusa ma 'llaw siyong.
Tantu iya liyaat du.”
32 Niya' le' duwangan aa saddi min si Isa biyo
uk sigam piyatay, aa bayi makalanggal sara'.
33 Jari pagtakka sigam ni lahat iyōnan “Baung
Kok”, na liyansang si Isa uk sigam ni hag bo'
iyampa pitangge maka hag na. Liyansang isab
manga aa manga langgal sara' hi' ma hag sigam.
Dakayo' ian pitangge ma bihing si Isa sakap ni
katau maka dakayo' ma sakap na ni kayi.
34 Nabbut si Isa ni Tuhan. “O 'Mma',” uk na,
“ampunun manga aa ngalansang aku itu, sabab
'nsa' tahati uk sigam bang ayi hinang sigam.”

Maglibut manga sundalu, pigkoot-kootan uk
sigam manga sammek si Isa bang sayi karapuhan
na.
35 Pasalta' peen magtanggehan may'an manga
aa nganda'-nganda' ma si Isa, pig-udju' iya uk
manga pagnakuraan bangsa Yahudi. Uk sigam,
“Aa itu, tau makalappas aa saddi. Subay iya
ngalappasan di na bang sabannal iya si Almasi,
iya tapene' uk Tuhan magsultan!”
36 Pigtunggingan isab iya uk manga sundalu.
Pasikōt sigam ni iya nongan inuman kisōm
pamainum ma iya.

37 Uk sigam, “Bang kau iyu sabannal sultan
manga Yahudi, ngalappasan kau di nu!”
38 Maka niya' sulat bayi pibōtang ma hag min
diyata' kok na. Uk na hi', “Sultan bangsa Yahudi.”
39 Pihalling-hallingan isab si Isa uk dakayo' aa
langgal sara' bayi liyansang ian. Uk na, “Kau iya
Almasi baha'? Ngalappas kau di nu, bo' kami isab
bohun.”
40 Lipara pihallingan iya uk sehe' na, uk na,
“Angay? 'Nsa' niya' tāw nu tudju ni Tuhan? Sali'-
sali' hukuman ma kitabi tallungan.
41 Suga' kita duwangan itu, wajib kita subay
piyatay salaitu sabab iya na tungbas manga
kahinangan tabi. Suga' aa itu, 'nsa' niya' laat bayi
tahinang na.”
42 Jari uk na ni si Isa, “O Isa, intōmun aku bang
taabut waktu kapagparinta nu na.”
43 Uk si Isa ma iya, “Bannal iya pama' ku itu ma
kau, 'llaw itu du magbe' kita ma lahat Tuhan.”

Kamatay si Isa
(Matiyu 27.45-56; Markus 15.33-41; Yahiya 19.28-30)

44 Jari itu, lattu peen 'llaw, ngalindōm mata
'llaw bo' tawwa' lindōm kalohahan lahat hi'
sampay ni lisag tallu kohap.
45 Maka kulambu' bayi pangagpang ma diyōm
langgal pagkulbanan ian gese' paruwa.
46 Manjari ngōlang si Isa pakōsōg, uk na, “O
'Mma', songan ku na nyawa ku ni pangantanan
nu.” Ubus peen pahalling na itu, magtuwi bakkat
na napas na.

47 Pag'nda' kapitan sundalu ma pakaradjaan
ian sanglitan na Tuhan. Uk na, “Bannal aa itu
hap asal addat na.”
48 Sampay manga aa magtipun may'an
nganda'-nganda', pag'nda' sigam ma bayi paniya'
ian, mowe' sigam mappōk-mappōk dagha sigam
sabab kamehe susa sigam.
49 Manga bagay si Isa kamemon sampay manga
danda bayi me' paturul ma iya min lahat Jalil
le', ian sigam magpanangge min katahan nganda'
ma pakaradjaan ian kamemon.

Pagkubul ma si Isa
(Matiyu 27.57-61; Markus 15.42-47; Yahiya 10.38-42)

50-51 Na, niya' aa may'an iyōnan si Yusup,
aa min Arimati dakayo' kalumaan ma lahat
Yahudiya. Aa bōntōl asal iya, hap addat-tabiat
na. Tuyu' iya ngagad ma waktu pamabōtang
parinta Tuhan ma manusiya'. Dakayo' maas iya
ma palhimpunan suga' 'nsa' iya bayi makauyun
ma kagaraan maka kahinangan sigam pamap-
atay sigam ma si Isa.
52 Jari pahi' si Yusup itu paalōp ni si Pilatu
ngamu' patay si Isa.
53 Pireyo' uk na patay ian min hag bo' siyaput
uk na bo' iyampa pibōtang uk na ma diyōm
pagkubulan bayi kiyalihan ma diyōm pampang
batu. Bahu asal pagkubulan ian, 'nsa' bayi
pangubulan.
54 Kohap Jumaat na ma salaihi', song 'llaw
Sabtu' sabab song na pasaddōp 'llaw.

55 Manga danda bayi paturul ma si Isa min
lahat Jalil bayi me' isab ma si Yusup hi', bo' tanda'
uk sigam kubul maka bang salaingga uk si Yusup
mabōtang ma patay na.
56 Jari mowe' na sigam nakap manga laksi'
maka 'nsallan pahamut pamalihala' sigam ma
mayat na.
Taabut peen 'llaw Sabtu' pahali na sigam sali'
panohoan sara' agama.

24

Si Isa 'llum pabing
(Matiyu 28.1-10; Markus 16.1-8; Yahiya 20.1-10)

1 Pagkallat 'llaw Ahad bo' subu-subu tōōd,
pahi' manga danda hi' ni kubul mo manga laksi'
bayi siyakap uk sigam.
2 Pagtakka sigam pahi' tanda' uk sigam taplōk
batu hi' bayi giyulungan min lowang kubul.
3 Pasōd sigam ni diyōm suga' tanda' uk sigam
in mayat si Isa 'nsa' na may'an.
4 Sasaw pikilan sigam ma sabab ian hi'. Sakali
niya' nangge ma bihing sigam duwangan lalla,
makasilaw kalandu' sammek sigam.
5 Manjari tiyāw kalandu' manga danda ian
hangkan nganda' patondok sadja. Suga' uk
duwangan lalla ni sigam, “Angay peha bi aa
'llum ma itu ma diyōm kakubulan manga aa
magpatayan?
6 'Nsa' na ma itu si Isa. 'Llum na iya pabayik.
Intōmun bi bayi halling na ma kaam, waktu
kamahi' na le' ma lahat Jalil.

7 Uk na hi', ‘In aku, Anak Manusiya', siyongan
du pahi' ni pangantanan manga aa dusahan bo'
liyansang uk sigam ni hag piyatay. Bo' ma katallu
'llaw na, 'llum du aku pabing.’ ”
8 Jari taintōm uk manga danda ian bayi halling
si Isa hi',
9 bo' mowe' sigam min kubul tudju ni
luma'. Pima' uk sigam manga pakaradjaan itu
kamemon ma manga mulid si Isa kasangpu'
kadda, maka ma kamemon manga mulid na
kasehean.
10 Iya danda ngalapal itu si Mariyam aa min
Magdala, maka si Joanna, maka si Mariyam ina'
si Ya'kub, maka manga danda saddi bayi sehe'
sigam. Bayi sigam ma'-ma' ni manga aa iya
kawakilan uk si Isa pasal bayi tanda' ian.
11 Suga' manga aa kawakilan itu 'nsa' ngahagad
ma lapal sigam sabab kibā' maglegaw sadja.
12 Lipara si Petros nangge bo' paragan ni
kubul. Pagtakka na pahi' pakoko' iya pasib,
suga' 'nsa' niya' tanda' na ma diyōm, duwal
manga saput pabōtangan di na. Jari pakallo' iya
minnihi' tudju mowe' maka uk na inu-inu ma
bayi pakaradjaan ian.

Ma labayan tudju ni Emmaus
(Markus 16.12-13)

13 Ma 'llaw ian hi' niya' duwangan mulid si
Isa mangngan tudju ni kalumaan iyōnan Em-
maus, lawak na manga sangpu' kadda batu min
Awrusalam.
14 Maglagtang-lagtang na peen sigam pasal
kamemon iya bahu bayi patakka ian.

15 Pasalta' peen sigam maglagtang-lagtang,
pay'an si Isa pasikōt ni sigam bo' magdōngan
maka sigam.
16 Tanda' iya uk sigam suga' 'nsa' iya takila uk
sigam in iya si Isa.
17 Uk na ma sigam, “Ayi paglagtang-lagtang
bi salta' ma paglangngan bi?” Parōhōng sigam
magtuwi, maka laat pamayihuan sigam sabab
susa.
18 Jari nambung dangan ian, iya iyōnan si
Kelopas. Uk na, “Allō! Hangkan du kau ma
diyōm daira Awrusalam awam pasal pakarad-
jaan iya bahu bayi patakka may'an sini', sabab
kitauhan asal uk aa kamemon!”
19 “Angay? Pakaradjaan ayi?” uk si Isa.

“Iya tahinang ma si Isa, aa Nasaret,” uk sigam.
“Si Isa itu nabi asal. Ma pamissala na kamemon
maka ma kahinangan na kamemon, taga kawasa
asal iya ma panganda' Tuhan maka ma pag'nda'
manga aa kamemon.
20 Bayi iya biyō ni gubnul uk manga kaimaman
kami langkaw maka uk manga aa pagnaku-
raan bangsa kami. Biyō iya pahi' supaya iya
pibōtangan hukuman ni kamatay, bo' liyansang
iya ni diyata' hag bo' piyatay.
21 Na, bayi kami ngahōwat-hōwat tōōd in iya
itu dakayo'-kayo' pipaitu uk Tuhan muwasan
kami manga tubu' si Israil min kasusahan. Aho',
maka 'nsa' pasal ian hi' sadja sabab niya' na
tallum bahangi min pamapatay sigam ma iya.
22 Maka niya' isab manga danda sehe' kami
bayi mohan kami habal makakōbla' sini'. Dayi'-

llaw sini' bayi sigam pahi' nganda' ni kubul si
Isa,
23 suga' 'nsa' na may'an mayat na. Jari pabayik
sigam ni kamay'anan kami. Uk sigam isab niya'
manga malaikat bayi magpasalupa ni sigam.
Bayi halling kono' malaikat hi' in si Isa 'llum na.
24 Sakali niya' manga sehe' kami bayi nganyata'
pahi' ni kubul bo' tanda' uk sigam sali' bayi pama'
manga karandahan hi'. Suga' si Isa iya 'nsa'
tanda'."

25 Manjari halling si Isa ni duwangan hi', uk
na, "'Ndu', babbal pahap kaam iyu! Angay
'nsa' kahagad bi kamemon bayi pangabtang uk
kanabi-nabihan?
26 Sabab bang ma kabtangan sigam in si Almasi
wajib subay makalabay kabinsanaan dahu bo'
iyampa iya pilangkaw."
27 Jari pihati duwangan ian uk si Isa kamemon
tasulat ma diyōm kitab ma pasal na. Tiyagnaan
uk na min manga sulat si Musa, sampay ni
manga sulat kanabi-nabihan kamemon.

28 Makasikōt peen sigam ni kalumaan iya
papahian sigam, magbawu'-bawu' si Isa palanjal
le'.
29 Suga' takkoan iya uk sigam. Uk sigam, "Paitu
na kau me' ma kami sabab kohap na tōōd. Song
sangōm na." Hangkan pasōd na si Isa me' ma
sigam.
30 Makatingko' peen iya magsawu maka sigam,
killo' uk na tinapay bo' iyamuan uk na pagsuku-
lan ni Tuhan. Puwas hi' pighopo'-hopo' uk na bo'
iyampa pamuwan na ma sigam.

31 Minnihi' sawa panganda' sigam bo' takila na
si Isa uk sigam. Suga' lanyap iya magtuwi min
tōngōd sigam.
32 Jari magbissala sigam duwangan. “Hangkan
na kita,” uk sigam, “landu' kahōpan sabu peen
iya bayi halling ni kita ma palangnganan hi',
pagpahati na ma kita pasal kitab.”
33 Nangge sigam magtuwi bo' pabing ni
Awrusalam. Pagtakka sigam pahi' tatawwa'
uk sigam manga mulid si Isa sangpu' kadda
magtipun-tipun maka mulid kasehean.
34 Uk sigam ma duwangan itu, “'Llum na
Panghu' ta pabayik! 'Llum iya tōōd! Bayi na iya
paluwas ni si Simun!”
35 Manjari ma'-ma' isab duwangan itu pasal
bayi kalabayan sigam ma daddōk, maka pasal
pagkakila sigam ma si Isa ma salta' na maghopo'-
hopo' tinapay.

Si Isa panda' na ma manga mulid na
(Matiyu 28.16-20; Markus 16.14-18; Yahiya 20.19-23; Hinangan 1.6-8)

36 Pasalta' peen magbissala duwangan hi',
sakali ian si Isa nangge ma tangnga'-tangnga'
sigam. Uk na ma sigam, “Bang peen kaam
kaniyaan kasannangan.”
37 Kiyōblaan tōōd sigam magtuwi, sabab pan-
gannal sigam in si Isa ian lutaw.
38 Suga' uk na ma sigam, “Angay kiyōblaan
diyōm atay bi? Angay kaam masi magduwa-
duwa?
39 'Ndaun bi manga tangan ku maka nayi' ku
itu. Aku na ko' itu. Nanamun bi ba baran ku

itu bo' katauhan bi in aku itu 'nsa' lutaw. Sabab lutaw itu 'nsa' niya' baran na maka bōkōg na. Suga' aku itu tanda' bi du niya' baran ku.”

40 Salaihi' halling na ma sigam. Bo' pandaan na manga tangan na maka nayi' na ma sigam.

41 Suga' masi sigam kahunitan magkahagad in ian bannal sabab landu' pahap kakōgan maka kainu-inuhan sigam. Hangkan uk si Isa ma sigam, “Niya' baha' ma itu ayi-ayi kiyakan?”

42 Siyongan iya uk sigam datti' daying tiyapa.

43 Killo' uk na bo' kiyakan uk na ma panganda' sigam.

44 Puwas hi' halling iya ma sigam, uk na, “Iya na ko' itu bayi halling ku ma kaam dahu, waktu kapame' ku le' ma kaam. Uk ku tantu du niya' kamaujuran ma kamemon bayi tasulat ma pasal aku, iya tasulat ma diyōm sara' si Musa maka iya tasulat uk manga kanabi-nabihan, maka manga sulat ma diyōm kitab Jabul. Ayi-ayi patakka itu ma aku, iya na kamaujuran manga sulat sigam.”

45 Manjari pisawa uk si Isa pikilan sigam bo' supaya tahati uk sigam lapal kitab hi'.

46 Uk na ma sigam, “Iya na itu asal tasulat ma diyōm kitab: in Almasi subay pinanaman kabinsanaan sampay piyatay. Jari taabut peen katallu 'llaw na min kamatay na 'llum du iya pabing.

47 Maka bangsa kamemon subay pignasihatan lapal pasal kaampunan dusa. Bang sigam magtawubat sampay ngalabbahan dusa sigam, iyampun du sigam uk Tuhan ma sabab si Almasi. Pagnasihat itu subay tiyagnaan min Awrusalam.

48 Kaam iya bayi makanda' ma ayi-ayi patakka
ma aku, jari kaam iya subay muwan saksi'.
49 Maka aku baran ku iya mabohan kaam
bayi panganjanji' 'Mma' ku Tuhan. Suga' daa
kaam pakallo' min daira itu sataggōl kaam 'nsa'
pihōpan kawasa min Tuhan.”

Paangkat si Isa tudju ni sulga'
(Markus 16.19-20; Hinangan 1.9-11)

50 Jari biyo sigam uk si Isa paluwas min
Awrusalam sampay makaabut na ni kalumaan
Betani. Pag-abut sigam pay'an, pitangge uk si Isa
tangan na pangamu' na kahapan ma sigam.
51 Pasalta' peen iya ngamu'-ngamu' ni Tuhan,
pakallo' iya min sigam bo' tabo iya paangkat ni
sulga'.
52 Mudji sigam ma iya may'an bo' iyampa
sigam pabing tudju ni Awrusalam. Landu' mehe
kalasigan sigam,
53 bo' may'an sadja sigam ma langgal pagkul-
banan nanglitan Tuhan.

Tammat

Kitab Injil

Sama, Pangutaran: Kitab Injil (New Testament)

copyright © 1994 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: (Sama, Pangutaran)

Contributor: Wycliffe Bible Translators, Inc.

All rights reserved.

2020-11-30

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 1 Oct 2024 from source files dated 29 Jan 2022
2151cb29-f3ad-5b77-a81f-9337cdca0c86